

Luminor Bank
Aastaaruanne
2021

LÜHITUTVUSTUS

LÜHIDALT AASTAST 2021

- Laenumahu kasv 5% - nii jaepanganduse kui ka ettevõtete panganduse segmentides, neto teenustasutulu kasv 7%
- Kulud vähenesid, paranes kulutõhusus
- Puhaskasum kahekordistus 74.7 miljoni euroni
- Jätkuv varade kvaliteedi tõus mittetöötavate laenude osakaal laenude koguportfellis langes 1.8%-ni ehk meie madalaimale tasemele
- Maksime välja dividendid; jätkuvalt tugev kapitalipositsioon

FINANTSTULEMUSED

€mln	2020	2021
Tegevustulud kokku	328.2	328.9
Tegevuskulud kokku	-275.4	-262.8
sellest erakorralised kulud	-102.6	-76.8
Allahindlus krediidikahjumite katteks	-17.6	14.8
Muud kirjed ja maksud	-2.1	-6.2
Aruandeperioodi kasum	33.1	74.7
Omakapitali tootlus, %	2.0	4.6
Omakapital tootlus ilma erakorraliste kuludeta, %	7.3	8.7

PÕHINÄITAJAD JA SUHTARVUD

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Laenud klientidele	9,430.8	9,946.7
Klientide hoiused	11,821.7	10,305.4
Omakapital	1,665.2	1,548.8
CET 1 (esimese taseme põhiomavahendite) suhtarv, %	22.4	20.5 ¹
Likviidsuskattekindaja, %	197.2	137.4

¹ 2021. aasta jaotamata kasumit ei ole veel omavahendite arvutusse kaasatud. Nende kasumite kaasamine tõstaks selle suhtarvu 21.5 %-ni.

MEIST

Luminor on Balti riikide juhtiv sõltumatu pank ja piirkonna suuruselt kolmas finantsteenuste osutaja. Me hoolitseme üksikisikute, perede ja äriühingute finantsvajaduste eest. Me oleme noored, dünaamilised ja edumeelsed just nagu meie Eesti, Läti ja Leedu koduturud. Lisateavet meie kohta leiate veebiaadressilt www.luminor.ee.

Kaane- ja sisufotod: pildid meie brändikampaaniast „Say it out loud“ („Ütle see välja“), mis sai alguse 2021. aasta detsembris.

TEGEVJUHI PÕÖRDUMINE

Eelmisel aastal kirjutasin oma uhkustundest Luminori juhiks saamise üle ja põnevusest seoses panga väljavaadetega. Minu optimism oli õigustatud. 2021. aastal jätkus Balti riikide majanduse laienemine, mida iseloomustas tugev majanduskasv, hoolimata nii kasvavast inflatsioonist kui COVID-19 jätkuvast mõjust. Selle taustal tõhustasime oma strateegia rakendamisel äritulemusi, kahekordistasime puhaskasumit ja liikusime edasi muutumisprotsessiga. Need edusammud on saanud võimalikuks tänu meie töötajatele. Nad on teinud fantastilist tööd, sageli keerulistes tingimustes.

Jaanuaris 2021 alustasime oma strateegia järgmise etapiga, mis keskendub meie klientide ehk Balti riikides elavate eraisikute ja ettevõtete teenindamisele ja äritegevuse kasvule. Meie prioriteedid on suurendada laenude andmist, eelkõige hüpoteeklaenude vallas ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtetest (VKE) klientidele, suurendada klientide rahulolu ning tõsta meie digiteerimise ja automatiseerimise taset, täites samal ajal laiemaid kohustusi meie kogukondade ja keskkonna ees.

Meil on vaja oma eesmärkide täieliku saavutamise nimel veel tööd teha, kuid mind julgustavad meie aasta jooksul tehtud edusammud, sest meie tegevused olid üha enam tulemuslikud. Me suurendasime oluliselt klientidele antud laenumahte nii eraisikute kui ka ettevõtete osas. Juhtisime Balti kapitaliturgude arengut uuenduslike uute emissioonidega ja olime juhtiv Balti ettevõtete võlakirjaemissioonide korraldaja. Tõhustasime oma digitaalseid teenuseid ja võtsime kasutusele digitaalsed rahakotid, sealhulgas Apple Pay. Samuti ühtlustasime oma organisatsioonilist ülesehitust ja jätkasime tehnoloogilist arengut, sõlmides uue lepingu Kyndryliga, ning allkirjastades lepingu Worldline'iga, et ühtlustada ja ajakohastada meie sularahaautomaatide võrku.

Me teenisime aasta jooksul 74.7 miljonit eurot puhaskasumit, võrreldes 33.1 miljoni euroga 2020. aastal. See kasv tulenes peamiselt netointressi- ja netoteenustasutulu suurenemisest, kulude vähenemisest ja krediidikahjumi allahindluse tühistamisest. Meie omakapitali tootlus paranes 4.6%-ni, võrreldes eelmise aasta 2.0%-ga. Erakorralised kulud, mis tekkisid seoses meie tegevuse ümberkujundamise jätkamisega, moodustasid kokku 76.8 miljonit eurot. Ilma nende kuludeta oleks omakapitali tootlus olnud 8.7%.

Vaatamata COVID-19-le paranes meie kapitalipositsioon. Seda arvestades ja julgustatuna piirkonna positiivsetest majandusväljavaadetest, kiitsid meie aktsionärid detsembris heaks meie ettepaneku maksta 190 miljonit eurot dividende. Meie kapitalibaas on jätkuvalt tugev, sest meie omakapitali, esimese taseme põhiomavahendite ja kogukapitali suhtarvud on üle 20% riskipositsiooni summast. Me jätkame oma kapitalitaseme ja -struktuuri läbivaatamist, et tagada vastavus meie plaanidega ning parandada meie kapitali efektiivsust. Moody's tunnustas neid edusamme, tõstes meie pikaajalist reitingut ühe astme võrra Baa1-ni. Sellele järgnevalt emiteerisime 300 miljoni euro mahus uued kõrgema nõudeõigusega võlakirjad ja ostsime osaliselt tagasi olemasolevad võlakirjad, tugevdades meie MREL-kõlbulike väärtpaberite baasi.

Aasta jooksul täiustasime oma riskiraamistikku, tõhustasime oma keskkonna, sotsiaalsete ja üldjuhtimisega (ESG) seotud pingutusi ning suurendasime oma võimekust ennetada majanduskuritegevust. Võtsime kasutusele parendatud krediidiriski mudelid, mis tõhustavad meie riskide eristamise ja prognoosimise võimekust ning valmistavad meid ette selleks, et kohaldada keskpikas perspektiivis meie riskipositsioonide mõõtmiseks täiustatud sisereitingutel põhinevat meetodit praegu kasutusel olema standardmeetodi asemel. Me leppisime kokku oma ESG-püüdlustes, ajakohastasime oma jätkusuutlikkuse poliitika ja ESG-krediidiriski hindamise suunised ning alustasime oma töötajate jätkusuutlikkuse alase koolitusega. Oma eesmärkide elluviimiseks määratlesime ESG-andmete juhtimise, viisime sidusrühmade seas läbi esimese ESG-tegurite olulisuse hindamise ja liitusime finantspartnerlusega Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Avaldame sel aastal oma esimese jätkusuutlikkuse aruande. Augustis avaldasid Balti järelevalveasutused oma 2020. aastal läbiviidud tavapäraste rahapesuvastaste kontrollide tulemused. Oleme paljud nõutavatest parendustest juba sisse viinud ning viime ellu ka ülejäänud tegevused vastavalt tegevuskavadele, mille järelevalveasutustele esitasime.

Kuigi COVID-19, kasvav inflatsioon ja Ukraina sissetungi tagajärjed kujutavad endast lähiajalisi väljakutseid, on meie tee eelseisvaks aastaks selge. Toetades oma kliente, töötajaid ja ühiskondi, keda teenindame, on meil kolm prioriteeti. Esiteks, teha rohkem äri rohkemate klientidega (eelkõige rohkem hüpoteeklaene ja tarbimislaene ning laene VKEdele), laiendada meie tootepakkumist ja parendada kliendikogemust. Teiseks, suurendada kuluefektiivsust ja parendada meie IT-protsesse. Kolmandaks, luua oma ainulaadne ettevõtte kultuur. Me säilitame oma tugeva finantsseisundi, rakendame konservatiivset riskijuhtimist ja täidame oma laiemaid kohustusi, jätkates samal ajal konstruktiivset koostööd järelevalveasutustega.

Ma loodan, et Luminor teeb rohkem ja tõhusamalt koostööd üha rohkemate üksikisikute ja ettevõtetega meie koduturgudel Eestis, Lätis ja Leedus.

ME OLEME LUMINOR

Oleme Balti riikide piirkonna juhtiv sõltumatu pank ja teenindame eraisikute, ettevõtete ja institutsioonide finantsvajadusi Eestis, Lätis ja Leedus. Meie kolme koduturu majandus on noor, dünaamiline ja tulevikuvaatav.

Pärast iseseisvuse taastamist 1990ndate alguses on Balti riigid väga palju muutunud: plaanimajandusest on saanud tugev demokraatia. Kõik kolm riiki on NATO ja Euroopa Liidu liikmed ning neis kõigis on võetud kasutusele euro. SKP elaniku kohta on alates 2000. aastast kahekordistunud, kuid moodustab siiski vaid 80% ELi keskmisest. See peaks toetama jätkuvat, ELi keskmisest kõrgemat majanduskasvu. Valitsused on järginud konservatiivset eelarvepoliitikat. Aastal 2020 oli valitsussektori võlg 36,3% SKP-st, moodustades vähem kui pool ELi keskmisest (90.1%). Peamised eksporditurud väljaspool piirkonda on teised ELi liikmesriigid, Ameerika Ühendriigid ja Ühendkuningriik. Samal ajal on eksport Venemaale vähenenud ja madal. Näiteks moodustas kohaliku päritoluga kaupade eksport Venemaale 2021. aastal umbes 1% SKP-st.

Kolme riigi kogurahvastik (umbes kuus miljonit) on sarnane teiste Põhjamaade, nagu Taani, Soome ja Norra rahvaarvuga. Sarnaselt oma naabritele saavad Balti riigid kõrgeid punkte avatuse ja vabaduse poolest. Transparency International'i 2021. aasta korruptsiooni tajumise indeksis olid kõik Balti riigid 180 maailma riigi seas esikvartilis, keskmise tulemusega 64.6. See jääb napilt maha Ameerika Ühendriikidest, mille tulemus on 67, ja edestab selgelt teisi Kesk- ja Ida-Euroopa riike.

Balti pangandusturg on konkurentsivõimeline, ent kasumlik. Oleme suuruselt kolmas pank, mille laenude turuosa on 17%. Me konkureerime kahe Rootsi pangaga, mis tegutsevad piirkonnaüleselt, ning ühe väiksema suurusega kohaliku pangaga igas riigis. Laenumahud piirkonnas on viimastel aastatel kasvanud, kusjuures 2020. aastal toimus vaid väike langus, kuid erasektori madal võlakoorumus annab ruumi edasiseks laenukasvuks. Hüpoteeklaenude levik on madal.

Luminor loodi 2017. aastal, kui DNB ja Nordea ühendasid oma Balti riikide tegevused, et täita nende dünaamiliste majanduste finantsvajadusi. Haldame oma äritegevust kliendisegmentide kaupa (jaepangandus ja ettevõtete pangandus) kogu Baltikumi ulatuses oma peakontorist Eestis ja filiaalidest Lätis ja Leedus. Meie tütarettevõtted pakuvad liisingut, haldavad pensionifonde ja muid spetsialiseeritud tegevusi. Me tegutseme ainult Balti riikides, 98,5% meie koguhoiustest pärineb ELi residentidelt.

Meil on tugev juhtimisstruktuur ja meie eesmärgiks on järgida kõrgeimaid käitumisstandardeid. Meie nõukogu teostab järelevalvet tegevjuhtkonna ehk juhatuse üle. Nõukogu liikmed nimetatakse ametisse Luminor Bank'i emaettevõtte Luminor Holding'ü aktsionäride esitatud kandidaatide hulgast. Juhatuse liikmed valitakse nii kohalikul kui rahvusvahelisel tasandil.

Meie tegevust reguleerib Euroopa Keskpank (EKP). Eelmise aasta juulis viis EKP koostöös Eesti Finantsinspeksiooniga lõpule meie põhjaliku hindamise. Põhjaliku hindamise tulemused olid julgustavad ja kinnitasid meie vastupidavust ning head varade kvaliteeti ja kapitaliseeritust.

Me ei tolereeri finantskuritegevust. Selleks, et ennetada, avastada ja teatada võimalikest finantskuritegudest, on meil madal riskiisu, oleme üles ehitanud vastavuskontrolli kultuuri ja suurendanud oma võimekust. Teeme tihedat koostööd valitsuste ja järelevalveasutustega ning kasutame seda koostööd oma süsteemide ja protsesside täiustamiseks, et suurendada oma tõhusust.

Me rajasime aastatel 2017–2020 sõltumatu panga. Täpsemalt öeldes, me ühendasime kuus panka üheks pangaks ja asutasime oma peakontori Eesti pealinnas, Tallinnas. Me eraldasime oma IT-süsteemid asutajatest emaettevõtetest ning maksime neile tagasi 4 miljardit eurot rahastust. Lisaks vähendasime aruandeperioodil oma mittetöötavate laenude suhtarvu poole võrra. Oleme saavutanud juhtpositsiooni Balti kapitaliturgudel. Aastal 2019 ostsid Blackstone'i hallatavad fondid 60,1%-lise osaluse Luminor Holdingus, samas kui DNB ja Nordea säilitasid mõlemad vähemusosaluse. Aastal 2021 suurendasid Blackstone'i hallatavad fondid oma osalust ligikaudu 68%-ni, olles ostnud Nordealt täiendavaid aktsiaid.

Meil on head eeldused kasvuks. Meie ärimudel on lihtne: oleme jaeklientide- ja ettevõtete pank ning meie tegevus on tasakaalustatud klienditüüpide, rahastamisallikate ja -viiside ning riikide osas. Meid on lihtne mõista, meie suurim vara (laenud

klientidele) moodustab kolm neljandikku meie bilansist. Neid laene rahastatakse klientide hoiustega. Oleme hästi kapitaliseeritud, meie kapitali suhtarvud on üle 20% riskipositsiooni summast, mida mõõdame standardiseeritud alusel.

ME INTEGREERIME ESG OMA STRATEEGIASSE

Meil on eelseisvaks aastaks kolm strateegilist prioriteeti. Esiteks, teha rohkem äri rohkemate klientidega (eelkõige rohkem hüpoteeklaene ja tarbimislaene ning laene VKEdele), laiendada oma tootepakkumist ja parendada kliendikogemust. Teiseks, suurendada kuluefektiivsust ja tõhustada meie IT-protsesse. Kolmandaks, luua oma ainulaadne ettevõtte kultuur. Me säilitame oma tugeva finantsseisundi, teostame konservatiivset riskijuhtimist ja täidame oma laiemaid kohustusi.

Me mõistame, et meie äritegevuse jätkusuutlikkus on lahutamatult seotud meid ümbritseva maailma jätkusuutlikkusega. Me ei saa olla edukad maailmas, mida ohustab jätkusuutlikkuse puudumisest tingitud läbikukkumine. Äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise, aga ka muutuvate tehnoloogiate, regulatsioonide ja klientide nõudluse tõttu on meie ärikeskkond muutumas. Me kohaneme ja aitame ka oma klientidel kohaneda.

Oleme pühendunud oma äritegevuse vastutustundlikule, jätkusuutlikule ja hoolivale juhtimisele. Seame eesmärgid, et luua positiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale, mida teenime, ning teavitame oma edusammudest. Oleme otsustanud integreerida ESG-ga seotud kaalutlusi ja analüüsida ESG-ga seotud riske oma ärimudeli, riskijuhtimise raamistiku, investeerimisotsuste ja rahastamistegevuse korraldamisel. Oleme välja töötanud strateegia, mis sisaldab ajakava ja tegevusi meie jätkusuutlikkuse poliitika rakendamiseks.

Seadsime 2021. aastal eesmärgid, et luua positiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale, mida teenindame, ning tagamaks asjakohaste seaduste ja määruste täitmise. Lisaks sellele on meie eesmärk toetada kliente kliimamuutustele vastupanuvõimelisuse suurendamise suunas ja aidata tagada, et neil, kes on meie ühiskonnas kõige enam mõjutatud kliima-, sotsiaalsetest või juhtimisriskidest, oleks olemas kava ja strateegia, et jätkata teekonda jätkusuutliku tuleviku suunas.

Meie uuendatud jätkusuutlikkuse strateegias on kolm põhielementi. Esiteks, olla vastutustundlik seoses käitumise, tarbimise ja jäätmetega ning süsinikuneutraalne oma tegevuses. Teiseks, toetada üleminekut vähese CO₂ heitega majandusele. Ja kolmandaks, hoolitseda kohalike Balti piirkonna küsimuste eest, mille hulgas on töötajate heaolu, mitmekesisus ja kaasamine ning mõõdetav kohaliku kogukonna kaasamine. Strateegia elluviimiseks jätkame 2022. aastal peamiste tulemusnäitajate ja peamiste riskinäitajate väljatöötamist.

OMANDAME MAKSEKESKUSE

Me allkirjastasime 31. jaanuaril 2022 lepingu, millega kavandame omandada 99% ulatuses Baltikumi juhtiva e-poodide makselahenduse pakkuja Maksekeskus ASi omandamiseks. Tehing toetab meie strateegilisi eesmärgi ning edendab meie digitaalset muutmisprotsessi ja suurendab meie osakaalu kiiresti areneval e-kaubandusega seotud maksete turul.

Maksekeskus AS on täielikult keskendunud e-kaubanduse maksetele, pakkudes e-poodidele ja nende klientidele turvalisi ja mugavaid makselahendusi ning teisi e-kaubandusega seotud teenuseid. Alates selle asutamisest 2012. aastal on ettevõtte kasvanud Eesti suurimaks makseteenuse pakkujaks 2600 aktiivse kaupmehega. Lätis ja Leedus, kus ettevõtte on veidi alla 500 aktiivse kaupmehe, on ettevõtte konkurendiks turgu valitsevatele teenusepakkujatele.

Omandamine annab meile ligipääsu kiiresti kasvavale e-kaubanduse makselahenduste turule ja tõhustab meie pakkumist VKEde klientidele Eestis. See on ka tunnistus meie pühendumusest pakkuja oma klientidele väärtust suurendavaid digilahendusi. Omandamine võimaldab Maksekeskus AS-l oluliselt kiirendada oma tegevust väljaspool Eestit, kasutades ära meie võrgustikku ja kliendibaasi Lätis ja Leedus. Me säilitame Maksekeskus ASi eraldi üksusena ja Maksekeskus ASi tegevjuht Art Lukas jääb oma praegusesse rolli, et juhtida ettevõtet selle järgmises kasvuetapis.

See tehing peab saama heakskiidu nii Eesti Finantsinspeksioonilt kui ka Eesti Konkurentsiametilt. Tehing peaks lõpule jõudma lähikuudel.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	2
TEGEVUSARUANNE	7
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA	27
Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumiaruanne 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta	27
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne seisuga 31. detsember 2021.....	28
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta	29
Konsolideeritud rahavoogude aruanne 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta	30
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	31
1. Olulised arvestuspõhimõtted.....	31
2. Olulised raamatupidamisarvestuslikud otsused ja hinnangud	44
3. Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine	46
4. Üldised riskijuhtimispõhimõtted	48
5. Neto Intressi- ja muu samalaadne tulu.....	67
6. Neto komisjoni- ja teenustasutulu	68
7. Neto finantstulu.....	69
8. Muud tegevuskulud.....	69
9. Palgad ja muu tööjõukulu	70
10. Muud üldhalduskulud	70
11. Sularaha ja nõuded keskpangale	70
12. Laenud klientidele	71
13. Võlakirjad	86
14. Investeeringud sidusettevõtetesse ja tütarettevõtetesse	88
15. Immateriaalne põhivara	89
16. Materiaalne põhivara ja kasutusõiguse vara.....	90
17. Muud varad	91
18. Klientide hoiused.....	91
19. Võlakirjade emiteerimine.....	91
20. Muud kohustised	92
21. Eraldised.....	93
22. Emiteeritud kapital	94
23. Tuletisinstrumendid	95
24. Tulumaks.....	96
25. Tingimuslikud kohustised	97
26. Finantsvarade ja finantskohustiste saldeerimine	97
27. Finantsvarade- ja kohustiste õiglane väärtus.....	98
28. Seotud osapooled.....	100
29. Segmendaruandlus.....	101
30. Riigipõhine aruandlus.....	102
31. Sündmused pärast aruandlusperioodi.....	103
32. Luminor Bank AS-i eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded.....	104
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	108
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	115
JUHATUSE ALLKIRJAD 2021 MAJANDUSAASTA ARUANDELE	115
SÕNASTIK	116
KONTAKTANDMED.....	117

Käesolev aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS), nagu need on vastu võtnud Euroopa Liit, ja Eesti õigusaktidega. Käesolevas aruandes viitavad „Luminor“, „Luminor Bank“, „meie“, „meid“ ja „meie oma“ Luminor Bank ASile koos oma tütarettevõtetega. Lühendid „mln eurot“ ja „mld eurot“ tähistavad vastavalt miljoneid ja miljardeid (tuhandeid miljoneid) eurosid. Suhtarvud, mida kasutame oma tulemuslikkuse ja seisundi mõõtmiseks ja selgitamiseks, on määratletud Sõnastikus.

TEGEVUSARUANNE

Finantstulemused

Kasumiaruande koond, €mln	2020	2021
Neto intressi- ja muu samalaadne tulu	226.9	239.2
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	73.6	78.5
Neto muu tegevustulu	27.7	11.2
Tegevustulud kokku	328.2	328.9
Tegevuskulud kokku	-275.4	-262.8
Kasumiosa investeeringutelt sidusettevõtetesse	1	1.8
Allahindlus krediidikahjumite katteks	-17.6	14.8
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud	-0.4	-0.3
Kasum enne tulumaksu	35.8	82.4
Tulumaksukulu	-2.7	-7.7
Aruandeperioodi kasum	33.1	74.7
Kulude ja tulude suhe, %	83.9	79.9
Kulude ja tulude suhe ilma erakorraliste kuludeta, %	52.7	56.5

2021. aasta kasum oli 74.7 miljonit eurot, mis on kaks korda suurem kui 2020. aastal. Neto intressitulu ja teenustasud kasvasid 17.2 miljoni euro võrra, tegevuskulud kokku vähenesid 12.6 miljoni euro võrra.

Tegevustulu kokku jäi eelmise aastaga võrreldes praktiliselt samaks.

Neto intressi- ja muu samalaadne tulu kasvas 12.3 miljoni euro võrra ehk 5.4%. Vaatamata suuremale laenumahule vähenes intressi- ja muu samalaadne tulu 7.3 miljoni euro võrra, sest marginaalid sattusid surve alla. Intressikulu ja samalaadne kulu vähenes 19.6 miljoni euro võrra, sest hoiustelt makstavad intressid vähenesid ja alates teisest kvartalist ei kandnud me enam kohustustasu meie endiste emapankade pakutava rahastamisvõimaluse eest.

Neto komisjoni- ja teenustasutulu suurenes 4.9 miljoni euro võrra ehk 6.7%, mida toetas mitmete põhitoodete komisjonitulude kasv, eelkõige kaartide, igapäevapanganduse, investeeringute ja pensionide osas, mis tulenes osaliselt tegevuse elavnemisest võrreldes eelmise aastaga.

Neto muu tegevustulu vähenes 16.5 miljoni euro võrra, mis tulenes muude finantstulude vähenemisest, sest 2020. aastal riigivõlakirjade ja VISA aktsiate olulisest positiivsest ümberhindamisest saadud tulu ei kordunud, ning samuti suurenes meie panus ühtsesse kriisilahendusfondi. Samuti alustasime Euroopa Investeerimispankale ja Euroopa Investeerimisfondile garantiitasu maksete tegemist seoses meie sünteetilise väärtpaberistamise tehinguga.

Tegevuskulud kokku vähenesid 12.6 miljonit eurot ehk 4.6%, sest jätkasime keskendumist tõhususe parandamisele. Erakorralised kulud vähenesid 25.8 miljoni euro võrra ehk 25.1% võrra 76.8 miljoni euroni. Vaatamata kulude vähenemisele jätkasime märkimisväärsed investeeringuid IT protsessidesse, krediidiriski analüüsimisse ja äritegevuse arendamisse.

Sel aastal saime kasu 14.8 miljoni euro suurusest krediidikahjumi allahindluse tühistamisest. Seda saab võrrelda eelmise aasta 17.6 miljoni euro suuruse krediidikahjumi reserviga. Üksikasjad selle kohta on esitatud allpool jaotises „Varade kvaliteet“. Maksukulu suurenes 5.0 miljoni euro võrra, sest maksueelne kasum suurenes. Omakapitali tootluseks kujunes 4.6%, võrreldes 2.0%-ga eelmisel aastal. Ilma erakorraliste kuludeta oli tootlus vastavalt 8.7% ja 7.3%.

Jaepangandus

Finantstulemused, €mln	2020	2021
Neto intressitulu	114.2	110.2
Muu netotulu	56.2	60.3
Tegevustulud kokku	170.4	170.5
Tegevuskulud kokku	-173.7	-170.3
Allahindlus krediidikahjumite katteks	5.4	11.6
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud	0.1	-0.1
Kasum enne tulumaksu	2.2	11.7
Kulude ja tulude suhe, %	101.9	99.9
Kulude ja tulude suhe ilma erakorraliste kuludeta, %	62.0	69.7
	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Saldod, €mln		
Laenud klientidele (ei sisalda allahindlusi ja kogunenud intresse)	5,251.8	5,436.5
Klientide hoiused	5,743.1	6,066.3

Kooskõlas meie strateegiaga keskendus jaepangandus 2021. aastal kolmele peamisele valdkonnale:

- suurendada laenude andmist eelkõige hüpoteeklaenude valdkonnas,
- suurendada klientide rahulolu, ja
- suurendada klientide arvu.

Kasvava kodulaenu turu tingimustes kahekordistasime 2021. aastal võrreldes 2020. aastaga uue müügi mahtu. Novembris saavutasime oma suurima igakuise uute laenude mahu, mis aitas meie uusmüügi turuosa aastaga viie protsendipunkti võrra suurendada. Nõudlus hüpoteeklaenude järele taastus aasta alguses avaldunud COVID-19 mõjust ning ka uute tagamata laenude võtmise tempo kiirenes aasta jooksul. Me peaaegu kahekordistasime oma uute tarbimislaenude mahtu võrreldes eelmise aasta tasemega ning võrreldes turu ligi 20%-lise kasvuga. Konkurents hüpoteek- ja tarbimislaenude pakkujate vahel on jätkuvalt tihe.

Me viisime ellu mitmeid tegevusi, et parandada kliendikogemust. Me konsolideerisime jaotuskanaleid ja lihtsustasime protsesse, kujundasime ümber digitaalse teekonna ja taotlusvormid, käivitasime digitaalse taotluse allkirjastamise ning parendasime oma veebisaidi kujundust ja kasutajakogemust. Selleks, et aidata klientidel vaatamata COVID-19 piirangutele meiega pangatoiminguid teha, laiendasime oma digitaalseid kanaleid nii era- kui ka äriklientide jaoks ning võimaldasime uutel klientidel liituda kaugtoiminguna.

Meie sihipärased jõupingutused kliendikogemuse parandamiseks meie juures tehtavate pangatoimingute puhul kajastuvad kasvavas aktiivses kliendibaasis, mis suurenes 2021. aasta jooksul kuue protsendipunkti võrra. Veelgi olulisem on see, et meie uued kliendid hindavad Luminori tooteid ja teenuseid kõrgelt, mida tõendavad kliendiküsitluste üha paranevad tulemused. Meie kliendid tõstavad oma tagasisides eriti esile klienditeeninduse abivalmidust ja nõustamist.

Privaatpanganduse klientide varad kasvasid 18% ja pensioniklientide arv 4%, sest täiustasime oma investeerimisplatvormi funktsionaalsust, parandasime kliendikogemust ja laiendasime pensionipakkumist. Me käivitasime passiivselt hallatavad pensionifondid, mis edendavad ESG-prioriteete. Meie „Jätkusuutliku tuleviku fondid“ investeerivad ainult ettevõtetesse, mis on keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiselaste kriteeriumide poolest esirinnas, mis tähendab, et tegemist on artikli 8 kohaste fondidega jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*) kohaselt. Aasta lõpuks oli meil üle veerand miljoni teise samba pensionikliendi ja üle viiekümne tuhande kolmanda samba pensionikliendi.

Ettevõtete pangandus

Finantstulemused, €mln	2020	2021
Neto intressitulu	123.2	125.8
Muu netotulu	33.2	35.3
Tegevustulud kokku	156.4	161.1
Tegevuskulud kokku	-96.1	-89.9
Allahindlus krediidikahjumite katteks	-24.0	2.5
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud	0.1	1.7
Kasum enne tulumaksu	36.4	75.4
Kulude ja tulude suhe, %	61.4	55.8
Kulude ja tulude suhe ilma erakorraliste kuludeta, %	39.9	40.2
	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Saldod, €mln		
Laenud klientidele (ei sisalda allahindlusi ja kogunenud intresse)	4,307.8	4,627.9
Klientide hoiused	6,024.8	4,196.8

Kooskõlas meie strateegiaga keskendus ettevõtete pangandus 2021. aastal kolmele peamisele valdkonnale:

- laenuandmise suurendamine,
- turuosa kasvatamine, ning
- Balti kapitaliturgude arengu eestvedamine.

Laenude andmine ettevõtete panganduse klientidele kasvas kogu 2021. aasta jooksul, sest suurendasime oma turu- ja kliendiaktiivsust. Aasta alguses oli laenuandlus COVID-19 piirangute tõttu tagasihoidlik, kuid seejärel kasvas see nii kliendisegmentide kui ka majandussektorite lõikes, eelkõige ärikinnisvara, põllumajanduse, hulgi- ja jaekaubanduse ning töötleva tööstuse sektorites. Klientidele antud laenud kasvasid tänu uute tähtajaliste laenude ja liisingute rekordilisele mahule ning arvelduskrediidi ja faktooringu kasutamise suurenemisele. Konkurents teiste laenuandjate poolt suurendas survet marginaalide vähenemisele. Seega täheldasime uute laenude turul madalamaid hindu ja leebemaid laenutingimusi.

Täiendasime oma orgaanilist kasvu kahe krediidiportfelli omandamisega Danske Bankilt: 32 miljoni euro suurune Läti äri-laenude, liisingute ja garantiilepingute portfelli ning 39 miljoni euro suurune Leedu äri-laenude portfelli neljandas kvartalis. Samuti võtsime Nordea Bankilt üle 67 miljoni euro suuruse Läti äri-laenude portfelli ja 51 miljoni euro suuruse äri-laenu Leedus. Liisingusaldod, eelkõige transpordi- ja põllumajandussektorile, ning laenude andmine VKEdele said kasu Euroopa Investeeringispanga ja Euroopa Investeeringisfondi garantiiprogrammist, mille käivitasime esimeses kvartalis. Selle tulemusena suurendasime oma turuosa liisingusegmenendis.

Olime Balti kapitaliturgude arengu esirinnas ja 2021. aastal juhtiv Balti ettevõtete võlakirjaemissioonide korraldaja. Korraldasime esimese kommertsväärtpaberite programmi ja müüsimise esimese kommertsväärtpaberi Baltikumis suurele ärikliendile osana riigiülesest algatusest arendada piirkondlikku kommertsväärtpaberite turgu. Juhtisime Balti riikide kinnisvarasektori esimest rahvusvahelist võlakirjaemissiooni, tegutsesime kahe riigi ja finantssektori esmakordse emitendi ainukese korraldajana ning juhtisime kahte esimest rohelist võlakirjaemissiooni meie suurte äriklientide jaoks.

Aastal 2021 valmistasime ette mitmeid seminare, et käsitleda kliima mõju erinevaid aspekte, mis on meie klientide jaoks olulised, sealhulgas kasvuhoonegaaside arvepidamise meetodikat ning kliimamõju hindamise ja eesmärkide seadmise praktilisi aspekte. Seminaridega alustame 2022. aasta algusest ning need toetavad meie kliente ja tagavad, et suure kliimarisikuga kokku puutuvatel ettevõtetel on olemas kava ja strateegia, et tagada oma vastupanuvõime, ning et nad on valmis toime tulema ka täiendavate regulatiivsete ootustega.

Finantsseisund

Finantsseisundi koond, €mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Raha ja nõuded keskpangale	4,926.5	2,494.2
Võlakirjad	284.3	608.2
Laenud klientidele	9,430.8	9,946.7
Muud varad	282.5	267.7
Varad kokku	14,924.1	13,316.8
Klientide hoiused	11,821.7	10,305.4
Väljastatud võlakirjad	1,201.2	1,163.6
Muud kohustised	236.0	299.0
Omakapital	1,665.2	1,548.8
Kohustised ja omakapital kokku	14,924.1	13,316.8

Klientidele antud laenud kasvasid aasta jooksul 5%, samal ajal kui meie bilansimaht vähenes 11% seoses hoiuste mahu langusega. Aasta lõpu seisuga moodustasid klientidele antud laenud kolm neljandikku varade kogumahust, mis on kümne protsendipunkti võrra suurem kui eelmise aasta lõpu seisuga.

Laenud klientidele kasvasid 515.9 miljoni euro võrra, sest suurendasime laenude andmist äri- ja eraklientidele. Samuti suurendasime 323.9 miljoni euro võrra oma võlaväärtpaberite portfelli, mis on investeeritud madala riskiga võlakirjadesse ja peaaegu täielikult Euroopa Keskpanga jaoks tagatisena kõlblik. Sellest tulenevalt vähendasime oma sularaha ja saldosid keskpankades, säilitades samal ajal tugeva likviidsuspositsiooni.

Klientide hoiused vähenesid 1516.3 miljoni euro võrra, sest kohaldasime negatiivseid intressimäärasid suuremate ettevõtete ja avaliku sektori klientide suuremahulistele hoiustele ning vähendasime oma hoiuste kontsentratsiooni. Selle netovähendamise raames suurenesid eraklientide hoiused 279.2 miljoni euro võrra. Emiteeritud võlaväärtpaberid vähenesid marginaalselt. Me emiteerisime 300 miljoni euro ulatuses kõrgema järgu võlakirju meie kõigi aegade madalaima tootlusega ja ostsime samaaegselt 228.5 miljoni euro eest tagasi olemasolevaid võlakirju. Samuti maksime tagasi 99.2 miljoni euro väärtuses võlakirju, mille tähtaeg oli saabunud.

Omakapital vähenes 116.4 miljoni euro võrra, mis tulenes peamiselt 190.0 miljoni euro suuruse dividendi maksmisest detsembris, mida osaliselt tasakaalustas aruandeperioodi puhaskasum. Nagu Blackstone'i ja Nordea vahel algelt kokku lepiti, ostsid Blackstone'i hallatavad fondid Nordealt pärast dividendide maksmist ligikaudu 8% meie emaettevõtte Luminor Holding ASi aktsiatest. Pärast seda tehingut kuulub Blackstone'i hallatavatele fondidele ligikaudu 68% Luminor Holdingust, DNB-le 19.95% ja Nordeale ülejäänud osa.

Saime Eesti Finantsinspeksioonilt muudetud omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõude (MREL). Alates 1. jaanuarist 2022 on meie MRELi nõuded 22.42% meie riskipositsiooni summast (REA) ja 5.91% meie finantsvõimenduse määra riskipositsioonist. Me ei saanud ühtegi allutamisinõuet. Arvestades et omavahendid, mida me kasutame 4.5%-lise kombineeritud puhvri nõude täitmiseks, ei ole MRELi nõude täitmiseks kõlblikud, on meie uus MRELi kogunõue 26.92%. 31. detsembril 2021 moodustasid meie MREL-kõlblikud väärtpaberid 29.05% REA-st ja 14.56% meie finantsvõimenduse määra riskipositsioonist.

Moody's Investors Service tõstis meie pikaajalise hoiuste reitingut Baa1-lt A3-le ja pikaajalise kõrgema järgu võlakirjade reitingu Baa2-lt Baa1-le. Pärast seda muutis Moody's reitingu väljavaate stabiilseks. Krediidiagentuur selgitas, et krediitkvaliteedi tõstmise peamised põhjused olid „panga tugevnenud maksevõime, varade paranenud risk, tugev kapitalibaas ja tagasipöördumine laenuandmise kasvu juurde, mis toetab tulude jätkusuutlikku kasvu“.

Kapital ja likviidsus

Kapital, €mln	31 Dec 2020	31 Dec 2021
Omakapital	1,665.2	1,548.8
Regulatiivsed kohandused	-78.5	-118.6
Usaldatavusfiltrid	-0.3	-0.4
CET 1 (esimese taseme põhiomavahendid)	1,586.4	1,429.8
Krediidiriski riskipositsioonid	6,375.2	6,307.2
Riskipositsiooni kogusumma operatsiooniriski puhul	673.6	648.8
Muud riskipositsioonid	37.5	31.7
Riskipositsioon kokku	7,086.3	6,987.7
CET 1 (esimese taseme põhiomavahendite) suhtarv, %	22.4	20.5
Finantsvõimenduse suhtarv, %	10.2	10.3

Oleme tugevalt kapitaliseeritud, kusjuures omavahendid koosnevad täielikult esimese taseme põhiomavahenditest. Meie esimese taseme põhikapitali, esimese taseme põhiomavahendite ja kogukapitali suhtarvud vähenesid aasta jooksul peaaegu kahe protsendipunkti võrra, sest vähendasime nii omavahendeid kui ka REA-d. Esimese taseme põhiomavahendite vähenemine tulenes peamiselt 190 miljoni euro suuruse dividendi maksmisest detsembris. REA, mida mõõdame standardiseeritud alusel, vähenes, sest klientidele antud laenude suurenemist enam kui tasakaalustas detsembris teostatud sünteetilise väärtpaberistamise tehingu mõju, mis hõlmas osa ettevõtete laenuportfelli. 2021. aasta jaotamata kasumit ei ole kapitali arvutamisel arvesse võetud. 2021. aasta jaotamata kasumi kaasamine suurendaks meie esimese taseme põhikapitali suhtarvu 21.5%-ni.

Meie kapitali suhtarvud on tublisti üle meie reguleerivate asutuste kehtestatud miinimumkapitali nõuete, mis alates 1. märtsist 2022 nõuavad, et esimese taseme põhikapitali suhtarv oleks üle 10.24%, esimese taseme põhiomavahendite suhtarv üle 12.2% ja kogukapitali suhtarv üle 14.7%. Need hõlmavad teise samba täiendavate omavahendite nõuet 2.2%. Me vaataskime läbi oma kapitalinõuded ja jõudsimme otsusele, et alates 1. märtsist 2022 on meie esimese taseme põhikapitali, esimese taseme põhiomavahendite ja kogukapitali suhtarvude piirmäärad vastavalt 12.94%, 14.9% ja 17.4% REAst. Need piirangud hõlmavad teise samba suuniseid ja juhtimispuhvreid. Me analüüsim teise taseme omavahendite võimalikku lisaväärtust, et parandada meie kapitali efektiivsust tulevikus.

%	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Likviidsuskattekindluse kordaja	197.2	137.3
Stabiilse netorahastamise kordaja	159.0	140.8

Meie struktuurne likviidsusrisk on konservatiivne ja tasakaalustatud. Likviidsuskattekindluse kordaja (LCR), mis peab olema vähemalt 100%, on üks mitmetest näitajatest, mida kasutame oma likviidsusriski mõõtmiseks. Meie LCR vähenes, sest vähendasime hoiustajate kontsentratsiooni. Selle tulemuseks oli optimaalsem ja stabiilsem likviidsuspositsioon. Likviidsuspuhver koosneb sularahast ja likviidsetest keskpanga poolt aktsepteeritavatest väärtpaberitest. Aasta jooksul lõpetasime oma endiste emapankade pakutava kohustusliku rahastamisvõimaluse, vastav tagatis vabastati.

Pikaajalist likviidsusriski mõõdetakse stabiilse netorahastamise kordajaga (Net Stable Funding Ratio, NSFR), mis peab olema vähemalt 100%. Suhtarvu vähenemine aasta jooksul oli tingitud saadaoleva stabiilse rahastamise vähenemisest, mis tulenes hoiuste mahu vähenemisest, ja nõutava stabiilse rahastamise suurenemisest, mis tulenes meie laenuportfelli kasvust.

Varade kvaliteet

Laenud klientidele, €mln

	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Faas 1	7,958.3	8,452.0
Faas 2	1,304.0	1,411.0
Faas 3	305.4	185.6
Bruto laenujääk¹	9,567.7	10,048.6
Krediidikahjumite allahindlus	-136.9	-101.9
Neto bilansiline väärtus	9,430.8	9,946.7
Mittetöötavate laenude suhtarv, %	3.2	1.8

¹ POCl laenud jaotuvad Faas 2 ja Faas 3 vahel

Meie kliendilaenude portfelli kvaliteet paranes 2021. aastal ja aasta lõpuks oli viivislaenude suhe brutolaenudesse 1.8%, mis on meie kõigi aegade madalaim tase. Siiski tähendab COVID-19 jätkuv esinemine, et laenukahjumite väljavaated on endiselt ebakindlad.

COVID-19 negatiivsed tagajärjed meie krediitkvaliteedile on seni olnud piiratud. Teatud tööstusharusid ja kliente on see mõjutanud negatiivselt, samas kui teisi ei ole see peaaegu üldse mõjutanud. Kõige tõsisemat mõju on tunda majutus-, toidlustus-, turismi- ja lennundussektoris. Meie riskipositsioon nendes sektorites on 0.5% meie klientide netolaenude kogumahust, kusjuures lennundussektoris puudub peaaegu igasugune riskipositsioon. Me oleme liigitanud veidi rohkem kui viiendiku oma netopositsioonist nendes mõjutatud sektorites kolmandasse faasi.

COVID-19 tõttu muudetud portfell toimib jätkuvalt hästi ja peaaegu kõik lepingud on jõudnud tagasi algsele tagasimaksegraafikule. Lühiajalised viivised (üle viie päeva) on muudetud portfelli puhul suuremad kui muutmata portfelli puhul (4.3% vs. 1.7%), kuid üle 30 päeva kestvate viiviste erinevus on väiksem (2.0% vs. 1.0%). Muudetud laenude jääk oli aasta lõpus 14 miljonit eurot ehk 0.1% klientidele antud laenudest.

Faas 2 riskipositsioonid suurenesid 107 miljoni euro võrra, mis tulenes peamiselt COVID-19 tõttu varem muudetud riskipositsioonide kollektiivse krediidiriski olulise suurenemise (SICR) korrigeerimisest. Aasta lõpu seisuga liigitati kõik endiselt toimivad riskipositsioonid, mida oli varem muudetud COVID-19 tõttu, teise faasi. Seda tasakaalustasid osaliselt riskipositsioonide üleminek teisest faasist esimesse faasi, mis tulenes reitingute tõstmisest ja nende eemaldamisest jälgimisnimekirjast.

Faas 3 laenud vähenesid 119.8 miljoni euro võrra pärast seda, kui selles valdkonnas tehti sihipäraseid jõupingutusi. Viivislaenude vähenemine oli ligikaudu kolm korda suurem kui uute lisandumine, mis jättis viivislaenude mahu kõigi aegade madalaimale tasemele. Vähenemise peamised tegurid olid tagasimaksed, sissenõudmistegustus, sealhulgas tagatiste müük, nõudeõiguste müük, pärast sissenõudmistegustust järelejäanud summade mahakandmine ja katseaja lõppemisest tulenev leevendamine.

101.9 miljoni euro suurusest krediitkahjumi allahindluse reservist 56.6 miljonit eurot oli seotud Faas 3 riskipositsioonidega. Faas 3 laenude bilansiline netoväärtus oli 129.0 miljonit eurot, mille suhtes oli meil tagatis õiglase väärtusega 154.8 miljonit eurot.

Aasta jooksul tühistati krediitkahjumi allahindlusi netosummas 14.8 miljonit eurot, sest allahindluste tühistamine ületas allahindluste suurendamise. Allahindluste vähenemist ajendasid neli peamist põhjust: Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendava allahindluse vähendamine poole võrra 11.9 miljoni euron; tagasimaksed ja väljumised mittetöötavatest riskipositsioonidest; ühekordne mõju, mis tulenes meie krediitihalduse metoodika vastavusse viimisest uute eeskirjadega; ning üksik klientidele antud laenude katseaja lõppemine. Allahindluste suurendamine oli tingitud neljast peamisest põhjusest: ajakohastatud makromajanduslikud stsenaariumid, SICRi kohandamine, ühiselt hinnatud Faas 3 riskipositsioonide muudetud metoodika ja mõnede individuaalselt hinnatud Faas 3 riskipositsioonide eraldiste tasemete kohandamine.

Lisateavet leiate raamatupidamise aastaaruande Lisast 4.

Lisainformatsioon

MAJANDUSKESKKOND

COVID-19 esinemine ja mõju, selle vastu võitlemiseks kasutatavad rahvatervise meetmed ning majandustegevust toetav valitsuse poliitika avaldasid Balti riikide majandusele 2021. aastal kõige suuremat mõju. Majandusaktiivsus ja nõudlus meie teenuste järele suurenes kogu aasta jooksul, sest esimese kvartali ulatuslikud piirangud vähenesid ja kasutusele võeti vaksineerimiskavad.

Balti riikide majandus kasvab, kuid põhitarbimise, eriti kütte kõrge hind pärsib reaalsel tarbimist, sest kodumajapidamiste võime kulutada mitteolulisele tarbimisele on piiratud. Lisaks võivad Ukraina sissetungi tagajärjed viia kasvutempo aeglustumiseni Balti regioonis, kuigi selliste madalamate kasvumäärade ulatust ja mõju on praegu väga raske hinnata. Energiahindade järsk tõus viis detsembris inflatsiooni Eestis ja Leedus kahekohalise numbrini. Seetõttu eeldame, et 2022. aasta majanduskasv on väiksem kui 2021. aastal, eelkõige Eestis, kus SKP-d suurendasid ühekordsed tegurid.

Detsembris suurenes taas COVID-19 haigestumisjuhtude arv. Omikroni tüvi on nakkavam, kuid vähem virulentne kui varasemad variandid. Sellel on majanduslikud tagajärjed, sest töötajate kättesaadavus väheneb tulenevalt sellest, et suur hulk inimesi haigestub samal ajal kergelt. Kõnealune tüvi on nii risk kui ka lootuse märk, sest immuunsuse tase pärast seda lainet on tõenäoliselt kõrge.

Eeldatakse, et 2022. aasta teises pooles ja 2023. aastal mõjutavad suuremad riiklikud investeeringud ja üleilmne taastumine Balti riikide majandust positiivselt. Valitsuse investeerimiskulutused peaksid toetama majanduskasvu, näiteks Läti käsutuses olevad ELi fondide vahendid peaaegu kahekordistuvad 614 miljonilt eurolt 2021. aastal 1175 miljoni euroni 2022. aastal. Tööstusinvesteeringud on eeldatavasti tugevad, sest neid tõukab tagant tootmisvõimsuse puudus. Oluliseks positiivseks teguriks peaks olema ka eluasemeturu tsükel.

Prognooside kohaselt on ekspordiga seotud väljavaated head. Mõnes tootmissektoris (eriti puidutöötlemissektoris) korrigeeritakse tõenäoliselt hindu, samas kui reisieenused peaksid taastuma, sest COVID-19 mõju väheneb, ja äriteenused jätkavad oma tugevat arengut. 2021. aasta esimeses kolmes kvartalis oli info- ja telekommunikatsiooniteenuste ekspordi aastakasv Eestis 75%, Lätis 13% ja Leedus 30%, samal ajal kui äriteenuste eksport kasvas Balti riikide keskpankade andmetel 23% (Läti) kuni 38% (Leedu).

Eeldatakse, et tarbimine toetab majandust ka 2022. aastal, kuid tõenäoliselt vähem, kui oleks võinud hiljuti oodata, arvestades erakorraliste pandeemiatõetusmeetmete lõppemist ja kestvuskauapade nõudluse küllastumist, mis koos inflatsiooniga lükkab reaalpalkade kasvu lühiajaliselt negatiivsele tasemele.

Töötus peaks jätkuvalt vähenema ja ettevõtetel võib olla keerulisem töötajaid värvata. Tallinnas, Riias ja Vilniuses on tööturg pingeline, kuigi pealinnadest eemal, eelkõige Lätis ja Leedus, jääb parimas tööeas meeste tööhõive tase alla ELi keskmise.

ÄRITEGEVUSE ARENGUSUUNAD

Oleme Balti riikide juhtiv sõltumatu pank ja teenindame eraisikute, ettevõtete ja institutsioonide finantsvajadusi oma kolmel koduturul. Haldame oma äritegevust kliendisegmentide kaupa (jaepangandus ja ettevõtete pangandus) oma peakontorist Eestis ja filiaalidest Lätis ja Leedus. Uue aasta saabudes alustasime oma strateegia järgmist etappi, et suurendada kliendikesksust ja kasvatada oma äritegevust. Oma eesmärkide realiseerimiseks muutsime 2021. aastal oma organisatsiooni ülesehitust, jätkasime tehnoloogilise arenguga ja täiustasime oma äritegevust, tõhustades samal ajal pakutavaid tooteid ja teenuseid.

Integreerisime oma toodete ja pakumiste divisjoni meie jaepanganduse ja ettevõtete panganduse divisjonidesse ning muudesse divisjonidesse, sealhulgas finants-, õigus- ja tehnoloogiavaldkondadesse. Selle muudatusega soovisime suurendada kliendikesksust ja paindlikkust ning parandada koostööd ja protsesside tõhusust, vähendades samal ajal organisatsiooni keerukust. Integratsioonist teatasime teises kvartalis ja see viidi lõpule kolmanda kvartali lõpuks. Lisaks sellele muutus operatsioonide osakond osaks tehnoloogiadivisjonist.

Me jätkasime oma tehnoloogilist arengut. Meie prioriteet on tagada IT-alane stabiilsus, samal ajal kui me täiustame oma teenuseid, tooteid ja jõudlust. Keskendume oma toote- ja tarkvaraarenduse võimekuse ja meeskondade tugevdamisele, kvaliteedi tagamise suurendamisele ning partnerite võimekuse täielikumale rakendamisele. Sõlmisime uue viieaastase lepingu Kyndryliga, et kiirendada meie digitaalset muutumisprotsessi, tagada klientidele sujuvad pangateenused ning tugevdada veelgi meie turvalisuse ja regulatiivsete nõuete alaseid vastavusprotsesse. Lepingu kohaselt viidi Kyndrylisse üle 185 inimest meie tehnoloogiadivisjonist. Samuti sõlmisime viieaastase lepingu Worldline'iga, et ühtlustada ja ajakohastada sularahautomaatide võrku Balti riikides. Aasta lõpuks oli võrk moderniseeritud ja selle funktsionaalsust suurendatud.

Meie digitaalne areng jätkus uute funktsioonide ja toodete ettevalmistamise ja kasutuselevõttuga meie klientidele. Suurendasime oma e-kaubanduse Gateway teenust ja jätkasime e-kaubanduse omandamise võimekuse suurendamist. Eestis käivitasime uue mobiilipanga rakenduse ja parandasime veebipõhist kasutajakogemust, Lätis tõstsime automatiseerituse taset ning Leedus võimaldasime klientidele tõuketeavituste kasutamist. Rakendasime lahendusi, et lahendada teenuse stabiilsusega seotud väljakutseid Eestis ja tõhustada oma protsesse. Detsembris võtsime kasutusele Google Pay, Apple Pay, Garmin Pay ja Fitbit Pay, mistõttu lisandus kohe paarkümmend tuhat aktiivset kaarti.

Aasta jooksul täiustasime oma vastupanuvõimet ja riskiraamistikku. Ühe osana meie läbivaadatud krediidiriski mudelite kasutuselevõttust ja selleks, et valmistuda kasutama keskpikas perspektiivis täiustatud sisereitingutel põhinevat meetodit riskikaalude mõõtmiseks, vaatasime läbi oma sisemudelid ja võtsime kasutusele esimese mitmest täiendavast reitingumudeli ajakohastusest. Hiljuti välja töötatud krediidiriskipositsioonide klassifitseerimise süsteemid kehtivad meie sisemudelitele, mis annavad reitingud ja hinnangud peamiste riskiparameetrite kohta, milleks on maksejõuetuse tõenäosus (PD), maksejõuetusest tingitud kahjumäär (LGD) ja maksejõuetuses olev riskipositsioon (EAD).

Neid mudeleid kasutatakse nii taotluste reitingutes kui ka regulaarsetes ümberhindamistes ning nende tulemusi kasutatakse paljudes äri- ja riskijuhtimisprotsessides, sealhulgas krediiditaotluste esitamise, hinnakujunduse ja krediidijärelvalve eesliinisüsteemides ning IFRS 9 eraldiste moodustamise, sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise aruandluse süsteemides. Need pakuvad paremat riskide eristamise võimet ja suuremat ennustusvõimet kui varem kasutatud mudelid ning need on läbinud sõltumatu valideerimise.

EKP viis koostöös Eesti Finantsinspeksiooniga lõpule meie põhjaliku hindamise, mis hõlmas varade kvaliteedi läbivaatamist ja stressitesti. Varade kvaliteedi läbivaatamine viidi läbi meie finantsseisundi kohta 2019. aasta lõpu seisuga. Stressitesti kohaldati Euroopa Pangandusliidu 2020. aasta stressitesti metoodikat ning võeti arvesse COVID-19 raames vastu võetud regulatiivseid ja riiklikke leevendusmeetmeid. Põhjaliku hindamise tulemused kinnitasid meie vastupanuvõimet, tugevat varade kvaliteeti ja kapitaliseeritust.

Meil on eelseisvaks aastaks kolm prioriteeti. Esiteks, teha rohkem äri rohkemate klientidega (eelkõige rohkem hüpoteeklaene ja tarbimislaene ning laene VKEdele), laiendada meie tootepakkumist ja tõhustada kliendikogemust. Teiseks, suurendada tõhusust ja parendada meie IT-protsesse. Kolmandaks, luua oma ainulaadne ettevõtte kultuur. Me säilitame oma tugeva finantsseisundi, teostame konservatiivset riskijuhtimist ja täidame oma laiemaid kohustusi.

SÜNDMUSED PÄRAST 31. DETSEMBRIT 2021

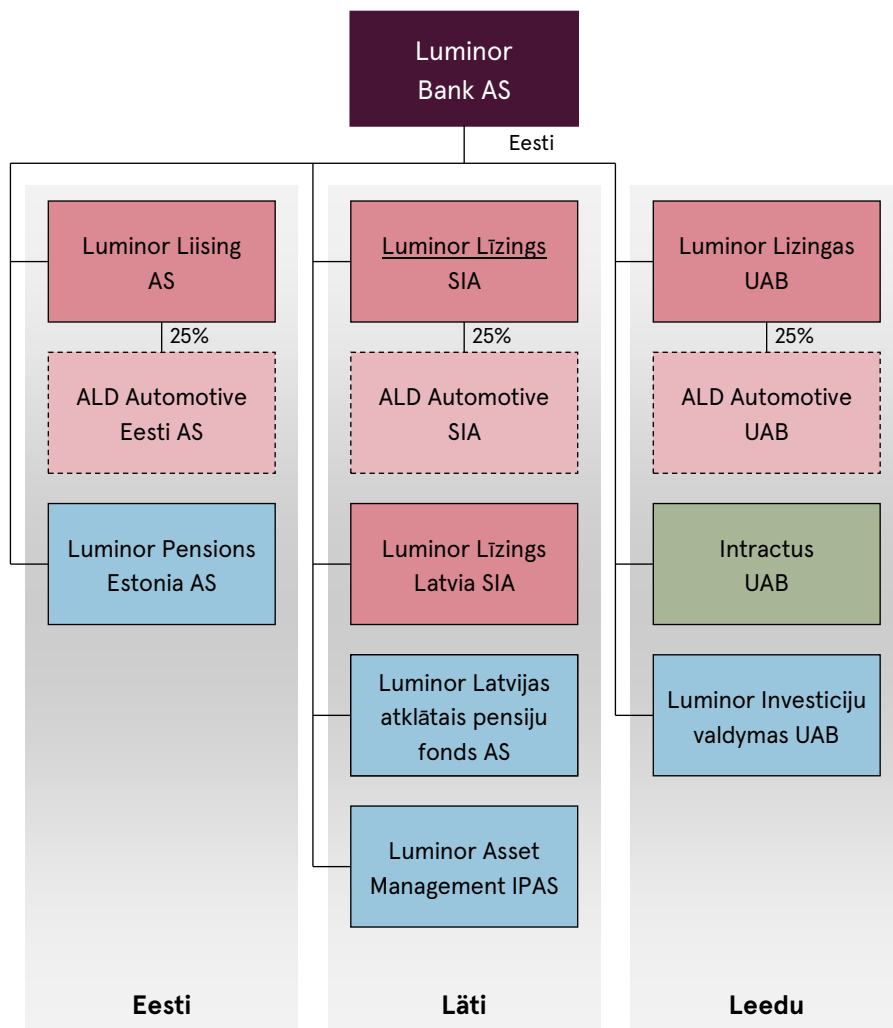
Alates 1. jaanuarist valiti Ottar Ertzeid nõukogu liikmeks ning seejärel nõukogu auditi-, tasustamis- ja riskikomiteesse. Ottar Ertzeid on töötanud pangandussektoris üle 30 aasta. Viimati oli ta DNB ASA ja DNB Bank ASA finantsjuht ning kontserni juhatuse liige. Enne seda oli ta DNB investeerimispanganduse üksuse DNB Markets juht.

31. jaanuaril 2022 allkirjastasime lepingu 99% ulatuses Maksekeskus AS ehk Baltikumi juhtiva e-kaubanduse makseteenuste pakkuja omandamiseks. Omandamine toetab meie strateegilisi eesmärke ning edendab meie digitaalset muutumisprotsessi ja suurendab meie osakaalu kiiresti kasvaval e-kaubanduse makselahenduste turul. Tehing sõlmitakse eeldatavasti lähikuudel ja see eeldab Eesti ametiasutuste heakskiitu.

Oleme lõpetanud esialgse kõrgetasemelise hinnangu Ukraina sissetungi võimalike tagajärgede kohta meie krediidiportfellile. Oleme hinnanud klientide omandistruktuure, müügiturgusid, hanketurgusid, tootmisüksuste/tegevuse asukohta ja energiamahukust. Oleme jõudnud järeldusele, et meie klientide riskipositsioon on piiratud ja meie klientide (juriidiliste isikute) arv, kellel on omandiõiguslikud sidemed mõjutatud piirkonnaga, on samuti piiratud. Valgevenes, Venemaale või Ukrainasse suunduvad ja sealt tulevad maksed moodustavad vähem kui 2% meie klientide maksevoogudest. Riskid, mis on seotud materjalide hankimise ning tootmisüksuste/tegevuse asukohaga, on enamasti maandatud. Enamiku klientide müügiturud on mitmekesised. Samas märgime ka, et olukord on ettearvamatu, näiteks seoses võimalike energjavoogude vähendamise või sanktsioonidega, ning seetõttu ei ole lõplikku hinnangut võimalik anda.

ORGANISATSIOONI STRUKTUUR

Me tegutseme peamiselt Eestis asuva Luminor Bank ASi kaudu, sealhulgas meie filiaalide kaudu Lätis ja Leedus. Tütarettevõtete kaudu pakume liisingut, haldame pensionifonde ja omame tagastatud vara. Finantsaruannete lisades loetleme 2021. aastal likvideeritud ja praegu likvideeritavad tütarettevõtted. Oleme sellised tütarettevõtted allpool esitatud struktuuriskeemilt välja jätanud. Meile kuulub 100% kõigist tütarettevõtetest, kui ei ole näidatud teisiti.

KESKKONNAALASED, SOTSIAALSED JA JUHTIMISEGA (ESG) SEOTUD TEEMAD

2021. aasta jooksul töötasime välja oma lähenemisviisi ESG-le ja arendasime edasi, kuidas selliseid kaalutlusi meie äritegevusse ühildada. Me leppisime kokku oma ESG-püüdlustes, ajakohastasime oma jätkusuutlikkuse poliitika ja ESG-krediidiriski hindamise suunised ning alustasime oma töötajate jätkusuutlikkuse alast koolitust. Meie eesmärk on tegutseda vastutustundlikult ja CO₂-neutraalselt, toetada üleminekut vähese CO₂ heitega majandusmodelile ja panustada kohalike Balti riikide probleemide lahendamisele. Oma eesmärkide elluviimiseks määratlesime ESG-andmete juhtimise, viisime sidusrühmade seas läbi esimese ESG-faktorite olulisuse hindamise ja liitusime PCAF-iga ehk partnerlusega süsinikuarvestuse finantsküsimumustes (*Partnership for Carbon Accounting Financials*).

Meie tegevuse keskkonnavalade ja sotsiaalne mõju

Kliimarisikid koosnevad kahest osast: füüsilised riskid, mis tulenevad keskkonnatingimuste pikaajalistest muutustest (nt merepinna tõus), ja üleminekuriskid, mis tulenevad üleminekust kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele majandusele (nt kasvuhoonegaaside heide, mis kujutab endast meie klientidele ja meile endale peamist riski). Aastal 2021 kehtestasime oma kasvuhoonegaaside heitkoguste baasväärtused vastavalt heiteallikatele skoop 1., 2. ja 3. jaoks. Selle põhjal saame seada heitkoguste eesmärgid ja mõõta edusamme. Meie tegevusest tulenevad heitkogused olid:

Kasvuhoonegaaside heitkogused, tCO ₂ e	2021
Skoop 1	51
Skoop 2	2,155
Skoop 3	1,054
Kokku	3,260

Rakendasime kasvuhoonegaaside raamatupidamisstandardid ka oma peamistele varaklassidele, sealhulgas ettevõtete laenudele. Sellest tulenevalt kehtestasime kasvuhoonegaaside heitkoguste baasväärtused ka meie ettevõtete laenu-, hüpoteeklaenu- ja ärikinnisvaraportfellidele.

Meil on oluline roll kliimaga seotud rahastamisel ja investeerimisel, krediidiriski juhtimisel ning uute kliimarisikude juhtimise toodete väljatöötamisel. Aastal 2021 analüüsisime Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) kliimarisikude raamistikule tuginedes ESG-sektori strateegia väljatöötamise prioriteetide seadmiseks oma laenutehinguid kliimarisikude suhtes. Enamik meie riskipositsioonidest on EBRD-raamistiku kohaselt madala või keskmise riskiga, mis tähendab, et kliendi äritegevusega seotud keskkonna- ja sotsiaalsed riskid ja mõjud on väikesed/vähelevinud või piiratud keskkonna- ja sotsiaalsete riskide ja mõjudega ning neid on võimalik kergesti vältida või leevendada tehniliselt ja rahaliselt teostatavate meetmete abil.

2021. aastal analüüsisime oma laenuportfelli, et mõista kliimarisiki mõjutavaid ja leevendavaid tegureid tööstussektorite kaupa. Selle analüüsi põhjal algatasime sektorispetsiifiliste strateegiate väljatöötamise, milles kirjeldatakse peamisi riske ja leevendusmeetmeid, mille võtmist ootame oma klientidelt. Esialgu vaatlesime neid sektoreid, mis on suure või keskmise kliimarisikuga, ning koostame praegu kliimarisikude ja riskijõudude analüüsi. Seda analüüsi korratakse igal aastal osana meie ettevõtte strateegia arendamise ja ajakohastamise protsessist. Samuti töötasime välja kinnisvara energiatõhususe asendusstandardi, mis põhineb hoone tüübil.

Aastal 2021 ei võtnud me investeerimisnõustamisel ega ka oma portfelli juhtimisteenuste puhul arvesse peamisi negatiivseid mõjusid, sealhulgas kliimamõjusid. Aruandeperioodi jooksul vaatasime läbi oma investeerimispakkumise ja analüüsisime, kuidas kaasata oma protsessidesse jätkusuutlikkusega seotud riskide ja peamiste negatiivsete mõjude arvestamist. Meie siht on seada 2022. aastaks eesmärgid, mis on seotud meie hallatavate varade ESG-omaduste ja jätkusuutlike investeringute edendamisega. Eelseisva perioodi jooksul edendatakse jätkusuutlikkusega seotud kriteeriumide ja riskide integreerimist investeerimisotsuste langetamise protsessi, vaadates läbi ja ajakohastades sõltumatu nõustamise ja portfellihoolduse teenuste osutamise sisemist juhtimisraamistikku.

Me ei sõlmi kindlustuspoliise, kuid müüme kindlustuspoliise esindaja rollis. Arvestades äärmuslike ilmastikunähtuste, näiteks üleujutuste ja tormide intensiivsust ja levikut ning sellest tulenevat katastroofiliste varakahjude riski, näeme kliimamuutust ohuna meie partnerite ehk kindlustusseltside jaoks, mis võib oluliselt mõjutada nii meie klientide kui ka meie kindlustuspartnerite äritegevuse üldist kasumlikkust ja sellest tulenevalt ka meid kui nende kaubanduspartnerit.

Meie ESG-krediidiriski hindamise suunised kirjeldavad inimõiguste korralduse integreerimist hoolsusküsimustikku ja selle tulemuste arvesse võtmist suurte äriklientide laenuprojektidega seotud protsessides. Selle hindamise tulemused annavad teavet meie järgmiste meetmete ja täiendava teabe nõudmise kohta või vajaduse kohta vältida sellist ärisuhet. Hetkel töötame välja hoolsuskohustuse poliitikat ja vaatame läbi oma „Tunne oma klienti“ (KYC) põhimõtte protsessi, et tagada kõigi meie äriklientide, aga ka müüjate ja tarnijate hoolsuskohustuse täitmine seoses inimõigustega.

Seaduste ja määruste järgimine ning regulatiivne koostoime

Aastal 2021 ei kohaldatud Luminori suhtes trahve ega sanktsioone seoses keskkonna- ja sotsiaalõigusnormide rikkumisega. Aastal 2021 määras Leedu Pank meile 0.35 miljoni euro suuruse trahvi 2020. aasta juulis ja augustis toimunud maksetega seotud vahejuhtumite eest. 2020. aasta augustis avaldasid Balti järelevalveasutused oma tavapärase rahapesuvastaste kontrollide tulemused, mis viidi läbi meie kontorites eelmisel aastal. Järelevalveametnikud tõstsid esile meie siseprotsesside ja eeskirjade parandamist vajavaid valdkondi. Oleme juba rakendanud paljusid nõutavaid parandusi ja viime ülejäänud meetmed lõpule vastavalt esitatud kavadele, mille oleme oma järelevalveasutustele esitanud. Auditid aitavad meil suurendada veelgi rahapesu tõkestamise tõhusust.

Personalijuhtimine

Töötajate heaolu on meile ülimalt tähtis. Meie eeskirjad järgivad Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone ning rahvusvahelisi ettevõteteid ja sotsiaalpoliitikat käsitlevat kolmepoolset põhimõtete deklaratsiooni. Aastal 2021 püüdsime suurendada töötajate heaolu. Lõime uue heaolupartneri rolli ja viisime läbi rea veebiseminare heaolust ja vaimsest tervisest ning tööstressiga toimetuleku vahenditest. Lisasime novembris läbi viidud töötajate uuringusse küsimused heaolu ja vaimse tervise kohta ning saime julgustust, et töötajad tunnevad end oma meeskonnas ja koos oma juhtidega psühholoogiliselt turvaliselt. Meie eesmärk on säilitada töötajate soovitusindeksi (NPS) paranev positiivne suundumus ja saavutada järgmisel aastal tulemus +20.

Me väärtustame mõtteviise, võimete ja tausta mitmekesisust. Me usume, et see toob kaasa paremaid tulemusi ja tähendab, et suudame paremini täita oma klientide vajadusi. Me edendame kaasavat töökeskkonda, mis näitab ja toetab austust ning välistab igasuguse psühholoogilise kahju, verbaalse ja füüsilise ahistamise ning diskrimineerimise. Meie sisemised protsessid hõlmavad kehtivate õigusaktide ja parimate tavade nõudeid. Igal aastal pakume kõigile oma juhtidele tulemuslikkuse juhtimise tsükli raames koolitust võrdse tasustamise kohta.

Inimõigused ja vastutustundlik tegevus

Me austame ja edendame põhilisi inimõigusi. Me austame õigusi, mis sisalduvad ÜRO ülemaailmses kokkuleppes ning ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtetes, OECD suunistes rahvusvahelistele ettevõtetele ja eespool nimetatud kolmepoolses deklaratsioonis. Me ei tee koostööd üksikisikute või ettevõtetega, kes süstemaatiliselt rikuvad inimõigusi, ja võtame inimõiguseid arvesse oma hoolsuskohustuses, kui anname laene suurtele äriklientidele. Aastal 2021 korraldasime töötajatele koolitusprogrammi, mis käsitles inimõigusi.

Oleme võtnud endale kohustuse käituda ausalt ja vältida tegevusi, mis võimaldavad altkäemaksu ja korruptsiooni. Selleks oleme kehtestanud jätkusuutlikkuse poliitika, tegevusjuhendi, huvide konfliktide juhtimise poliitika ning finantskuritegevuse ja sanktsioonide vastase poliitika. Lisaks on meil kehtestatud meetmed klientide tundmiseks, finantssanktsioonide kiireks rakendamiseks ja finantsteabe vahetamiseks rahvusvahelistes raamistikutes. Neid tegevuspõhimõtteid ja meetmeid toetavad kõigi töötajate kohustuslik koolitus, et edendada ausust ning vöidelda korruptsiooni ja finantskuritegevuse vastu, ning kingituste ja sündmuste register. Meile laekuvad õiguskaitseasutustelt teated, kui mõne töötaja suhtes tekib korruptsionikahtlus.

MAJANDUSKURITEGEVUSE ENNETAMINE

Me ei tolereeri majanduskuritegevust. Selleks et tõsta oma võimekust ennetada, avastada ja teatada võimalikest majanduskuritegudest, arendasime 2021. aastal edasi oma vastavuskontrolli kultuuri, tõhustasime oma suutlikkust ja rakendasime tööplaani, et tegeleda meie järelevalveasutuste rahapesuvastase kontrolli järelmustega. Me jätkasime teadlikkuse tõstmist finantspettuste ohust.

Majanduskuritegude ennetamine on meie juhatuse ja nõukogu jaoks esmatähtis. Meil on madal riskihuvi ja konservatiivne ärimudel. Me tegutseme ainult Balti riikides ning suuname oma tooted ja teenused nende riikide elanikele või nendega tihedalt seotud üksikisikutele ja ettevõtetele. Teeme tihedat koostööd valitsuste ja järelevalveasutustega ning kasutame seda tööd oma süsteemide ja protsesside täiustamiseks. Me järgime ka reguleerivate asutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide, kohalike pangandusliitude ning rahapesu andmebüroode välja antud rahvusvahelisi juhiseid, soovitusi ja standardeid.

Me tugevdasime oma majanduskuritegevuse vastase üksuse haldamist ja juhtimist. Aasta alguses hindasime oma vastavuskontrolli divisjoni küpsust. Hindamise käigus tehti kindlaks sammud, mida peame astuma, et saavutada soovitud seisund. Me lõime spetsiaalse töövaldkonna, et käsitleda pettuste riski. Lisaks lõime käitumise ja eetika ning maine osakonna, et luua pangas kindel eetika- ja riskikultuur. Me vaatasime läbi oma tegevusjuhendi ja korraldasime aasta jooksul erinevaid tegevusi, et suurendada teadlikkust tegevusjuhendist.

Me korraldasime aasta jooksul 70 koolitust majanduskuritegude ennetamise ja muude vastavuskontrolli teemade kohta, keskendudes eelkõige pettustele. Rahvusvaheliste spetsialistide ja siseekspertide juhtimisel toimus koolitus kogu organisatsioonile, alates uutest töötajatest kuni nõukogu liikmeteni. Neile lisandusid igakuised kokkuvõtted majanduskuritegevuse kohta, mis tõstsid teadlikkust uutest ja arenevatest suundumustest majanduskuritegevuses.

Me ajakohastasime oma pettusevastast raamistikku ja tehnoloogilisi lahendusi ning jätkame 2022. aastal investeringuid sellesse valdkonda. Pettuste vastases juhtimises tehti olulisi muudatusi. Me lõime vastavuskontrolli divisjoni raames spetsiaalse välispettuste talituse ning jaedivisjoni alla pettuste riskijuhtimise üksuse, mis keskendub makse- ja laenupettustele. Me täiustasime oma ühist seire- ja sõelumislahendust kõigis kolmes Balti riigis ja jätkame seda tööd ka 2022. aastal.

Augustis avaldasid Balti järelevalveasutused oma tavapäraste rahapesuvastaste kontrollide tulemused, mis viidi läbi meie kontorites 2020. aastal. Järelevalveametnikud tõstsid esile meie siseprotsesside ja eeskirjade parandamist vajavaid valdkondi. Me olime nende aruande avaldamise ajal juba rakendanud paljusid meie järelevalveasutuste nõutud parandusi ja meil on kavas viia ülejäänud meetmed lõpule kooskõlas nende esitatud plaanidega. Auditid aitavad meil tõhustada veelgi rahapesu tõkestamise tõhusust. Tulemused kinnitasid meie madalat riskihuvi ja konservatiivset ärimudelit.

Aasta jooksul tõstisime üldsuse teadlikkust pettuste ja küberturvalisuse kohta. Panustasime Eesti Pangaliidu korraldatud pettusevastasesse kampaaniasse „Ei, aitäh!“. See multimeediakampaania, mille ajendiks oli klientidele tehtavate pettusekõnede kasvav arv, teavitas inimesi finantspettustest ja nende vastu võitlemisest. Lisaks tegime kõigis kolmes Balti riigis järjepidevalt koostööd meediaga, et hoiatada kliente küber- ja investeerimispettuste suureneva arvu eest. Samuti teavitasime oma kliente Valgevene suhtes kehtestatud sanktsioonidest.

Meie altkäemaksu- ja korruptsioonivastane poliitika kirjeldab nõudeid altkäemaksu- ja korruptsioonivastastele tavadele ning toetab meie töötajate jõupingutusi altkäemaksu ja korruptsiooni vältimiseks. Meil on nulltolerants igasuguse tegevuse suhtes, mis hõlmab või mida võib pidada altkäemaksu ja korruptsiooni sisaldavaks. Sellest tulenevalt ei tohi töötajad pakkuda kellelegi altkäemaksu ega teha muid lubamatuid makseid või soodustusi; neil tuleb keelduda igasugusest soodustusest, maksest, kingitusest või ürituse kutsest, mis ei ole meie tavapärase äritegevuse käigus lubatud, ning teha seda viisil, mis ei põhjusta väärarvamist ega tekita valesid ootusi, ning teatada sellistest pakkumistest; mitte anda meelehead; ja kohelda seotud isikuid ja sõpru kliendi- või ärisuhtes samamoodi nagu muid kliente või ärisuhteid; ning teatada käesoleva poliitika mis tahes rikkumistest.

ÜHINGUJUHTIMISE ARUANNE

Ühingujuhtimise põhimõtted

Ühingujuhtimise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seaduse nõuetega, sisejuhtimist käsitlevate Euroopa Pangandusjärelevalve suunistega ja võttes arvesse globaalne aruandlusalgatuse standardeid. Meie pangasisese juhtimise põhimõtted, mis järgivad Eesti Finantsinspektsiooni Head ühingujuhtimise tava, määravad kindlaks vastutusalad, riskijuhtimise protsessid, kontrollimehhanismid ja tasustamispoliitika.

Meil on kahetasandiline juhtimisstruktuur. Nõukogul (*Supervisory Council*) ei vastuta tegevjuhtimise eest ja nõukogu liikmetel ei ole juhtimisülesandeid. Juhatus (*Management Board*) koosneb liikmetest, kellel on juhtimisülesanded ja kes täidavad täidesaatvaid ülesandeid. Juhatusel ei saa samal ajal tegutseda nõukogu liikmetena. Ühiselt nimetame nõukogu ja juhatus „juhtorganiteks“.

Aksionäride üldkoosolek on meie kõrgeim otsustusorgan. Üldkoosolek vastutab meie äristrateegia ja meie äritegevuse ulatuse, suuna või olemuse oluliste muudatuste heakskiitmise eest. Üldkoosolekud toimuvad vähemalt kord aastas. Põhikirja võib muuta ainult üldkoosolek, kui üldkoosolekul on esindatud kahe kolmandiku hääleteenamus. Aktsiakapitali muutmise otsus nõuab samuti kahekolmandikulist hääleteenamust.

Aksionärid, kellele kuulub vähemalt 10% meie emaettevõtte Luminor Holdingu häälest, võivad nimetada oma proportsionaalse osa meie nõukogu liikmetest. Aksionär, kellele kuulub enamus Luminor Holdingu hääleõigustest, võib määrata ametisse 50% nõukogu liikmetest. DNB-l ja Nordeal on õigus nõuda, et meie kooskõla vastavuskontrolli poliitika või ESG-standardite ja muude sarnaste ettevõtte sotsiaalse vastutuse põhimõtete ja standarditega kontrollitakse, mille võib läbi viia väline isik või asjaomane taotluse esitanud pool.

Ettevõtte väärtused ja käitumisjuhend

Me püüame järgida kõrgeimaid eetilisi ja ametialaseid standardeid. Kõik Luminori töötajad peavad teadma ja järgima meie väärtusi, eetilisi standardeid ning nõuetele vastavuse ja riskijuhtimise põhimõtteid. Iga töötaja peab järgima meie käitumispõhimõtteid ning tuvastama ja ennetama altkäemaksu ja korruptsiooni ning sellest teatama. Oleme välja töötanud ettevõtte väärtused ja eeldatavad käitumisviisid, et tugevdada vastavuskontrolli ja riskijuhtimise põhimõtteid.

Meie kolm ettevõtte väärtust on järgmised: olla uudishimulik, mis ajendab muutusi; olla koostööaldis: kiidame meeskonnatööd ja hindame meeskonna eesmärged kõrgemalt kui individuaalseid eesmärged; ning olla keskendunud ja töötada selge eesmärgiga.

Me kohustume tegutsema õiglaselt ja professionaalselt. Me teeme kõik endast oleneva, et tuvastada, ennetada ja juhtida huvide konflikte, samuti tagada kõigi sidusrühmade õiglane kohtlemine ja aktsionäride huvide kaitse. Meie huvide konflikti juhtimise poliitika kirjeldab üksikasjalikult võimalikke konflikte ja nende juhtimist. Iga töötaja peab ära tundma, ennetama ja teatama kõikidest huvide konfliktidest ning oma majanduslikest huvidest, täites deklaratsiooni väliste tegevuste kohta.

Meie kingitustest ja sündmustest teatamise korra peamine põhimõte on see, et töötajad ei võta vastu ega paku kingitusi või soodustusi, olenemata nende väärtusest, kui seda peetakse ebasobivaks või eetilisele küsitavaks, see võib mõjutada saajat oma tööülesannete täitmisel või võib Luminorile tekitada mainekahju. Kord sisaldab näiteid, toetamaks töötajaid otsuste tegemisel, mis puudutavad kingituste ja soodustuste asjakohasust ning erinevate situatsioonide kohta otsuste tegemist.

Me püüame luua keskkonna, kus väärtustatakse individuaalseid erinevusi ja panust, edendatakse väärikust ja austust ning tagatakse võrdsus töökohal. Meil on protsessid mitmekesisuse hindamiseks ja suurendamiseks ning selleks, et kohaldada põhimõtet, mille järgi makstakse võrdse töö eest võrdset palka läbi eelnevalt kindlaks määratud palgatasemete nii värbamisel kui palga ülevaatamisel. Me kavandame, et 2024. aastaks on 40% nõukogu liikmetest ja 50% juhatusel liikmetest naissoost

Juhtorganite valikukriteeriumid

Meie juhtorganite liikmeteks võivad olla ainult isikud, kellel on vajalik kutsealane töökogemus ja nõuetekohane kvalifikatsioon. Me ei diskrimineeri ühegi kaitstud tunnuste alusel. Selleks et julgustada sõltumatuid arvamusi ja kriitilist mõtlemist ning võimaldada erinevaid vaateid ja kogemusi, püüame saavutada mitmekesisust vanuse, soo, geograafilise päritolu ja tausta järgi. Meil on printsiibid, mis käsitlevad juhtorganite ootamatuid või ettenägematuid puudumisi või tagasiastumisi. Me püüame vältida liiga paljude liikmete üheaegset asendamist ja seega säilitada otsuste tegemise järjepidevust.

Nõukogu liikmed nimetatakse Luminor Holdingu aktsionäride kandidaatide hulgast, nagu on sätestatud aktsionäride lepingus, kusjuures igal aktsionäril on õigus enda määratud liige tagasi kutsuda ja asendada. Nomineerimiskomitee, nõukogu või tegevjuht võivad teha kindlaks vajaduse nimetada ametisse uus juhatuse liige ning nomineerimiskomitee toetab tegevjuhti enne värbamisprotsessi ja selle käigus. Juhatuse liikmed vabastab ametist nõukogu.

Nõukogu

Nõukogu esindab aktsionäride huve, teostab järelevalvet juhatuse üle, võtab vastu otsuseid strateegilistes küsimustes ning jälgib riskikultuuri. Nõukogu valib üldkoosolek ja kõiki nõukogu liikmeid tuleb enne nende valimist hinnata kooskõlas kohaldatavate väliste õigusaktide ja sisekorraga. Nõukogu koosneb viiest kuni viieteistkümnest liikmest, kelle ametiaeg on viis aastat. Koosolekud toimuvad vähemalt kord kvartalis. Aastal 2021 pidas nõukogu 34 koosolekut.

Nõukogu liikmed valivad endi hulgast esimehe. Esimees vastutab nõukogu töhüsa toimimise eest, koordineerib selle tööd ning aitab kaasa teabevahetusele nõukogus, juhatuses ja komiteedes. Esimees edendab avatud ja kriitilisi arutelusid, samuti tagab, et eriarvamusi saab väljendada ja arutada ning, et nõukogu teeb hästi läbimõeldud ja põhjendatud otsuseid.

Jerome Mourgue d'Algue ja Trygve Young lahkusid nõukogust ja komiteedest, mille liikmed nad olid, vastavalt 6. juulil ja 31. detsembril 2021. Ottar Ertzeid nimetati nõukogu liikmeks 1. jaanuaril 2022 ning seejärel auditi-, töötasu- ja riskikomiteesse. Aasta lõpu seisuga olid nõukogu liikmed seega järgmised:

Nimi	Ametisse nimetamise kuupäev	Komitee liikmelisus
Nils Melngailis (esimees)	2. jaanuar 2019	Nomineerimiskomitee (Esimees)
Jørgen Christian Andersen	2. jaanuar 2019	Auditi-, nomineerimis-, tasustamiskomitee
Maria Elena Cappello	1. juuli 2020	Nomineerimis-, tasustamis- (Esimees), muudatuste juhtimise komitee
Mathias Patrick Laurent Favetto	26. august 2020	Auditi-, riski-, muudatuste juhtimise komitee
Nadim Diaa El Din El Gabbani	30. september 2019	Nomineerimis-, tasustamis-, riskikomitee
Michael Richard Jackson	2. jaanuar 2019	Tasustamis-, riski-, muudatuste juhtimise komitee (Esimees)
Bjørn Erik Naess	2. jaanuar 2019	Auditi- (Esimees), nomineerimis-, tasustamiskomitee
Elizabeth Jane Nelson	1. detsember 2020	Riski- (Esimees), muudatuste juhtimise komitee
Trygve Young	2. jaanuar 2019	Auditi-, tasustamis-, riskikomitee

Nõukogu komiteed toetavad seda konkreetsetes valdkondades ja juhul, kui see on seaduses või määruses nõutud. Komitee määrused tagavad kohustuste ja ülesannete jaotuse komiteede vahel. Igal komiteel on vähemalt kolm liiget ja dokumenteeritud volitused, mis hõlmavad asjaomaste kohustuste ulatust ja asjakohaseid tööprotseduure.

Auditikomitee

Auditikomitee aitab nõukogul täita oma kohustust jälgida, analüüsida ja kehtestada usaldusväärne sisekontroll, raamatupidamispõhimõtted ja eelarvemenetlused ning siseauditi ja riskijuhtimissüsteemid finantsaruandluse jaoks ning tagada, et finantsaruandlus on usaldusväärne ja objektiivne. The Committee also monitors the effectiveness of the statutory audit. Vähemalt üks komitee liige peab olema tegutsenud raamatupidamise või auditeerimise valdkonnas kauem kui kolm aastat. Komitee kohtub vähemalt kord kvartalis ja 2021. aastal toimus 11 koosolekut.

Nomineerimiskomitee

Nomineerimiskomitee esitab nõukogule juhatuse ja muude võtmefunktsioonide täitjate kandidaadid, jälgib järelkasvu planeerimise ja talendijuhtimise protsesse ning hindab juhatuse struktuuri, tulemuslikkust, teadmisi, oskusi ja kogemusi ühiselt ja iga liikme puhul eraldi. Komitee liikmetel peavad olema asjakohased teadmised, oskused ja kogemused, et täita oma volitusi. Komitee kohtub vähemalt kord aastas ja 2021. aastal toimus 9 koosolekut.

Tasustamiskomitee

Tasustamiskomitee kontrollib, et tasustamissüsteemid vastavad tõhusale riskijuhtimisele ja on kavandatud nii, et need vähendavad liigse riski võtmise võimalust. Komitee kohtub vähemalt kord aastas ja 2021. aastal toimus 14 koosolekut.

Riskikomitee

Riskikomitee toetab nõukogu riskistrateegia ja -valmiduse kehtestamisel ja järelevalves. Komitee teostab järelevalvet riskijuhtimise ja -kontrolli üle, vaatab läbi varade, kohustuste ja kapitali struktuuri, hindab tooteriske ning jälgib meie vastavuskontrolli süsteemi. Komitee hindab ka ärimudeli riski ja meie riskiprofiili tavapärastes ja stressiolukordades. Komitee liikmetel peavad olema asjakohased kogemused ja teadmised riskijuhtimis- ja kontrollitavadest, meie riskistrateegiast ja sellest, kuidas selle rakendamist kõige paremini jälgida. Komitee kohtub vähemalt kord kvartalis ja 2021. aastal toimus 15 koosolekut.

Muudatuste juhtimise komitee

Muudatuste juhtimise komitee nõustab ja toetab nõukogu seoses strateegiliste IT-projektidega, strateegiliste IT-tarnijate lepingutega, tehnoloogiastrateegia (sealhulgas hankestrateegia) väljatöötamise ja rakendamisega ning meie tehnoloogiaprioriteetide ja -kavade läbivaatamisega. Komitee kohtub vähemalt kord aastas ja 2021. aastal toimus 14 koosolekut.

Juhatus

Juhatus on panga täitevorgan. Juhatus juhib peamiselt igapäevast tegevust, jälgib riskijuhtimist ja sisekontrolli ning järgib nõukogu heakskiidetud strateegiaid ja üldpõhimõtteid. Juhatus vaatab talle edastatud ettepanekud ja selgitused läbi, teeb põhjendatud ja läbimõeldud otsuseid ning esitab nõukogule asjakohaseid aruandeid.

Juhatus koosneb kolmest kuni kümnest liikmest, kelle ametiaeg on viis aastat. Enne nõukogu poolt ametisse nimetamist tuleb juhatuse liikmeid hinnata kooskõlas kohaldatavate välisõigusaktide ja sisekorraga. Liikmed vabastab ametist nõukogu. Nõukogu nimetab juhatuse liikmete hulgast esimehe. Esimees või kaks juhatuse liiget esindavad Panka seaduslikult. Vastutusvaldkonnad on jaotatud juhatuse liikmete vahel vastavalt nende oskustele, teadmistele ja vastutusaladele. Juhatus kohtub vähemalt kord kuus ja 2021. aastal toimus 94 koosolekut.

Juhatusel peab olema: esimees, kes on samal ajal tegevjuht (CEO) ja kellel on üldine vastutus panga eest; finantsjuht (CFO), kes vastutab finantsressursside juhtimise, finantsplaneerimise ja finantsaruandluse eest; ning riskijuht (CRO), kes vastutab selle eest, et meie olulisi riske tuvastatakse, hinnatakse, jälgitakse, testitakse ja nendest teatatakse meie juhtorganitele ning et ettevõtet nõustatakse asjakohase riskide maandamise ja juhtimise kontekstis.

Tegevjuht Peter Bosek nimetati ametisse ja ta sai juhatuse esimeheks alates 1. jaanuarist 2021. Marilyn Pikaro, vastavuskontrolli juht (*Chief Compliance Officer* – CCO) lahkus ametist 6. jaanuaril 2021 ja tema asendaja Mari Möis nimetati ametisse alates 1. augustist 2021. Palle Nordahl, finantsjuht, nimetati ametisse alates 1. maist 2021. Seisuga 31. Detsember 2021 oli juhatuse liikmete koosseis järgmine:

Nimi	Juhatus liige alates	Positsioon
Peter Bosek (Juhatus esimees)	1. jaanuar 2021	Tegevjuht
Georg Jürgen Kaltenbrunner	1. november 2019	Riskijuht
Mari Möis	1. august 2021	Vastavuskontrolli juht
Andrius Načajus	12. november 2018	Ettevõtete panganduse juht
Palle Nordahl	1. mai 2021	Finantsjuht
Ilja Sovetov	2. september 2019	Tehnoloogiajuht
Kerli Vares (varem Gabrilovica)	2. jaanuar 2019	Jaepanganduse juht

Sisekontrolli raamistik

Meie kõikehõlmav sisekontrolliraamistik hõlmab juhtkonna vastutusalasid ning äriiliinide ja pangasiseste üksuste tegevust, sealhulgas pangasiseseid kontrollifunktsioone, sisseostetud tegevusi ja turustuskanaleid. Meie raamistik tagab tõhusa ja tulemusliku tegevuse, mõistliku äritegevuse, piisava riskijuhtimise, usaldusväärsed protsessid ning kõigi asjakohaste seaduste ja määruste järgimise. Lisaks hõlmab meie sisekontrolliraamistik raamatupidamis- ja aruandlusprotsesse, et tagada meie finantsaruannete usaldusväärsus ja vältida olulisi väärkajastamisi. Oleme kavandanud ja rakendanud kehtestatud põhimõtete ja kordade kaudu järgmised kontrollimeetmed finantsaruandluse riski vähendamiseks: ülesannete lahusus, IT üldkontrollid, üksuse tasandi ja protsesside tasandi kontrollid ning ennetavad ja avastavad kontrollid.

Meil on konservatiivne üldine riskiprofiil ja võtame ainult neid riske, mida meil on võimalik tuvastada, juhtida ja jälgida. Me ei paku tooteid ega teenuseid, kui see võib tuua kaasa olulise riski seoses ebaeetilise käitumise, inimõiguste või töötajate õiguste rikkumise, korruptsiooni või tõsise keskkonnakahjuga.

Me kasutame oma riskide juhtimiseks kolme kaitseliini mudelit. Meie esimene kaitseliin ehk meie äri- ja tugiosakonnad omavad oma riske ja vastutavad riskide pideva juhtimise eest kooskõlas meie raamistikuga. Muu hulgas on üks juhatuse peamisi kohustusi tagada, et kontrollide ülesehitus ja toimivus oleksid piisavad usaldusväärse finantsinformatsiooni koostamiseks.

Meie teine kaitseliin on sõltumatu kontrolli- ja aruandlusfunktsioon, mis kinnitab, et esimene liin toimib eesmärgipäraselt. Riskidivisjon, mida juhib riskijuht (CRO), ja vastavuskontrolli divisjon, mida juhib vastavuskontrolli juht (CCO), on teise kaitseliini funktsioonid. Siseauditi funktsioon ehk meie kolmas kaitseliin hindab kogu riskijuhtimist ja kontrolli esimese ja teise kaitseliini raames. Sõltumatuse tagamiseks nimetab siseauditi juhi ja töötajad ametisse nõukogu. Raamatupidamise ja finantsaruandluse protsesside jälgimine ja hindamine kuulub meie kontrollifunktsioonide hulka.

Igas kvartalis esitavad sisekontrolli funktsioonid juhtkonnale aruandeid peamiste riskide ja tuvastatud puuduste kohta koos mõjuhinna ja parandusmeetmete kavaga. Nõukogu kontrollib leide õigeaegselt ja tõhusalt ning nõuab piisavate parandusmeetmete võtmist. Riskijuht ja vastavuskontrolli juht annavad aru panga juhatusele ning neil on võimalus suhelda ka otse nõukoguga (nõukogu komiteede kaudu või otse). Lisaks nimetatud korrapärasele aruannetele suhtlevad Luminori juhtorganid põhilistel riskiteemadel pidevalt otse riskijuhiga.

Riskijuhtimise funktsioon

Funktsioon määratleb riskipoliitika ja riskijuhtimise raamistiku, tagab tõhusate riskijuhtimisprotsesside olemasolu ja osaleb kõigis olulistest riskijuhtimisotsustes. Riskijuhtimise funktsioon koosneb riskidivisjonist ja annab aru CRO-le, kes vastutab juhatusele ja nõukogule põhjaliku teabe esitamise eest oluliste riskide kohta, et võimaldada neil mõista üldist riskiprofiili ja anda nõu riskijuhtimisega seotud küsimustes. Üksikasjalikum teave on saadaval raamatupidamise aastaaruande lisas 4.

Vastavuskontrolli funktsioon

Vastavuskontrolli funktsioon tuvastab, hindab, jälgib ja annab aru vastavuskontrolli riskidest ning meie sisemise raamistiku ja kõikide kohaldatavate seaduste ja määruste järgimisest. Vastavuskontrolli funktsiooni juhib CCO, kes vastutab vastavuskontrolli riskide kontrollimise eest ning annab aru juhatusele ja omab otsest juurdepääsu nõukogule. Vastavuskontrolli funktsiooni toimimine ja selle kohustused on määratletud vastavuskontrolli poliitikas ja sellega seotud sisekorraeskirjades.

Siseauditi funktsioon

Nõukogu tellitud siseaudit tagab nõukogule ja juhatusele usaldusväärse, sõltumatu ja objektiivse kontrolli Luminori juhtimis-, riskijuhtimis- ja sisekontrolliprotsesside tõhususe üle esimeses ja teises kaitseliinis. Siseauditiil ei ole otsest operatiivset vastutust ega volitusi auditeeritavate tegevuste üle ning tal on oma kohustuste täitmiseks piiramatult juurdepääs kõikidele funktsioonidele, varale, inimestele ja teenusepakkujatele. Siseaudit on pühendunud rahvusvaheliste auditistandardite järgimisele ja usaldusväärse kontrollikultuuri edendamisele Luminoris.

Filiaalide juhtimine

Meie filiaalid Lätis ja Leedus osutavad finantsteenuseid, millest on teavitatud Balti riikide järelevalveasutusi. Filiaalid sõlmivad meie nimel lepinguid ja võtavad kohustusi, omandavad muid õigusi ja võtavad muid kohustusi, mis on kooskõlas seaduse ja nende volitustega. Filiaaliühid (sh filiaalijuhi asetäitja Leedus) nimetab ametisse nõukogu. Juhatus tegutseb filiaalide ja filiaalijuhi järelevalveorganina ning kiidab heaks filiaalide äriplaanid ja finantstulemused.

Tütarettevõtete juhtimine

Meie tütarettevõtted pakuvad liisingut, haldavad pensionifonde ja omavad probleemseid varasid. Iga tütarettevõtte juhtimisorganid sõltuvad selle tütarettevõtte suhtes kohaldatavatest seadustest ja selle rollist. Tütarettevõtte tegevdirektor või juhatus vastutab tütarettevõtte aktsionäri juhtimisorganite tehtud otsuste täitmise eest. Tütarettevõtete juhtimisorganid annavad tütarettevõtte aktsionäri juhatusele aru tütarettevõtte äriplaanide ja eelarvetega seotud küsimustes. Konsolideerimisgrupi-siseseid dividendimaksed on reguleeritud sisemise korraga, milles on üksikasjalikult sätestatud maksete ajastus, nõutavad kinnitused ja summad.

Audiitorid

Alates 2018. aastast on meid auditeerinud AS PricewaterhouseCoopers (PWC). Juhtivaudiitor on Ago Vilu. Me täidame audiitori rotatsiooni nõuet. Lisaks kohustuslikule auditile osutas PWC täiendavaid teenuseid, mida nõuavad regulatsioonid Balti riikides ja muid kindlustandvaid teenuseid, mis on lubatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse ning teiste EL-i ja siseriiklike seaduste ja regulatsioonide alusel.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA MUU KOONDKASUMIARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	Lisa	2020	2021
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	5	226.6	223.5
Muu samalaadne tulu	5	47.1	42.9
Intressikulu ja samalaadne kulu	5	-46.8	-27.2
Neto intressi- ja muu samalaadne tulu		226.9	239.2
Komisjoni- ja teenustasutulu	6	95.8	102.1
Komisjoni- ja teenustasukulu	6	-22.2	-23.6
Neto komisjoni- ja teenustasutulu		73.6	78.5
Neto tulu (-kulu) tuletisinstrumentidest	7	-9.6	23.4
Neto tulu (-kulu) valuutatehingutelt	7	24.1	-7.9
Neto muu finantstulu	7	13.2	5.4
Muud tegevustulud		6.4	1.6
Muud tegevuskulud	8	-6.4	-11.3
Neto muu tegevustulu		27.7	11.2
Tegevustulud kokku		328.2	328.9
Palgad ja muu tööjõukulu	9	-100.2	-101.0
Muud üldhalduskulud	10	-163.1	-149.7
Põhivara kulum ja amortisatsioon	15, 16	-12.1	-12.1
Tegevuskulud kokku		-275.4	-262.8
Kasumiosa investeeringutelt sidusettevõttesse	14	1.0	1.8
Allahindlus krediitkahjumite katteks, välja arvatud bilansivälised kohustised	12	-14.5	13.1
Allahindlus bilansiväliste kohustiste krediitkahjumite katteks		-3.1	1.7
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud		-0.4	-0.3
Kasum enne tulumaksu		35.8	82.4
Tulumaksukulu	24	-2.7	-7.7
Aruandeperioodi kasum		33.1	74.7
Aruandeperioodi koondkasum		33.1	74.7

Lisad lehekülgedel 31-107 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2021

€mln	Lisa	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Varad			
Raha ja nõuded keskpangale	11	4,926.5	2,494.2
Nõuded teistele krediidasutustele		103.6	64.4
Võlakirjad	13	284.3	608.2
Laenud klientidele	12	9,430.8	9,946.7
Tuletisinstrumentid	23	43.4	75.5
Omakapitaliinstrumentid		2.8	3.2
Investeeringud sidusettevõtetesse	14	5.3	6.4
Immateriaalne põhivara	15	6.7	10.0
Materiaalne põhivara	16	56.6	47.0
Kinnisvarainvesteeringud		0.6	0.1
Tulumaksu vara		0.5	2.6
Edasilükkunud tulumaksu vara	24	9.4	8.7
Muud varad	17	53.6	49.8
Varad kokku		14,924.1	13,316.8
Kohustised			
Krediidasutuste laenud ja hoiused		47.3	83.8
Klientide hoiused	18	11,821.7	10,305.4
Väljastatud võlakirjad	19	1,201.2	1,163.6
Tuletisinstrumentid	23	50.6	70.3
Maksukohustised		0.2	0.5
Rendikohustised	16	49.7	43.4
Muud kohustised	20	78.9	91.9
Eraldised	21	9.3	9.1
Kohustised kokku		13,258.9	11,768.0
Omakapital			
Aktiivkapital ja ülekurs	22	1,447.1	1,447.1
Jaotamata kasum		215.1	97.9
Muud reservid		3.0	3.8
Omakapital kokku		1,665.2	1,548.8
Kohustised ja omakapital kokku		14,924.1	13,316.8

Lisad lehekülgedel 31–107 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	Aktiikapital ja ülekurs	Jaotamata kasum	Muud reservid ¹	Omakapital kokku
Saldo seisuga 1. jaanuar 2020	1,447.1	183.9	1.2	1,632.2
Aruandeperioodi kasum	0.0	33.1	0.0	33.1
Kokku koondkasum	0.0	33.1	0.0	33.1
Ülekanne kohustuslikku reservi	0.0	-1.8	1.8	0.0
Muu	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Saldo seisuga 31. detsember 2020	1,447.1	215.1	3.0	1,665.2
Saldo seisuga 1. jaanuar 2021	1,447.1	215.1	3.0	1,665.2
Aruandeperioodi kasum	0.0	74.7	0.0	74.7
Kokku koondkasum	0.0	74.7	0.0	74.7
Ülekanne kohustuslikku reservi	0.0	-0.8	0.8	0.0
Dividendid	0.0	-191.0	0.0	-191.0
Muu	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Saldo seisuga 31. detsember 2021	1,447.1	97.9	3.8	1,548.8

¹Suurem osa Muudest reservidest koosneb kohustuslikust reservkapitalist, mis on arvatud vastavalt Eesti äriseadustiku §-le 5. Kohustusliku reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks.

Lisad lehekülgedel 31-107 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	Lisa	2020	2021
Kasum enne tulumaksu		35.8	82.4
Kirjete korrigeerimine:			
Allahindlus krediidikahjumite katteks		17.6	-14.8
Põhivara kulum ja amortisatsioon	15,16	12.1	12.1
Muud mitterahalised kirjed		-3.1	-1.5
Intressi- ja muu samalaadne tulu	5	-273.7	-266.4
Intressi- ja muu samalaadne kulu	5	46.8	27.2
Äritegevuse varade ja kohustiste muutus:			
Laenud klientidele suurenemine(-)/vähenemine (+)		763.8	-509.1
Muude varade suurenemine (-)/vähenemine (+)		-50.3	-318.5
Klientide hoiuste suurenemine (+)/vähenemine (-)		658.2	-1,478.5
Muude kohustiste suurenemine (+)/vähenemine (-)		-35.8	31.2
Saadud intressid		285.0	276.5
Makstud intressid		-54.8	-27.8
Makstud tulumaks		-13.1	-8.8
Dividenditulu		-0.1	-0.7
Neto rahavoog äritegevusest		1,388.4	-2,196.7
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	15,16	-3.0	-8.0
Laekumised materiaalse ja immateriaalse põhivara võõrandamisest		3.5	0.3
Laekumised kinnisvarainvesteeringute võõrandamisest		1.5	0.5
Saadud dividendid		0.8	0.7
Neto rahavoog investeerimistegevusest		2.8	-6.5
Väljastatud võlakirjad		802.8	299.3
Tagasiostetud võlakirjad	19	-254.9	-235.5
Võlakirjade tagasimaksmine lunastustähtajal		0.0	-100.8
Rendikohustise põhiosa tagasimaksed		-6.2	-6.3
Makstud dividendid	28	0.0	-191.0
Neto rahavood finantseerimistegevusest		541.7	-234.3
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus		1,932.9	-2,437.5
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses		2,948.7	4,884.7
Valuutakursi muutuse mõju rahale ja raha ekvivalentidele		3.1	0.0
Raha ja raha ekvivalentide muutus		1,932.9	-2,437.5
Raha ja selle ekvivalendid aruandeperioodi lõpus		4,884.7	2,447.2
Raha ja raha ekvivalendid koosnevad:			
Sularaha	11	123.8	136.1
Nõuded keskpangale ilma kohustusliku reservita		4,690.3	2,249.3
Likviidsed hoiused teistes krediidasutustes tähtajaga kuni 3 kuud		70.6	61.8
Kokku		4,884.7	2,447.2

Lisad lehekülgedel 31-107 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. OLULISED ARVESTUSPÕHIMÕTTED

TEAVE ETTEVÕTTE KOHTA

Luminor Bank AS on ülebaltiline krediidasutus, mille peakontor asub Tallinnas. Emaettevõtjaks on Luminor Holding AS, mille üle on lõplik kontroll BCP VII-l, mis on Blackstone Group Inc sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond. Luminor Holding AS-i teised aktsionärid on Nordea Bank Abp ja DNB BANK ASA.

31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on avaldamiseks heaks kiidetud juhatuse poolt ning esitatakse 2. märtsil 2022 aktsionäridele kinnitamiseks. Aktsionäridel on õigus jätta juhatuse koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kinnitamata ja nõuda uue konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist. Panga aktsionäridel või teistel ei ole õiguseid muuta aastaaruannet peale selle esitamist.

KOOSTAMISE ALUSED

Luminor Bank AS-i raamatupidamise aastaaruanne ja Luminori konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS ehk International Financial Reporting Standards) mille on välja andnud Rahvusvaheline Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB ehk International Accounting Standards Board) ja mis on kiidetud heaks Euroopa Liidu (EL) poolt. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse printsiibil, välja arvatud finantsinstrumendid, mida hinnatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (FVTPL ehk fair value through profit or loss) või läbi muu koondkasumi (FVOCI ehk fair value through other comprehensive income), samuti finantsvarad ja finantskohustised, mis on määratletud maandatud objektidena kvalifitseeruvates õiglase väärtuse riskimaandamissuhetes (mida muidu oleks mõõdetud korrigeeritud soetusmaksumuses), mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses koos riskimaandamiskasumi või -kahjumi korrigeerimisega. Luminor Bank AS-i eraldiseisvates aruannetes kajastatakse investeringuid tütarettevõtetesse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud allahindlused ja investeringuid sidusettevõtetesse omakapitali osaluse meetodil; muud põhimõtted on samad, mis konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes.

Olulisemad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kasutatud arvestuspõhimõtted on toodud allpool. Neid põhimõtteid on järjepidevalt rakendatud kõigi esitatud perioodide suhtes, kui pole sätestatud teisiti. Kui konsolideeritud finantsaruannete kirjete esitusviisi või liigitust muudetakse, liigitatakse ka võrdlusperioodi võrreldavad summad ümber. Euro (EUR) on Luminori funktsionaalne ja aruandlusvaluuta ning kui ei ole märgitud teisiti, on kõik summad esitatud miljonites eurodes ühe kümnendkoha täpsusega.

Teatud uued IFRS standardid, muudatused ja tõlgendused, mis on Luminori jaoks kohustuslikud, jõustuvad pärast 1. jaanuari 2021 või hilisemal perioodil. Nende standardite ülevaade ja panga juhatuse hinnang uute standardite ja tõlgenduste rakendamise mõju kohta on toodud Lisas 3.

Muudatused esitusviisis

Finantsaruannete sisu ja struktuur on 2021. aasta jooksul läbi vaadatud, et parandada nende esitusviisi ja selgust.

Konsolideeritud aruannete ümberklassifitseerimised

Teatud positsioonid, mis on seotud Luminori finantsvarade/-kohustiste muu finantstuluga, on konsolideeritud positsiooni „Neto muu finantstulu“ alla, nagu on näidatud allpool.

€mln	Jaanuar–detsember 2020		
	Korrigeeritud saldo	Muutus	Enne korrigeerimist
Neto muu finantstulu	13.2	13.2	0.0
Netotulu (-kulu) õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande määratletud võlainstrumentidelt	0.0	-8.4	8.4
Netotulu (-kulu) kauplemiseks hoitavatelt finantsvaradelt	0.0	-4.8	4.8

Ümberklassifitseeritud on järgmised Finantsseisundi aruande ja Omakapitali muutuste aruande kirjed:

€mln	31. detsember 2020		
	Korrigeeritud saldo	Muutus	Enne korrigeerimist
Võlakirjad	284.3	284.3	0.0
Omakapitaliinstrumentid	2.8	2.8	0.0
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad	0.0	-2.9	2.9
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	0.0	-284.1	284.1
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande	0.0	-0.1	0.1
Aktsiakapital ja ülekurs	1,447.1	1,447.1	0.0
Aktsiakapital	0.0	-34.9	34.9
Ülekurs	0.0	-1,412.2	1,412.2

Luminori investeeringud võla- ja omakapitaliinstrumentidesse esitati varem finantsseisundi aruandes vastavalt raamatupidamislikule käsitlusele kui kauplemiseesmärgil hoitavad finantsvarad, õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumi kajastatavad finantsvarad. See muutus esitusviisiks investeeringute liikide kaupa (võlakirjad ja omakapitaliinstrumentid), täpsemad üksikasjad on esitatud Lisades.

Konsolideerimata põhjaruannete ümberklassifitseerimised

Teatud positsioonid, mis on seotud Luminori konsolideerimata finantsvarade/-kohustiste muu finantstuluga, on konsolideeritud positsiooni „Neto muu finantstulu“ alla, nagu on näidatud allpool.

€mln	Jaanuar – detsember 2020		
	Korrigeeritud saldo	Muutus	Enne korrigeerimist
Neto muu finantstulu	15.7	15.7	0.0
Netotulu (-kulu) õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande määratletud võlainstrumentidelt	0.0	-8.3	8.3
Netotulu (-kulu) kauplemiseks hoitavatelt finantsvaradelt	0.0	-7.4	7.4

Ümberklassifitseeritud on järgmised konsolideerimata Finantsseisundi aruande ja Omakapitali muutuste aruande kirjed:

31. detsember 2020

€mln	Korrigeeritud saldo	Muutus	Enne korrigeerimist
Võlakirjad	284.3	284.3	0.0
Omakapitaliinstrumendid	0.1	0.1	0.0
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad	0.0	-2.9	2.9
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	0.0	-281.4	281.4
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande	0.0	-0.1	0.1
Aktsiakapital ja ülekurs	1,447.1	1,447.1	0.0
Aktsiakapital	0.0	-34.9	34.9
Ülekurs	0.0	-1,412.2	1,412.2

KONSOLIDEERIMISE ALUSED

Tütarettevõtted on defineeritud kui üksused, mille üle on Luminoril otsene või kaudne kontroll. Kontroll on olemas siis, kui Luminoril on õigus saada muutuvat tulu oma osalusest majandusüksuses või kui tal on õigus saada muutuvat tulu ja kui ta saab mõjutada seda tulu oma võimu kaudu majandusüksuse üle. Tütarettevõtteid konsolideeritakse täielikult alates kontrolli omandamise kuupäevast kuni kontrolli lõppemiseni.

Tütarettevõtjate (välja arvatud need, mis omandatakse ühise kontrolli all olevatelt osalistelt) omandamise kajastamiseks kasutatakse omandamise meetodit. Äriühenduses omandatud eristatavaid varasid ning ülevõetud kohustisi ja tingimuslike kohustisi mõõdetakse nende õiglases väärtuses omandamise kuupäeva seisuga, olenemata võimaliku mittekontrolliva osaluse suurusest.

Firmaväärtust mõõdetakse omandatava netovara mahaarvamise teel omandatava eest ülekantud kogutasust, omandatava mittekontrolliva osaluse suurusest ja vahetult enne omandamise kuupäeva omandatavas hoitud osaluse õiglasest väärtusest. Mis tahes soodsat ostu („negatiivne firmaväärtus“) kajastatakse kasumiaruandes.

Ettevõtete vahelised tehingud ning Luminori äriühingute vaheliste tehingute saldod ja realiseerimata kasum elimineeritakse. Samuti elimineeritakse realiseerimata kahjum, kui kulu pole võimalik sisse nõuda. Luminor ja kõik selle tütarettevõtjad kasutavad ühtseid arvestuspõhimõtteid, mis on kooskõlas Luminori põhimõtetega.

Sidusettevõtjad on üksused, mille üle Luminoril on (otsene või kaudne) märkimisväärne mõju, kuid mille üle Luminoril puudub kontroll. Üldjuhul on Luminoril sidusettevõtjas 20–50% hääleõigustest. Investeeringuid sidusettevõtjatesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ning need võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Sidusettevõtete investeeringu bilansiline jääkmaksumus hõlmab omandamisel kindlaks määratud firmaväärtusest, millest on maha arvatud akumuleeritud krediidikahju. Sidusettevõtjatest saadavad dividendid vähendavad sidusettevõtjatesse tehtud investeeringu bilansilist väärtust. Muud omandamisjärgsed muutused Luminori osaluses sidusettevõtte netovaras kajastatakse Luminori osaluse alusel sidusettevõtete kasumis või kahjumis (või muus koondkasumis) ja kajastatakse vastavalt kasumiaruandes või muus koondkasumis. Kui aga Luminori osa sidusettevõtja kahjumis on võrdne selle osalusega sidusettevõtjas (sealhulgas tagamata nõuded) või ületab seda, ei kajasta Luminor edasist kahjumit, kui tal ei ole tekkinud kohustisi või kui ta ei ole tasunud makseid sidusettevõtja eest.

Luminori ja tema sidusettevõtjate vaheliste tehingute realiseerimata kasum elimineeritakse Luminorile sidusettevõtjates kuuluva osaluse ulatuses. Samuti elimineeritakse realiseerimata kahjum, kui tehinguga ei tõendata üle antud vara väärtuse vähenemist.

Tütar- ja sidusettevõtjate võõrandamine. Kui Luminori kontroll või märkimisväärne mõju lõppeb, hinnatakse ülejäänud osalus üksuses õiglases väärtuses ümber ning bilansilise väärtuse muudatust kajastatakse kasumiaruandes. Õiglane väärtus on esialgne bilansiline väärtus allesjäänud osaluse edasisel kajastamisel sidusettevõtja, ühisettevõtte või finantsvarana. Lisaks võetakse summaks, mis on varem kajastatud muu koondkasumi all, selle üksuse puhul arvesse nii, nagu oleks Luminor seonduvad varad ja kohustised otse võõrandanud. See võib tähendada, et varem muu koondkasumi all kajastatud summad viiakse üle kasumiaruandesse. Kui osalust sidusettevõtjas vähendatakse, kuid märkimisväärne mõju jääb alles, liigitatakse vajaduse korral kasumiaruandesse ümber üksnes proportsionaalne osa varem muu koondkasumi all kajastatud summadest.

ESITUSVALUUTA

Luminori konsolideeritud finantsaruannete esitusvaluuta ja arvestusvaluuta on euro (EUR). Kõik välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised arvestatakse ümber eurodesse aruandeperioodi lõpus kehtiva ametliku Euroopa Keskpanka (ECB) vahetuskursi alusel. Ümberarvestusel tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Soetusmaksumuses kajastatavad mitterahalised kirjed arvestatakse ümber tehingu toimumise päeval kehtiva vahetuskursi alusel, õiglasel väärtusel kajastatavad varad aga õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel. Välisvaluutatehingud võetakse arvele tehingu toimumise päeval kehtiva vahetuskursi alusel. Välisvaluutatehingute arveldamisest tekkivad valuutakursi vahed kajastatakse kasumiaruandes nende arveldamisel arveldamise päeval kehtiva vahetuskursi alusel.

TULUDE JA KULUDE KAJASTAMINE

Intressitulu ja -kulu

Intressitulu ja -kulu kajastatakse kõigi korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi (FVOCI) mõõdetavate finantsvarade ja -kohustiste puhul, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Selle meetodi alusel periodiseeritakse intressitulu või -kulu osana kõik lepingupoolte vahel makstud või saadud tasud, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutused ning kõik muud lisatasud või allahindlused.

Efektiivse intressimäära olemuslikud tasud hõlmavad algseid tasusid, mida Luminor saab või maksab seoses finantsvara loomise või omandamisega või finantskohustiste emiteerimisega. Kohustistasud, mida Luminor saab selleks, et anda laenu turu intressimäära alusel, moodustavad osa efektiivsest intressimäärast, kui on tõenäoline, et Luminor hakkab konkreetse laenukokkuleppe osapooleks ja ei müü kokkuleppes tulenevat laenu vahetult pärast siduvate laenukohustiste tekkimist.

Finantsvarade suhtes, mis on algselt loodud või ostetud krediidikahjumiga (POCI), kohaldatakse korrigeeritud efektiivset intressimäära, mis diskonteerib oodatavad rahavood (sealhulgas esialgselt oodatav krediidikahjum) õiglasele väärtusele esmasel kajastamisel.

Intressitulu arvutamiseks rakendatakse sisemist intressimäära finantsvarade bilansilisele brutojääkmaksumusele, välja arvatud i) krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega finantsvarade puhul (3. faas), mille puhul arvutatakse intressitulu efektiivse intressimäära rakendamise teel korrigeeritud soetusmaksumusele, millest on maha arvatud eeldatava krediidikahju eraldis, ja ii) krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud finantsvarade puhul, mille puhul rakendatakse korrigeeritud soetusmaksumusele algset krediidiga korrigeeritud sisemist intressimäära.

Komisjoni- ja teenustasutulu ja -kulu

Teenus- ja komisjonitasud kajastatakse lineaarselt hetkel kui teenuseid osutatakse ning kui klient kasutab Luminori hüvesid. Sellisteks tuludeks on tasud kontohoolduse, kontoteenuste, kontotellimuste, portfelli- ja muude varahalduse nõustamisteenuste ja teenustasude, varahalduse ja finantsplaneerimise teenuste eest või tasud laenu teenindamise eest kolmandate isikute nimel (välja arvatud EIR-i puhul). Muutuvtasu kajastatakse ainult sel määral, mil juhtkond otsustab, et oluline ümberpööramise toimumine on ebatõenäoline.

Muude teenustasu- ja vahendustasu tulud kajastatakse hetkel, kui Luminor on rahuldanud nende täitmiskohustise, mis tekib tavaliselt aluseks oleva teenuse täitmisel. Saadud teenustasu või vahendustasu summa või nendest tekkinud nõude summa väljendab tehingu summat, mis on määratletud eraldiseisvate täitmiskohustistena. Selline tulu tekib siis, kui tehakse ära kliendi eest välisvaluuta ostu või müügi tehing, töödeldakse maksetehinguid, arveldatakse sularahas, kogutakse või makstakse välja sularaha ning samuti ka vahendustasude korral.

Komisjoni- ja teenustasukulud kajastatakse teenuse saamisel (tekkepõhiselt) ja siis, kui kohustis on tekkinud.

Tegevustulud ja -kulud

Tegevustulud ja -kulud kajastatakse tekkepõhise arvestuse alusel.

Dividenditulu

Dividende kajastatakse kasumiaruandes ainult siis, kui:

- (a) on kindlaks tehtud Luminori õigus saada dividende;
- (b) on tõenäoline, et ettevõtte saab dividendiga seotud majanduslikku kasu;
- (c) dividendide summat saab usaldusväärselt mõõta.

ETTEVÕTTE TULUMAKS

Eesti

Vastavalt Eesti tulumaksuseadusele kohaldatakse ettevõtte tulumaksu kasumi jaotamisel määras 20% brutosummast. Dividendidelt tasumisele kuuluvat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kuluna samal perioodil, mil dividendid välja kuulutatakse, sõltumata dividendide tegelikust väljamaksmise kuupäevast või perioodist, mille eest dividende makstakse.

Aastast 2018 on krediitiasutuste kvartaalse kasumi ettevõtte tulumaksu määr 14%. Ettevõtte tulumaksu ettemaksu saab tasaarvestada kasumi jaotamisest tuleneva ettevõtte tulumaksukohustisega. Kui dividende ei maksta, ettemakstud maksu ei tagastata. Kvartalikasumilt tasutavat ettevõtte tulumaksu kajastatakse jooksva aasta tulumaksukuluna. Kvartalikahjumist tulenev edasilükkunud tulumaksuvara (ja edasilükkunud maksutulu) kajastatakse ainult juhul, kui on tõenäoline, et 19 järgneva kvartali jooksul teenib ettevõtte nende kahjumite katmiseks maksustatavat kasumit.

Jaotuspõhise süsteemi tõttu ei eksisteeri selliseid ajutisi erinevusi varade ja kohustiste maksustamisbaasi ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt võiks tekkida edasilükkunud tulumaksuvara või -kohustisi (välja arvatud edasilükkunud maksukohustise kajastamine kõigi tütarettevõtjatesse, sidusettevõtjatesse ja filiaalidesse tehtud investeeringutega seotud maksustatavate erinevuste osas, välja arvatud juhul, kui on tõenäoline, et ajutine erinevus lähitulevikus ei kao).

Leedu

Ettevõtte tulumaksu seaduse kohaselt on ettevõtte tulumaksu standardmäär 15%. Krediitiasutuste majandusaastate 2020–2023 kasumite puhul, mis ületavad 2 miljonit eurot, on tulumaksu määr 20%. Finantsaruannetes sisalduvad maksude tasumisega seotud kulud põhinevad juhtkonna arvutustel, mis on tehtud vastavalt Leedu maksuseadustele.

Läti

Vastavalt Ettevõtte Tulumaksuseadusele nõutakse ettevõtte tulumaksu kasumi või tingimuslikult jaotatud kasumi jaotamisel 20% brutosummast. Jaotatud kasumilt kajastatakse ettevõtte tulumaksu siis, kui Luminori aktsionärid langetavad kasumi jaotamise otsuse. Ettevõtte tulumaks kajastatakse aruandeperioodi tulude ja kulude arvestuses kuluna, kui dividendid või tingimuslikud dividendid on arvatud, samas kui muude tingimuslikult jaotatava kasumi objektide puhul toimub see hetkel, mil kulud tekkisid aruandeperioodi jooksul.

EDASILÜKKUNUD TULUMAKS

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse bilansilise kohustise meetodil kõikidelt ajutistelt erinevustelt varade ja kohustiste maksustamisbaasi ja bilansiliste väärtuste vahel finantsaruandluse eesmärgil.

Edasilükkunud tulumaksu vara kajastatakse maksukahjumite osas ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tulevikus tekib maksustatav kasum, mille suhtes saab neid kasutamata maksukahjumeid kasutada. Tulevase maksustatava kasumi tõenäolise ajastuse ja taseme põhjal tuleb teha otsus, et määrata kindlaks edasilükkunud tulumaksuvara summa.

Jaotuspõhises maksusüsteemis (Eesti ja Läti) ei kajastata jaotamata kasumitelt maksmisele kuuluvat või edasilükkunud tulumaksu kuni selle ajani, mil kajastatakse dividendide maksmise kohustis. Seda põhimõtet kohaldatakse ainult emaettevõttes kogunenud jaotamata kasumi suhtes ja seda ei kohaldata tütarettevõtetes kogunenud jaotamata kasumi suhtes. Sellise kogunenud kasumiga seoses kajastatakse edasilükkunud tulumaksu kohustist, välja arvatud juhul, kui on tõenäoline, et seda ei jaotata emaettevõtjale lähitulevikus. Luminor on hinnanud IFRSi tõlgenduskomitee päevakorra otsuse mõju ja jõudnud järeldusele, et lähtudes kontsernisestest dividendiplaanidest lähitulevikus, ei tohiks Luminori tütarettevõtete jaotamata kasumi suhtes 31. detsembri

2020. aasta ja 31. detsembri 2021. aasta seisuga edasilükkunud maksukohustist kajastada. Kajastamisele kuulub edasilükkunud tulumaksukohustis Luminori osalustelt sidusettevõtjates nende jaotamata kasumilt, kuid arvestuslik käsitus erineb tütarettevõtjate edasilükkunud tulumaksu käsitluses.

RAHA JA PANGAKONTOD KESKPANKADES

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ning kasutatavaid hoiuseid keskpankades ja teistes krediitiasutustes, mille tähtaeg on lühem kui kolm kuud ja millel puudub oluline väärtuse muutuse risk. Nimetatud raha ja raha ekvivalendid on esitatud rahavoogude aruandes.

Kohustuslikke sularahakontosid keskpankades kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses ja need kujutavad endast intressi mittekanvaid kohustuslikke reservhoiuseid, mida ei saa kasutada Luminori igapäevase tegevuse rahastamiseks ning mis seega ei sisaldu raha ja raha ekvivalentide koosseisus konsolideeritud rahavoogude aruandes.

FINANTSINSTRUMENDID

Liigitamine ja mõõtmine

Finantsvara või -kohustist mõõdetakse algselt õiglases väärtuses, millele lisatakse (kui tegemist ei ole õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatava objektiga) tehingukulud, mis on otseselt seotud selle omandamise või emiteerimisega. Finantsinstrumendi õiglane väärtus esmasel kajastamisel on üldjuhul selle tehinguhind. Esialgsel kajastamisel saadud kasum või kahjum kajastatakse ainult siis kui õiglane väärtus ja tehingu hind on erinevad, mida saab tõendada teiste samalaadsete instrumentide tehingute turuhinnaga või muude hindamistehnikatega, mille sisendid hõlmavad turul jälgitavaid andmeid.

Finantsvara järgnev mõõtmine oleneb Luminori poolt esmasel kajastamisel tehtud liigitamisest. Esmasel kajastamisel võidakse finantsvarad liigitada ühte alltoodud kategooriatest:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL)
- muu koondkasumi kaudu õiglases väärtuses (FVOCI)
- korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsinstrumendid liigitatakse Luminori finantsvarade juhtimise ärimudeli ja finantsvarade lepingupõhiste rahavoogude oaduste alusel. Luminor võib esmasel kajastamisel määratleda finantsvarasid, mis vastavad korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumitele, õiglasse väärtusse läbi kasumiaruande, tingimusel, et need vastavad kvalifitseerumise kriteeriumitele. Lisaks võib Luminor esmasel kajastamisel teha tühistamata valiku omakapitaalinstrumentide teatud investeeringute osas, mida vastasel korral mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, et kajastada õiglase väärtuse edasisi muutusi muus koondkasumis.

Finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, välja arvatud finantskohustised, mida tuleb mõõta õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande või määratud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Finantskohustis liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavaks, kui see vastab kauplemiseesmärgil hoitava määratlusele või kui see on esmasel kajastamisel liigitatud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavaks. Kõik muud finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetav finantsvara või -kohustis

Kaubeldavad väärtpaberid

Kaubeldavad väärtpaberid on väärtpaberid, mis omandatakse eesmärgiga saada kasumit hinna lühiajalistest kõikumistest või vahendaja müügmarginaalist või kui need lisatakse portfelli, mille puhul on esinenud lühiajalist kasumivõitmist. Pärast esmast kajastamist kajastatakse kogu seonduvat realiseeritud ja realiseerimata kasumit ja kahjumit neto muu finantstulu all.

Kõiki ostu- või müügitehinguid, mis tehakse kaubeldavate väärtpaberitega, mis antakse üle õigusaktidega kehtestatud või kokkuleppeliselt kujunenud ajavahemiku jooksul (tavapärasel turutingimustel toimuv ost või müük), kajastatakse arvelduspäeval. See on kuupäev, mil vara antakse Luminorile või Luminori poolt üle.

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid, mis hõlmavad välisvaluuta forvardlepinguid, vahetustehinguid, (kirjutatud ja ostetud) optsoone ja muid tuletisinstrumente, võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ja neid mõõdetakse hiljem uuesti õiglases väärtuses. Õiglase väärtus määratakse turul jälgitavatel sisenditel põhineva mudeli alusel. Kõiki tuletisinstrumente kirjendatakse finantsvaradena, kui nende õiglase väärtus on positiivne, ja finantskohustistena, kui nende õiglase väärtus on negatiivne. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusi kajastatakse tuletisinstrumentide netotuludena.

Likviidsuse juhtimiseks soetatud väärtpaberid

Võlaväärtpaberid, mis on soetatud likviidsuse juhtimise eesmärgil ja mille puhul kasutatakse tuletisinstrumente intressiriski piiramiseks, kajastatakse algselt õiglases väärtuses, mis põhineb noteeritud pakkumishindadel. Kõiki nendega seotud realiseeritud ja realiseerimata kasumeid ja kahjumeid kajastatakse väärtpaberi tehingust saadud puhaskasumi (kahjumina). Saadud dividende kajastatakse dividendituluna. Nende väärtpaberite puhul otsustati õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastamise valiku kasuks, sest selle tulemusena väheneb oluliselt arvestuslik ebakõla või see likvideeritakse.

Finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi

Finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi, sisaldavad aktsiatesse või võlakirjadesse investeeritud finantsvarasid. Võlaväärtpaberid peavad vastama kogumiseks ja müümiseks ärimudelile (hold to collect and sale) neid kajastatakse esmalt õiglases väärtuses koos tehinguhinnaga noteeritud müügihindades või summades, mis on saadud diskonteeritud rahavoogude mudelite põhjal. Realiseerimata kasumeid ja kahjumeid, mis tekivad nendes finantsvarades toimunud muutuste tõttu, kajastatakse muus koondkasumis (OCI). Kui finantsvara kajastamine lõpetatakse, siis eelnevalt muus koondkasumis kajastatud kumulatiivset kasumit või kahjumit ei liigitata ümber kasumiaruandesse.

Saadaolevaid dividende näidatakse eraldi dividenditulu koosseisus, pärast seda, kui on kindlaks tehtud nende maksmise õigus. Kõiki tavapärasel turutingimustel toimuvaid väärtpaberite oste või müüke kajastatakse arvelduspäeval, s.t päeval, mil vara antakse üle Luminorile või saadakse Luminorilt. Kõiki ülejäänud oste ja müüke kajastatakse tuletisinstrumentide tähtpäevatehingutena kuni tehingu lõpetamiseni.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad

Finantsvarad liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvaradeks, eeldusel et need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- neid hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk saavutatakse lepingupõhiste rahavoogude kogumisega (kogumiseks hoidmise ärimudel);
- nende lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed.

Laenud võetakse arvele arvelduspäeval, mil raha laenuvõtjatele ette makstakse. Laene kirjendatakse lepingu sõlmimise kuupäevast kuni arvelduspäevani bilansiväliste kirjetena.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised

Pärast esmast kajastamist kajastab Luminor korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavaid finantskohustisi, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes pärast seda, kui kohustiste kajastamine lõpetatakse, ning ka efektiivse intressimäära meetodi alusel. Korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamisel võetakse arvesse omandamisega seotud allahindlusi või lisatasusid ning makstud või saadud tasusid, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks. Efektiivse intressimäära kohane korrigeerimine lisatakse kasumiaruandesse netointressituluna.

Finantsinstrumentide väärtuse langus

IFRS 9 väärtuse languse nõuded kehtivad järgmiste finantsinstrumentide suhtes:

- finantsvarad, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses;

- võlainstrumentid, mida mõõdetakse õiglases väärtuses läbi koondkasumi;
- laenukohustised ja finantsgarantiilepingud.

Finantsinstrumentide, mille suhtes kohaldatakse väärtuse languse nõudeid, puhul kasutatakse tulevikku suunatud eeldatavate krediidikahjumite mudelit ja eeldatavate krediidikahjumite allahindlus arvutatakse järgmiselt:

- 1. faasi finantsinstrumentid, mille krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud (või finantsinstrumentid, mille krediidirisk on madal) – eeldatava krediidikahjumi allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne 12 kuu eeldatava krediidikahjumiga. Intressitulu arvutatakse instrumendi brutosummalt, kasutades efektiivse intressimäära meetodit;
- 2. faasi finantsinstrumentid, mille krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud (kuid neid ei liigitata halvenenud krediidikvaliteediga instrumentideks) – eeldatava krediidikahjumi allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediidikahjumiga. Intressitulu arvestus on sama, mis 1. faasi puhul;
- 3. faasi krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega finantsinstrumentid – eeldatava krediidikahjumi allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediidikahjumiga. Intressitulu arvestatakse instrumendi korrigeeritud soetusmaksumuse (st brutosumma miinus allahindlus krediidikahjumi katteks) alusel;
- krediidikahjumite tõttu langenud väärtusega ostenud või välja antud varad (POCI) – eeldatava krediidikahjumi allahindlus arvutatakse summas, mis on võrdne kehtivusaja eeldatava krediidikahjumiga, olenemata krediidiriski muutustest finantsvarade kehtivusaja jooksul. POCI portfelli puhul kohaldatakse krediidikahjumiga korrigeeritud sisemist intressimäära.

Igal aruandluskupäeval kajastatakse eeldatavate krediidikahjumite mis tahes korrigeerimised kasumiaruandes väärtuse langusest tuleneva kasumi või kahjumina. Täpsem teave finantsvarade väärtuse languse kohta on toodud ka lisas 2 „Olulised raamatupidamislikud otsused ja hinnangud” ja lisas 4 „Üldised riskijuhtimispõhimõtted”.

Tasaarvestamine

Finantsvarad ja -kohustised tasaarvestatakse ning netosumma kajastatakse finantsseisundi aruandes vaid juhul, kui Luminoril on kajastatud summade tasaarvestamiseks juriidiliselt rakendatav õigus ning Luminor kavatseb kas tasaarvestada netoalusel või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Nimetatud tasaarvestamise õigus a) ei tohi olla tingitud tulevases sündmusest ja b) peab olema juriidiliselt rakendatav kõikides järgmistes oludes: i) tavapärasel äritegevuses, ii) kohustiste täitmata jätmise korral ja iii) maksejõuetuse või pankroti korral.

Riskimaandamisarvestus

Riskimaandamissuhte alustamisel määratleb ja dokumenteerib Luminor formaalselt riskimaandamissuhte, mille puhul ta soovib riskimaandamisarvestust rakendada, ning Luminori riskijuhtimise eesmärgi ja riskimaandamise strateegia.

Dokumentatsioon sisaldab riskimaandamisinstrumendi ja riskimaandamisobjekti määratlust, maandatava riski olemust ja seda, kuidas Luminor hindab, kas riskimaandamissuhe vastab riskimaandamise efektiivsuse nõuetele (kaasa arvatud riskimaandamise ebaefektiivsuse allikate analüüs ja maandamise suhtarvu kindlakstegemise meetod). Riskimaandamissuhe on kooskõlas riskimaandamisarvestuse kohaldamise kriteeriumitega, kui see vastab kõikidele järgmistele riskimaandamise efektiivsuse nõuetele:

- riskimaandamisobjekti ja riskimaandamisinstrumendi vahel on majanduslik suhe.
- krediidiriski mõju ei ole kõnealusest majanduslikust suhtest tulenevate väärtuse muutuste jaoks domineeriva tähendusega.
- riskimaandamissuhte maandamise suhtarv langeb kokku arvuga, mis tuleneb Luminori tegelikult maandatud riskimaandamisobjektide arvust ja riskimaandamisinstrumentide arvust, mida Luminor tegelikult kasutab sellise arvu riskimaandamisobjektide riski maandamiseks.

Luminor kasutab õiglase väärtuse riski maandamist osade emiteeritud võlakirjade puhul. Õiglase väärtuse riskimaandamine on kajastatud vara või kohustise või kajastamata siduva kohustise õiglase väärtuse muutustele avatud positsioonide riski maandamine.

Riskimaandamisinstrumendi õiglase väärtuse muutust kajastatakse kasumiaruandes. Maandatavast riskist tulenev riskimaandamisobjekti õiglase väärtuse muutus võetakse arvele riskimaandamisobjekti bilansilise väärtuse osana ja seda kajastatakse samuti kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud objektidega seotud õiglase väärtuse riskimaandamise korral amortiseeritakse bilansiline väärtus kasumiaruandes riskimaandamisobjekti järelejäanud tähtaja jooksul, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Efektiivse intressimäära amortiseerimist võib alustada kohe pärast korrigeerimist ja mitte hiljem, kui lõpetatakse riskimaandamisobjekti korrigeerimine selle õiglase väärtuse muutustega, mis on seotud maandatava riskiga. Kui riskimaandamisobjekti kajastamine lõpetatakse, kajastatakse amortiseerimata õiglase väärtuse kohandamist kohe kasumiaruandes. Kui eelnevalt kajastamata siduv kohustis on määratletud riskimaandamisobjektina, kajastatakse maandatavast riskist tulenev siduva kohustise kumulatiivne õiglase väärtuse muutus varana või kohustisena koos vastava kasumi või kahjumi kajastamisega kasumiaruandes.

Finantsinstrumentide õiglase väärtus

Õiglase väärtus on hind, mis saadaks vara müümisel või tuleks tasuda kohustise üleandmisel turuosaliste vahel mõõtmiskuupäeval toimuva korrapärase tehingu käigus. Õiglase väärtuse mõõtmine põhineb eeldusel, et vara müümise või kohustise üleandmise tehing toimub kas:

- vara või kohustise põhiturul või
- põhituru puudumisel vara või kohustise jaoks soodsaimal turul.

Põhiturg või soodsaim turg peab olema Luminorile juurdepääsetav. Juhul kui jälgitavaid hindu pole, mõõdetakse vara või kohustise õiglast väärtust eelduste alusel, mida kasutaksid vara või kohustise hinna kujundamisel turuosalisel, kes tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.

Mitterahalise vara õiglase väärtuse mõõtmisel võetakse arvesse turuosalise suutlikkust luua majanduslikke hüvesid, kasutades vara parimal viisil või müües selle teisele turuosalisele, kes kasutaks vara parimal viisil.

Intressi kandvate finantsinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude alusel, kasutades sarnaste tingimuste ja riskiomadustega instrumentide intressimäärasid. Kohustise õiglast väärtust mõõdetakse eelduste põhjal, mida turuosalisel kasutaksid kohustise hinna määramisel, eeldades, et turuosalisel tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.

Luminor kasutab hindamismeetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille puhul on piisavalt andmeid õiglase väärtuse mõõtmiseks, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist. Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik aktiivsete turgude andmete põhjal tuletada, tehakse õiglase väärtus kindlaks mitmesuguste hindamistehnikate abil, kus kasutatakse erinevaid matemaatilisi mudeleid. Võimalusel saadakse nende mudelite sisendid jälgitavatelt turgudelt, kuid nende puudumisel määratakse õiglase väärtus hinnanguliselt. Mudelistest saadud õiglase väärtuse hinnanguid korrigeeritakse mis tahes muude tegurite, näiteks likviidsusriski suhtes, ulatuses, kus Luminor usub, et kolmas turuosaline võtaks neid tehingu hinnakujundamisel arvesse. Õiglase väärtus kajastab instrumendi krediidiriski ja sisaldab vajaduse korral korrigeerimisi, et võtta arvesse vastaspoole krediidiriski. Börsiväliste tuletisinstrumentide (OTC) õiglase väärtus hõlmab kredidiväärtuse korrigeerimist (CVA), kui turuosalisel võtavad seda arvesse tuletisinstrumentide hinnakujundamisel.

Finantsvarade ja -kohustiste kajastamise lõpetamine

Finantsvara (või selle osa või sarnaste finantsvarade rühma osa) kajastamine lõpetatakse, kui:

- kaotatakse õigus antud varast tulenevatele rahavoogudele; või
- Luminor on kas võõrandanud oma õigused varast tulenevatele rahavoogudele või need säilitanud, kuid on võtnud läbi tagatisega kokkuleppe kohustise tasuda saadud rahavood täies mahus olulise viivitusega kolmandale osapoolale; ning
- Luminor on kas a) võõrandanud sisuliselt kõik varaga kaasnevad riskid ja hüved või b) ei ole kõiki riske ja hüvesid võõrandanud, kuid ei ole neid ka säilitanud, vaid on võõrandanud kontrolli vara üle.

Luminor võib mõningatel juhtudel finantsvarade lepingutingimusi muuta. Luminor hindab, kas lepinguliste rahavoogude muutmine on märkimisväärne. Olukorras, kus läbirääkimised olid tingitud vastaspoole finantsraskustest ja suutmatusest teha algselt kokkulepitud makseid, võrdleb Luminor esialgseid ja muudetud eeldatavaid rahavoogusid varadega, vaadates kas vara riskid ja hüved on oluliselt erinevad lepingulistest muudatustest. Kui riskid ja hüved ei muutu, ei erine muudetud vara oluliselt algselt varast ja muudatus ei too kaasa kajastamise lõpetamist. Luminor arvestab bruto bilansilise väärtuse ümber diskonteerides muudetud lepingulised rahavood algse efektiivse intressimäära alusel ning kajastab kasumi või kahjumi muutuse kasumiaruandes.

Finantskohustise kajastamine lõpetatakse selle täitmisel, tühistamisel või aegumisel.

Kui olemasolev finantskohustis asendatakse sama laenuandja teise kohustisega, millel on märkimisväärselt erinevad tingimused, või kui olemasoleva kohustise tingimusi oluliselt muudetakse, loetakse sellist asendamist või muutmist esialgse kohustise kajastamise lõpetamiseks ja uue kohustise arvele võtmiseks ning erinevust vastavate bilansiliste jääkmaksumuste vahel kajastatakse kasumiaruandes.

RENDIARVESTUS – LUMINOR KUI RENDILEANDJA

Kapitalirent

Rendileping liigitatakse kapitalirendiks, kui sellega antakse Luminorilt rendilevõtjale koheselt üle kõik varade kasutamisest tulenevad riskid ja hüved. Varade juriidiline omandiõigus läheb üle kliendile rendilepingu lõpus. Kapitalirendi lepingu kohased nõuded kajastatakse rendimaksete miinimumsumma õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud saadud põhiosamaksed ja garanteerimata lõppväärtus rendilepingu lõpus. Saadud rendimaksed jagunevad põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks.

Finantstulu kajastatakse rendiperioodi jooksul vastavalt muustrile, mis peegeldab rendileandja poolt renti tehtud netoinvesteeringu püsivat perioodilist tootlust. Rendileandja otsekulud, mis sisalduvad rendilepingu tasus ja on lepinguga seotud, on sisemise intressimäära osa ja neid kajastatakse renditulu vähenemisena rendilepingu kehtivusaaja jooksul. Kliendi rendinõuet kajastatakse finantsseisundi aruandes lepingu sisuks olevate varade kliendile üleandmise hetke seisuga. Luminor rakendab kapitalirendi netoinvesteeringule IFRS 9 kajastamise lõpetamise ja väärtuse languse nõudeid.

RENDIARVESTUS – LUMINOR KUI RENTNIK

Luminor rendib mitmeid kontoriruumi ning muid varasid (IT tehnika ja autod). Liisinguid kajastatakse kasutusõiguse varadena ning vastavaid kohustusi kuupäeval, mil algas Luminori õigus liisitud vara kasutada. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulu vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Rendivarasid ja -kohustisi kajastatakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendikohustise nüüdisväärtuse määramiseks, diskonteeritakse rendimaksed kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks määrata, kasutatakse üürniku alternatiivset laenuintressimäära ehk määra, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendid, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Kinnisvara rentimisel oleme otsustanud kasutada diskontomäärana panga omafinantseeringu kulu. Teiste varade puhul kasutame diskontomäärana lepingus näidatud intressimäära, kuna seda on lihtne kindlaks määrata.

Pärast jõustumise kuupäeva kajastab Luminor rendikohustist järgmiselt:

- suurendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks rendikohustise intressi;
- vähendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks tehtud rendimakseid; ning
- mõõtes bilansilist väärtust uuesti nii, et see oleks kooskõlas mis tahes ümberhindamiste või muudatustega rendilepingus (näiteks muudatused rendi tähtajas, summades, või muudes tingimustes).

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses. Kasutusõiguse vara soetusmaksumuse moodustavad:

- rendimaksete nüüdisväärtus;
- mistahes rendimaksed, mis on tehtud enne jõustumise kuupäeva ning millest arvatakse maha mistahes saadud
- mis tahes esmased otsesed rendilevõtja poolt kantud kulutused; ning
- eeldatavad kulud, mida rendilevõtja peab kandma alusvara lammutamisel ja eemaldamisel, selle asukoha platsi taastamisel või alusvara taastamisel seisundisse, mida nõuavad rendilepingu tingimused, välja arvatud siis, kui selliseid kulusid kantakse varude soetamiseks. Rendilevõtja kajastab nende kulutuste kohustise kas jõustumise kuupäeval või kindlal perioodil alusvara kasutamise tagajärjena.

Peale jõustumist kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused; ning
- mida korrigeeritakse lähtudes rendi kohustise bilansilise väärtuse muutustest tulenevalt ümberhindamistest rendilepingu muudatustest.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt kas vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul, olenevalt kumb on lühem. Rendiperioodi määramisel võtab Luminori juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku stiimuli pikendamisevõimaluse kasutamiseks või lõpetamisvõimaluse mittekasutamiseks. Hinnang vaadatakse üle siis, kui leiab aset oluline sündmus või oluline muutus asjaoludes, mis mõjutab seda hinnangut ja mis on rentniku kontrolli all.

Lühiajalise rendi ja väheväärtuslike varade rendiga seotud maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt. Lühiajaline rent on selline, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisisustuse esemeid, mille väärtus on alla 5 tuhande euro.

FAKTOORINGUNÕUDED

Faktooringunõuete hindamisel järgitakse samu põhimõtteid, mis kehtivad finantsvarade puhul. Väärtuse langusele viitavad asjaolud on faktooringunõuete puhul samasugused nagu laenude puhul. Oodatavat krediidikahjumit näidatakse finantsseisundi aruande asjakohasel real selle negatiivses väärtuses ning kajastatakse sarnaselt laenudega.

Faktooringutehingud on finantseerimistehingud, kus Luminor võimaldab lepingupartneritel oma finantsvahendeid kasutada, andes neile üle õiguse müügitehingutest tulenevatele nõuetele. Luminor saab õiguse ostja poolt tasumisele kuuluvatele nõuetele vastavalt müügilepingule. Sõltuvalt faktooringulepingu tingimustest nõustub ostja kas sellega, et talle lähevad üle ka kõik nõude omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved (regressiõigusega faktooring), või ta säilitab õiguse kõik riskid ja hüved kokkulepitud tähtaja jooksul müüjale tagasi anda (regressiõigusega faktooring). Nõuet kajastatakse finantsseisundi aruandes kuni laekumise või regressiõiguse aegumiseni. Kui leping müüjapoolset garantiid ei sisalda ning Luminorile lähevad nõude müümise hetkel üle ka kõik õigused, kajastatakse tehingut nõude omandamisena selle õiglasel väärtuses. Edaspidi mõõdetakse nõudeid nende korrigeeritud soetusmaksumuses. Nõuet kliendi vastu kajastatakse alates ostu-müügilepingu faktooringist, st nõude omandamisest.

MATERIAALNE PÕHIVARA

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Kui varaobjekti bilansiline väärtus on suurem kui tema eeldatav kaetav väärtus, hinnatakse varaobjekt viivitamata alla tema kaetavale väärtusele. Kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil, mille alusel kantakse vara soetusmaksumus selle hinnangulise kasuliku eluea jooksul kuludesse. Kasutatakse järgmiseid amortisatsioonimäärasid:

Kategooria	Aastane määr
Seadmed	20 - 33%
Kinnisvara	2%

Hooldus- ja remondikulud kantakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse nende tekkimisel. Varade lõppväärtused ja kasulikud eluead vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse raporteerimise perioodi lõpus. Renditud vara parendamiskulutused kapitaliseeritakse ja amortiseeritakse kas selle kasuliku eluea või järelejäänud rendilepingu perioodi jooksul lineaarselt olenevalt sellest, kumb on lühem.

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Immateriaalset põhivara kajastatakse vaid juhul, kui selle soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta, Luminor omab selle üle mõne möödunud sündmuse tagajärjel kontrolli ning on tõenäoline, et varaga seotud tulevane majanduslik kasu laekub Luminorile. Luminor omab vara üle kontrolli siis, kui tal on õigus kontrollida sellest ressursist saadavat tulevast majanduslikku kasu ja ta võib piirata teiste ligipääsu nimetatud kasule.

Eraldi omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Äriühenduse käigus omandatud immateriaalse põhivara soetusmaksumus on selle õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast arvelevõttu kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on arvatud maha akumuliseeritud kulum ja võimalikud väärtuse languse katteks tehtud eraldised.

Pangasiseselt väljatöötatud tarkvaraga seotud kulutused kajastatakse varana, kui Luminor suudab tõendada: et toode on tehniliselt ja kaubanduslikult teostatav, et ta kavatseb ja suudab arenduse lõpule viia ja kasutada tarkvara viisil, mis toob tulevikus majanduslikku kasu, ning et ta suudab usaldusväärselt mõõta arenduse lõpuleviimisega seotud kulusid.

Pangasiseselt väljatöötatud tarkvara kapitaliseeritud kulud hõlmavad kõiki otseselt tarkvara arendamisega seotud kulusid ja kapitaliseeritud laenukulusid ning neid amortiseeritakse selle kasuliku eluea jooksul. Pangasiseselt arendatud tarkvara kajastatakse kapitaliseeritud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud amortisatsioon ja akumuliseeritud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Tarkvaraga seotud hilisemad kulutused kapitaliseeritakse ainult siis, kui need suurendavad tulevast majanduslikku kasu, mis sisaldub konkreetsetes varas, millega need on seotud. Kõik muud kulud kajastatakse kasumiaruandes nende tekkimisel.

Immateriaalne põhivara jaguneb piiratud ja piiramatult kasuliku elueaga varaks. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalset põhivara amortiseeritakse lineaarselt vara kasuliku majandusliku eluea jooksul. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse läbi vähemalt iga majandusaasta lõpus peegeldamaks kõnealuste varade tarbimismudelit. Amortisatsiooni periood on võrdne lepingu kehtivusajaga mis on 3-5 aastat.

ERALDISED

Eraldis kajastatakse juhul, kui Luminori on möödunud sündmusest tulenev eksisteeriv juriidiline või faktiline kohustis, on tõenäoline, et selle kohustise täitmise tulemusena majanduslikku kasu sisaldavad ressursid vähenevad ning kohustise summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust ressursside vähenemise ning kasutatud ressursside eraldisega seotud allikatest (sh garantiidest, tagatistest või kindlustuskokkulepetest) hüvitamise tõenäosuse, ulatuse ja aja kohta.

BILANSIVÄLISED KIRJED (FINANTSGARANTIID, TEGEVUSGARANTIID JA KREDIIDIKOHUSTISED)

Tavapärase äritegevuse tulemusel tekivad Luminoril järgmised bilansivälised finantsinstrumendid: laenude pikendamise kohustised, finantsgarantiid ning kaubandusega seotud akreditiivid. Selliseid finantsinstrumente kajastatakse bilansis siis, kui nendega seotud tasud või maksed on laekunud või tehtud. Luminor võtab väljaantud finantsgarantiid algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mida näitab tavaliselt saadud tasude hulk. See summa amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul.

Järgnevatel bilansipäevadel mõõdetakse garantiisid kas i) algselt kajastatud summa amortiseerimata jäägi või (ii) krediidi kahjumina arvutatuna IFRS 9 kohaselt, olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Luminor väljastab krediidikohustisi laenude väljastamiseks. Need kohustised on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliste ebasoodsate muutuste puhul. Akreditiivid on Luminori poolt klientide nimel antud kirjalikud korraldused, mis võimaldavad

kolmandal isikul panga ja kontserni volitusel kokkulepitud tingimustel ja ulatuses raha saada. Tegevusgarantiid on lepingud, millega makstakse hüvitist juhul, kui tehingupartner ei suuda täita oma lepingulisi kohustisi. Sellised lepingud annavad lisaks krediidiriskile üle ka mitterahalise tegevusriski.

Sünteesilised väärtpaperistamise tehingud on struktureeritud nii, et asutus ostab kaitset finantsgarantiide abil, mille puhul riskipositsioonide kajastamist bilansist ei lõpetata, st väärtpaperistamise objektiks olevate finantsvarade lepinguliste rahavoogude saajad ei muutu. Sünteesiliselt väärtpaperistatud laenude puhul arvutatakse oodatavate krediidikahjumite allahindlused ilma ostetud garantiikaitset arvesse võtmata. Garantiide tagasimaksmise õigus kajastatakse varana ja muude finantstulude netosummana, kui on praktiliselt kindel, et garantii saadakse, lähtudes tekkinud kvalifitseeruvate kahjumite summadest. Sellega seotud garantiitasud kantakse lineaarselt netotulu vahendustasusse ja kõik garantiitasudega seotud soodustused kajastatakse samal real, kui need on saadud.

SEOTUD OSAPOOLED

Seotud osapoolteks loetakse osapooli, kellest üks omab teise üle kontrolli või olulist mõju finants- ja äritegevust puudutavate otsuste tegemisel. Seotud osapooled on Luminori aktsionärid, nõukogu ja juhatuse liikmed, juhtkonna võtmeisikud, nende lähisugulased ja enamusosalusega ettevõtted ning sidusettevõtjad.

Luminor Bank AS-i otsene emaettevõtja on Luminor Holding AS, mille üle on lõplik kontroll BCP VII-I, mis on Blackstone Group Inc sidusettevõtte poolt juhitud investeerimisfond. BCP VII on nii Luminori lõplik omanik kui ka Luminori üle lõplikku kontrolli omav ettevõtte. Teisi Luminor Holding AS aktsionäre – Nordea Bank Abp ja DNB BANK ASA – loetakse üksusteks, kellel on oluline mõju Luminorile. Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tehakse seotud osapooltega mitmeid pangatehinguid. Need hõlmavad näiteks laenude andmist, hoiustamist, välisvaluutatehinguid ja finantsinstrumente. Kõik sellised tehingud on toimunud kommertstingimustel ja turuhindade alusel. Lisainformatsioon seotud osapoolte kohta on toodud lisas 28.

SÜNDMUSED PÄRAST ARUANGLUSPERIOODI

Kui aruandekuupäevajärgsed mittekorrigeerivad sündmused on olulised, võib nende avalikustamata jätmine mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad. Seepärast avalikustab Luminor aruandekuupäeva järgsete mittekorrigeerivate sündmuste iga olulise kategooria kohta sündmuse laadi ja hinnangu selle finantsmõju kohta või märke, et sellist hinnangut pole võimalik anda.

Aruandeperioodi viimasest päevast kuni käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande allkirjastamiseni pole toimunud sündmusi, mis nõuaksid konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande või selle lisade korrigeerimist või aruandes kajastamist.

TEGEVUSSEGMENTIDE MAJANDUSTULEMUSTE MÕÕTMINE

Tegevussegmentide tulemuste hindamiseks kasutatavad mõõtmispõhimõtted ja jagunemine tegevussegmentide vahel põhineb kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale edastatud tabel kooskõlas standardiga IFRS 8. Luminoris on kõrgeimaks äritegevust puudutavate otsuste langetajaks juhatuse. Juhatuse jälgib oma äriüksuste majandustulemusi eraldi, et langetada informeeritud otsuseid ressursside eraldamise ja tulemuslikkuse hindamise kohta. Tegevussegmentide tulemuslikkust hinnatakse nende maksueelse kasumi põhjal ja mõõdetakse samadel alustel nagu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Intressitulu kajastatakse netosummas pärast pangasiseste fondide siirehindade kehtestamist, sest juhtkond kasutab tulemuslikkuse mõõtmiseks peamiselt netointressitulu erinevate tootekategooriate lõikes. Segmendi komisjoni- ja teenustasutulusi kajastatakse samuti netosummas ja jaotatakse erinevate tootekategooriate vahel segmendiaruandluse eesmärgil.

Finantstulemused esitatakse kahe peamise tegevussegmenti kohta: Ettevõtete pangandus ja Jaepangandus. Jaepangandus teenindab eraisikuid ja eraisikutega seotud valdusettevõtteid ning ärikliente, kellel ei ole personaalset kliendihaldurit ja kes on tavaliselt väikesed. Ettevõtete pangandus teenindab ärikliente, kellel on personaalne kliendihaldur ning kõiki neid liisingukliente, kellel puudub suhe pangaga. Ülejäänud tegevussegmentide tulemused kajastatakse Muu segmenti all.

Segmendi tulemused koosnevad vastavate segmentide klientide tuludest ja kuludest (sealhulgas pangasiseste fondide siirdehinnad tegevussegmentide ja muu segmendi vahel) ning tuludest ja kuludest, mida ei jaotata klientide tasandil, vaid erinevate tegevussegmentide vahel kasutades kontsernisisest kokku lepitud jaotamismehhanisme. Tegevuskulude jaotamine vastavatele segmentidele ja toodetele toimub tegevuspõhise kuluarvestuse abil (Activity Based Costing). Vastavate segmentide all kajastatakse ainult neid varasid ja kohustisi, mis on seotud klientidega, kes kuuluvad sellesse tegevussegmenti ja kõrgeimat äritegevust puudutavate otsuste langetajat ei teavitata kõikidest ülejäänud bilansikirjetest tegevussegmentide all. Laenusid ja hoiuseid kajastatakse tegevussegmentide all brutosummas (ja kogunenud intressideta). Krediidikahjumite allahindlust (kahjumid/tühistamine) klientidele antud laenudelt jälgitakse iga segmendi puhul kasumi või kahjumi all, samas kui varade all jälgib kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja ainult klientidele antud laenude brutosummat ning laenude allahindlust ei jaotata tegevussegmentidele. Tulu geograafiline jaotus (tulude genereerimine riikide lõikes) on esitatud Lisades 5 ja 6.

2. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD OTSUSED JA HINNANGUD

Luminor annab hinnanguid ja rakendab eeldusi, mis mõjutavad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustiste bilansilist jääkmaksumust. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle, tuginedes juhtkonna kogemustele ja ootustele tulevikusündmuste kohta.

FINANTSINSTRUMENTIDE VÄÄRTUSE LANGUS

Luminori eeldatavate krediidikahjumite (*expected credit loss*, ECL) arvutused on keeruliste mudelite väljundiks, mis sisaldavad mitmeid aluseks olevaid eeldusi muutuvate sisendite valiku ja nende omavaheliste sõltuvuste kohta. Eeldatavate krediidikahjumite mudelis sisalduvate finantsvarade allahindluse määramisel tehakse järgmiseid arvestusotsuseid ja -hinnanguid:

- krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude liigitamine 1. või 2. faasi;
- ebatõenäoliselt laekuva makse kriteeriumide tuvastamine ja laenude liigitamine 3. faasi;
- liigitamine makseraskuste tõttu restruktureeritud laenudeks ja jälgimisnimekirja;
- ECL-i mudelite koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste ja modelleerimise eelduste hindamine, sealhulgas erinevate valemite ja sisendite valik;
- ECL-i mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite modelleerimine ja arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL-i mudelisse;
- eespool nimetatud indikaatorite prognoosimine kindlaks tulevikuperioodiks ja kolme erineva stsenaariumi jaoks (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium) ning nende stsenaariumitele tõenäosuste määramine;
- ECL-i prognoosimine baas- ja riskistsenaariumi puhul 3. faasi individuaalselt hinnatavate laenude puhul ja nende stsenaariumitele tõenäosuste määramine;
- 3. faasi kuuluvate üksikuna ebaoluliste varade kollektiivse hindamise põhimõtete kehtestamine;
- ECL mudelite kohandamise vajalikkuse hindamine läbi juhtkonna täiendava allahindluse määramise ja kohanduste ulatuse määramine.

Kohaldatud ECL-mudelit täiustati 2021. aasta jooksul. Tuleks nimetada kolme aspekti, mis võeti kasutusele ECL-mudeli täiustamiseks.

Esiteks, osana Luminori läbivaadatud krediidiriski mudelite kasutuselevõtust ja ettevalmistustest, et kasutada keskpikas perspektiivis riskikaalude mõõtmiseks täiustatud sisereitingutel põhinevat meetodit standardiseeritud meetodi asemel, vaadati läbi sisemudeli maastik ja võeti kasutusele esimene mitmest täiendavast reitingumudeli ajakohastusest. Hiljuti välja töötatud krediidiriskipositsioonide klassifitseerimise süsteemid kehtivad Luminori sisemudelite suhtes, mis annavad reitinguid ja hinnanguid peamiste riskiparameetrite kohta, milleks on maksejõuetuse tõenäosus (PD), maksejõuetusest tingitud kahjumäär (LGD) ja maksejõuetuses olev riskipositsioon (EAD). Neid mudeleid kasutatakse nii rakendusreitingutes kui ka regulaarsetes ümberhindamistes ning nende tulemusi kasutatakse paljudes äri- ja riskijuhtimisprotsessides, sealhulgas IFRS 9 nõuete kohases

ECLi arvutamise alljärgnevas süsteemis. Need mudelid pakuvad paremat riskide eristamise võimet ja suuremat ennustuvõimet kui varem kasutatud mudelid ning need on läbinud sõltumatu valideerimise.

Teiseks lisati ECL-mudelisse COVID-19 modifitseeritud riskipositsioonide kollektiivse krediidiriski olulise suurenemise (SICR) käivitaja. Seega käsitletakse praegu kõiki COVID-19 modifitseeritud positsioone vähemalt 2. faasi.

Kolmandaks muudeti 2021. aasta neljandas kvartalis 3. faasi kollektiivsete allahindluste moodustamise metoodikat, rakendades fikseeritud tagatiste väärtuse allahindluste (haircuts) asemel dünaamilisi (suurenevaid) tagatiste allahindlusi, mis põhinevad viivislaenude aastakäigul. Muudatus järgib suures osas EKP suuniseid usaldatavusnormatiivide täitmise kohta (EKP suuniste EKP lisa pankadele viivislaenude kohta: järelevalvealased ootused seoses mittetöötavate riskipositsioonide usaldatavusnormatiivide täitmisega) ja vähendab võimalikke erinevusi raamatupidamislike eraldiste ja usaldatavusnormatiivide vahel.

ECL-mudeli sisendid ja parameetrid vaadati üle ja vajaduse korral ajakohastati neid. Lisaks ajakohastatud parameetritele kohaldati 2021. aastal ka 2020. aasta neljandas kvartalis kasutusele võetud juhtkonna lisakorrigeerimist, et kohendada standardset ECL-mudeli väljundit COVID-19 pandeemiaga seotud ebakindlusest tulenevate võimalike krediidikahjude suhtes. Siiski vähendati kattuvuse ulatust, kuna võeti kasutusele kollektiivne SICRi käivitus, hinnati uuesti ECL-mudeli parameetrid ning kaaluti uuesti makromajanduslikke stsenaariume ja nende osakaalusid.

Täpsem kvalitatiivne ja kvantitatiivne teave finantsvarade väärtuse languse kohta on toodud lisa 1 „Olulised arvestuspõhimõtted“, lisa 4 „Üldised riskijuhtimispõhimõtted“ ja lisa 12 „Laenud klientidele“.

FINANTSINSTRUMENTIDE ÕIGLANE VÄÄRTUS

Osa Luminori varade ja kohustiste puhul vastab bilansiline väärtus ligikaudu nende õiglasele väärtusele. Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik tuletada aktiivsetelt turgudelt, määratakse need nii, et õiglase väärtuse määramiseks kasutatavad vaatlemata sisendid kajastaksid eeldusi, mida turuosalisel kasutaksid varade ja kohustiste hindamisel, sealhulgas eeldusi riski kohta. Kui jälgitavad turuandmed ei ole kättesaadavad, on õiglase väärtuse kindlaksmääramiseks vaja eksperdiotsust. Finantsvarade ja -kohustiste õiglase väärtuse kohta vt lisa 27.

Finantsinstrumendid jagunevad 3 õiglase väärtuse taseme vahel:

- Tase 1 – noteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustistele, mis on ettevõttele mõõtmise kuupäeval kättesaadavad.
- Tase 2 – hindamistehnikad, mis sisaldavad vara või kohustise jälgimiseks muid sisendid kui 1. taseme noteeritud hinnad, ja seda kas otseselt või kaudselt.
- Tase 3 – hindamistehnikad, mille puhul ei ole vara või kohustise sisendid jälgitavad. Mittejälgitavaid sisendeid kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks juhul, kui asjakohased jälgitavad sisendid ei ole kättesaadavad, võttes seega arvesse olukorrad, kus mõõtmiskuupäeval toimub vara või kohustise puhul vähene turutegevus või seda ei toimu üldse. Samas jääb õiglase väärtuse määramise eesmärk samaks, s.t nt väljumishind mõõtmiskuupäeval sellise turuosalise seisukohast, kellele vara kuulub või kes on kohustise võlg. Seega kajastavad mittejälgitavad sisendid eeldusi, mida turuosalisel kasutaksid vara või kohustise hinna määramisel, sealhulgas eeldused riski kohta.

Õiglase väärtuse hindamiseks kasutati järgmisi meetodeid ja eeldusi:

- Raha ja nõuded keskpangale: bilansiline väärtus vastab ligikaudu selle õiglasele väärtusele, arvestades suurt likviidsust.
- Nõuded teistele krediitiasutustele: bilansiline väärtus vastab ligikaudu selle õiglasele väärtusele, arvestades suurt likviidsust. Võlad teistelt krediitiasutustelt on üldjuhul nõudmiseni hoitud ja muud hoitud, mille õiglase väärtus ei muutu olulisel määral.
- Laenud klientidele – õiglast väärtust hinnatakse hinnanguliste tulevaste rahavoogude diskonteerimisega, kasutades laenuportfelli keskmist määra, mis arvutatakse Luminori 2021. aasta neljanda kvartali uuel müügmarginaalil ja krediidiriski tegureid sisaldava laenuportfelli kogumahul. Kõigile laenuklassidele rakendatakse sama hindamistehnikat ja vastavalt sellele

klassifitseeritakse kõik laenuklassid õiglase väärtuse tasemele 3.

- Võla- ja omakapitaliinstrumentid – Balti riikides emiteeritud siseriiklike võlainstrumentide puhul on esmatähtsaks kohalike (Balti) turutegijate noteeringud. Kohalikud turutegijad (tavaliselt pangad) avaldavad kauplemisspakkumised hindade, tootluse või samaväärsete arvudena. Kui kohapeal on rohkem, kui üks turutegija, kasutatakse pakkumishindade keskmist, võttes Bloombergilt saadud andmed. Kui võlainstrument emiteeritakse väljaspool Balti riike või kui kohalikelt turutegijatelt ei ole konkreetse võlaemissiooni kohta saadaval hinnapakumisi või kohalike turutegijate hinnapakumised on selgelt valed või kunstlikud, tuletatakse konkreetsete võlakirjade hinnad likviidselt turult, kasutades selleks andmete allikaid nagu Bloomberg või muud sarnased. Eespool kirjeldatud hinnapakumiste korrektsus on turu ja likviidsusriski osakonna liikme ja Luminori turgude osakonna aktsiatega kauplemise eest vastutava turustaja eksperthinnangu objektiks. Luminor Pensions Estonia ASi hallatavad pensionifondide osakud (omakapitaliinstrumentid) kajastatakse algselt soetusmaksumuses, mis on nende eest makstud õiglase väärtus. Pensionifondide osakud hinnatakse ümber vastavalt tegelikule puhasväärtusele bilansipäeval.
- Intressi kandvate finantsinstrumentide puhul millega ei kaubelda aktiivselt hinnatakse õiglast väärtust diskonteeritud rahavoogude alusel, kasutades sarnaste tingimuste ja riskiomadustega instrumentide intressimäärasid. Kohustise õiglast väärtust mõõdetakse eeldustega, mida turuosalisel kasutaksid kohustise hindamisel, eeldades, et turuosalisel tegutsevat oma parimates majanduslikes huvides;
- Tuletisinstrumentid – väärtuse arvutamiseks kasutatakse finantsandmete müüjate, elektrooniliste kauplemisspakkumiste või kolmandate osapoolte tehtud turuanalüüsi. Tuletisinstrumentid on mittekompleksed tooted, mida hinnatakse üldtunnustatud mudelite järgi. Hindamissisendid tuletatakse turuandmetest;
- Krediidiasutuste laenud ja hoiused: bilansiline väärtus vastab ligikaudu nende õiglasele väärtusele, arvestades suurt likviidsust, madalat intressimäära ja lühikest tähtaega.
- Klientide hoiused: väga lühikeste tähtaegade ja madala intressi tõttu kasutatakse ligikaudse väärtusena nõudmiseni hoiuste bilansilist brutoväärtust kui õiglast väärtust.
- Emiteeritud võlaväärtpaberid: Luminori emiteeritud võlaväärtpaberite õiglase väärtus määratakse kindlaks Bloombergi noteeringute alusel, mis olid kättesaadavad aruandeperioodi lõpus.

3. UUTE VÕI MUUDETUD STANDARDITE JA TÕLGENDUSTE RAKENDAMINE

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Luminorile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2021:

„VIITEINTRESSIMÄÄRA (IBOR) REFORM“ – IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 JA IFRS 16 TEISE ETAPI MUUDATUSED (RAKENDUB 1. JAANUARIL 2021 VÕI HILJEM ALGAVATELE ARUANDEPERIOODIDELE)

Teise etapi muudatused käsitlevad reformide rakendamisest tulenevaid probleeme, sealhulgas ühe võrdlusmäära asendamist alternatiivse võrdlusmääraga. Muudatused hõlmavad järgmiseid valdkondi:

- IBORi reformi tulemusel lepingupõhiste rahavoogude määramise aluse muutuste arvestamine: muudatus nõuab praktilise abinõuna korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud instrumentide, IBOR reformi tulemusel, muutunud lepinguliste rahavoogude kajastamist läbi efektiivse intressimäära uuendamise vastavalt IFRS 9 paragrahvi B5.4.5 juhistele. Selle tulemusena ei kajastata koheselt kasumit või kahjumit. Praktiline abinõu kohaldatakse ainult sellele muutusele ning kuivõrd see on vajalik otseselt IBOR reformi tulemusel ning uus alus on majanduslikult samaväärne eelmise alusega. IFRS 9 ajutist vabastust kasutavad kindlustusandjad peavad samuti rakendama praktilist abinõu. Lisaks on muudetud IFRS 16, et nõuda rendilevõtjatelt sarnase praktilise abinõu kasutamist rendilepingute muudatuste osas, mis muudavad tulevaste rendimaksete määramise alust IBOR reformi tulemusel.
- Esimese etapi vabastuse lõppkuupäev lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentidele riskimaandamissuhetes: Teise etapi muudatused nõuavad, et ettevõtteid lõpetaksid edasiulatuvalt esimese etapi vabastuse kohaldamise lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentide suhtes varasemalt kui lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentides on tehtud muudatused või kui riskimaandamissuhted on lõpetatud. Esimese etapi muudatuste lõppkuupäev riskikomponentide suhtes ei ole kindlaks määratud.

- Täiendavad ajutised erandid teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest: Teise etapi muudatused kehtestavad mõned täiendavad ajutised vabastused IAS 39 ja IFRS 9 teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest riskimaandamissuhete puhul, mida mõjutab otseselt IBORi reform.
- IBORi reformiga seotud täiendavad IFRS 7 avalikustamise nõuded: Muudatused nõuavad avalikustada: (i) kuidas ettevõtte juhib alternatiivsetele võrdluskriteeriumidele üleminekut, ülemineku arengust ning sellest tulenevaid tulenevaid riske; (ii) kvantitatiivset teavet tuletisinstrumentide ja mittetuletisinstrumentide kohta, mille üleminek on tulemas jaotatuna olulise viitintressimäära järgi; ja (iii) IBORi reformi tulemusel tekkinud riskijuhtimisstrateegia muudatuste kirjeldust.

Mõju Luminorile: Luminor ei muuda ühtegi EURIBORi instrumenti enne nende tähtaega ega lähe vabatahtlikult üle uuele viitintressimääradele, sest lähitulevikus on plaanis kasutada EURIBORi. Olemasolevad krediidilepingud sisaldavad juba vajalikke varuklausleid, kui EURIBORiga peaks midagi juhtuma. Luminor on hinnanud, et EURIBORi-instrumentidest ei tule reformi käigus mõjusid Luminori finantspositsioonile ja rahavoogudele.

Lisaks EURIBORile on Luminoril riskipositsioonid erinevate IBORidega (bilansilised summad on esitatud alljärgnevas tabelis), mis on kas asendatud teiste viitintressimääradega majanduslikult võrdsetel tingimustel või sisaldavad algsetes lepingutes varuklausleid. Muid muudatusi instrumenti tingimustes ei tehta koos viitintressimäärade asendamisega. Seetõttu ei ole viitintressimäärade (teise etapi) mõju instrumentide bilansilistele väärtustele esinenud.

Instrumenti tüüp	IBOR	Asendav viitintressimäär	Bilansiline saldo 31. detsember 2021
Laenud klientidele	EUR LIBOR	EURIBOR	172.0
	USD LIBOR	SOFR USD + ISDA adjustment ¹	73.3
	CHF LIBOR	Compounded SARON+ISDA adjustment ¹	31.8
	GBP LIBOR	SONIA GBP	0.9
	EONIA	EURIBOR	85.9

¹Uued riskita intressimäärad on struktuuriliselt madalamad kui LIBOR, seega tuleb õiglase hinnakujunduse tagamiseks lisada kolmanda poole poolt arvutatud korrigeerimine.

MUUD STANDARDID

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Luminorile kohustuslikuks alates 1. Jaanuarist 2022 või hilisematel perioodidel ja mida Luminor ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine”

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Luminor eeldab et selle standardi muudatuste mõjud finantsaruannetele on piidatud.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste”

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtte peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Luminor eeldab et selle standardi muudatuste mõjud finantsaruannetele on piidatud.

4. ÜLDISED RISKIJUHTIMISPÕHIMÕTTED

Luminori riskijuhtimispõhimõtted tasakaalustavad riski võtmisest saadavat tulu ja kahjuriski. Luminor tagab, et kõik riskid, mis võivad potentsiaalselt mõjutada Luminori ärimudelit, tehakse kindlaks ja hinnatakse ning kõiki olulisi riske jälgitakse ja kontrollitakse.

Luminori nõukogu kiidab heaks Luminori juhendeid ning kehtestab strateegilised eesmärgid ja üldised riskijuhtimise põhimõtted Luminori tegevuse kõige olulisemate aspektide jaoks. Riskikomitee nõustab ja toetab nõukogu tema ülesannete täitmisel. Luminori riskidivisjon, mis on sõltumatu kontrolli- ja aruandlusfunktsioon, tagab asjakohase riskijuhtimisraamistiku loomise ja on volitatud kontrollima, et Luminori äritegevus ja seda toetavad divisjonid tegutsevad kehtestatud riskihuvi ja -strateegia raames. Riskijuhtimine on korraldatud nii, et võimalikke huvide konflikte välditakse või need eskaleeritakse tekkimisel.

KREDIIDIRISK

Krediidirisk on määratletud kui risk, kus võlgnik ja/või vastaspool ei suuda oma kohustisi osaliselt või täielikult täita. Krediidiriskid tulenevad peamiselt laenutegevusest, sealhulgas bilansivälistest kirjetest, nagu laenukohustised, garantiid ja akreditiivid, ning investeerimistegevusest, nagu võlaväärtpaberite ostmise.

Luminori krediidiriski juhtimise põhimõtted on esitatud Luminori krediidipoliitikas, eraisikute, juriidiliste isikute ja finantsasutuste krediidistrateegias. Nendes dokumentides esitatud põhimõtete kohaldamist ja otsustusprotsesse reguleerivad Luminori asjakohased sisekorraeskirjad.

Luminori peamine laenutegevuse eesmärk on see, et laenuportfelli kvaliteet ja koosseis peaksid tagama nii lühiajalise kui ka pikaajalise kasumlikkuse. Luminori laenuportfelli riskiprofiil peaks olema kas madal või mõõdukas. Krediidikõlblikkuse hindamise aluseks peaks olema kliendi võime ja soov oma finantskohustisi täita. Klientide laenu tagastamisega seotud rahavood peavad olema selgelt arusaadavad ja jätkusuutlikud.

Krediidiotsuseid teevad krediidikomiteed ja volitatud isikud vastavalt määratletud otsustusõigustele. Krediidikomitee otsus laenu andmise kohta peab olema ühehäälnine. Üksikisikute tegevusvolitused on personaalsed ja kompetentsipõhised.

Luminori juhtorganitele koostatakse ja esitatakse regulaarseid aruandeid portfelli koostise ning võetud krediidiriski taseme ja arengute jälgimiseks ning vajadusel korrigeerivate tegevuste läbiviimiseks krediidiriski juhtimisel portfelli tasandil.

COVID-19

Pandeemia mõjutas otseselt või kaudselt Luminori kliente. Luminor toetas oma kliente, sealhulgas osales moratoriumilepingutes, mille Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) võttis kasutusele 2020. aastal. Lepingumuudatustest tulenevad kasumid/kahjumid olid käesoleval ja võrdlusperioodil ebaolulised.

Kuigi esialgne mure krediidikvaliteedi halvenemise pärast ei ole seni realiseerunud, mis on suuresti tingitud tugevast nõudlusest ja valitsuse toetusest, esineb endiselt COVID-19 põhjustatud ebakindlust. 2021. aasta neljandas kvartalis ajakohastas Luminor makromajanduslikke stsenaariume ja muutis tõenäosuskaalu eeldusi, inkorporeeris COVID-19 tõttu muudetud riskipositsioonide krediidiriski korrigeerimise ült-alla kollektiivse olulise suurendamise ning muutis kolmanda faasi ühiselt hinnatud riskipositsioonide meetodikat, rakendades dünaamilisi (suurendavaid) tagatiste allahindlusi, mis põhinevad viivislaenude aastakäigul.

Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus jäi madalamale tasemele. Otsuse aluseks oli mure seoses COVID-19 omikroni ja delta tüvede levikuga, ebakindlus seoses vaktsiinide tõhususega uute variantide suhtes ning uued piirangud, mida kohaldatakse maailma erinevates osades. Seda otsust toetasid tõhusate varajaste näitajate suhteline puudumine, et prognoosida krediidikvaliteedi arengut praeguses pandeemias, COVID-19 modifitseeritud riskipositsioonide kõrgem viivise tase ja inflatsiooniriskid.

31. detsembri 2021. aasta seisuga juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendava allahindluse arvutamiseks kasutatud eeldus põhineb kaalutlusel, et ECLi standardmudeli väljund nõuab COVID-19 pandeemiaga (ja eelkõige omikroni tüve arenguga) seotud

ebakindlusest ja riskidest tulenevate võimalike krediitkahjude korrigeerimist. 31. detsembri 2021. aasta seisuga säilitatud juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus on seotud nende COVID-19 tõttu muudetud teise faasi juriidiliste isikutega seotud riskipositsioonidega, mis võivad üle minna kolmandasse faasi ja millega võib seega kaasneda suurem potentsiaalsete krediitkahjude risk. Arvutus põhineb juriidiliste isikute kolmanda faasi riskipositsioonide hinnangulisel potentsiaalsete muutuste protsendimääral ja keskmisel eraldiste katte tasemel.

Krediidiriski mõõtmine

(a) Laenud klientidele

Krediidiriski juhtimiseks analüüsitakse klienti põhjalikult enne talle laenu andmist ja jälgitakse teda pärast laenu väljamaksmist. Luminor mõõdab krediidiriski, kasutades reitingumudeleid, mis hindavad maksejõuetuse tõenäosust (PD), maksejõuetusest tingitud kahjumäära (LGD) ja maksejõuetuses olev riskipositsioon (EAD).

Hindamismudeleid, mis näitavad maksejõuetuse tõenäosust (PD) ja riskiastet, kasutatakse vastaspoole maksejõuetuse riski hindamiseks, klientide ja riskipositsioonide krediitpoliitika vastavuse hindamiseks ning regulaarse seireprotsessi raames järelkontrollide tegemise sageduse määramiseks. Hindamiseks kasutatakse kliendisegmendile ja toodetele omaseid hindamismudeleid, mida kohaldatakse kuuetele homogeensele kliendirühmale: suurettevõtted, ettevõtted, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE'd), mikroettevõtted, juriidiliste isikute kinnisvaraprojektid ja eraisikust kliendid.

Kõik jaeklientidele antud laenud liigitatakse ümber, kasutades neid reitingumudeleid iga kord, kui kohustist uuendatakse. Kui reitinguprotsess on rohkem automatiseeritud, vaadatakse riskihinnangud samuti kord kvartalis üle. Suurematele äriklientidele antud reitingud vaadatakse läbi vähemalt kord aastas.

Luminori sisemine toimivate klientide hindamise skaala ja väliste reitingute tabel on toodud allpool:

Riski aste	Reitinguklass	PD	Fitch, Standard & Poor's	Moody's
Madal risk	1-4	<0.75%	AAA – BB+	Aaa – Ba1
Mõõdukas risk	5-7	0.75% – 3%	BB – BB-	Ba2 – Ba3
Kõrge risk	8-10	>3%	B+ – C	B1 – Ca
Maksejõuetus	11-12	100%	D	C

PD-mudelid tuginevad nii sisemiselt kui ka väliselt kättesaadavale teabele. Sisemine teave hõlmab teavet makseviivituste, kontokäitumise ja laenu seadistamise kohta, samas kui välised andmed hõlmavad sotsiaal-demograafilisi aspekte, hilinenud makseid, finantsandmeid ja finantsvõimendust.

LGD-mudelid põhinevad erinevate tagatiste, kliendisegmentide ja rajatiste liikide puhul varem realiseeritud kahjumil. EAD-mudelid hindavad riskipositsiooni maksejõuetuse korral ja on segmenteeritud klienditüüpide ja rajatiste rühmade kaupa.

Lisaks laenuotsuste tegemisele kasutatakse sisemisi riskimudeleid laenu hinnakujunduses, laenuportfelli kvaliteedi jälgimisel ja riskiaruandluses ning majandusliku kapitali (riskiga korrigeeritud kapitali ehk RAC) arvutamisel. RAC-d kasutatakse strateegiliste kapitalipaigutuste tegemiseks, st laenugevuse strateegiliste segmentide määramiseks ning Luminori kapitali planeerimiseks ja stressitestide tegemiseks.

Kui laenu antakse suurele ärikliendile, arvutatakse riskiga korrigeeritud kapitalitootlus (RAROC), mida mõõdetakse nii üksiklaenu kui ka kliendi tasandil. Samasid RAC-põhise hinnastamise ja RAROC-põhise kasumlikkuse hindamise põhimõtteid kohaldatakse laenuportfelli teistele segmentidele standardiseeritud hinnastamisvahendite või -reeglite kaudu.

Luminor on välja töötanud ESG-riski hindamise suunised, milles kirjeldatakse juriidiliste isikute ESG-riskide hindamisprotsessi kui osa üldisest krediitvõimelisuse hindamisest. Kliendi ESG-riski taseme hindamiseks on kindlaks määratud ESG-riski hindamise põhimõtted. Kohaldatavate hindamismenetluste ulatus sõltub riskipositsiooni suurusest, tööstusharust, füüsilistest ja üleminekuriskidest, sotsiaalsetest ja juhtimisega seotud riskidest. Läbiviidud hindamise tulemusel tehakse järeldus üldise ESG-riski taseme kohta, võttes arvesse võimalikke riskimaandamisemeid. Kui ESG-riskid on suured ja riskipositsioon ületab teatavat summat, tõstetakse krediidiotsus tavapärasest otsustusorganist ühe astme võrra kõrgemale.

(b) Nõuded teistele krediidasutustele

Pankade ja finantseerimisasutuste vastaspoole riski juhitakse, kehtestades limiidid investeerimisjärgu vastaspooltele ja seejärel jälgides neid vastaspooli. Erandjuhtudel, kui investeerimisjärgu vastaspool puudub, valitakse parimad olemasolevad vastaspoolel.

Kõik korrespondentpangad on riskiklassifitseeritud ja neile on kehtestatud riskilimiidid. Pankade ja riikide riskiklass ja maksejõuetuse tõenäosus põhinevad peamiselt reitinguagentuuride olemasolevatel riskiklassidel. Kui vastaspoole väline reiting ei ole kättesaadav, tuleb Luminor oma konservatiivse eksperdi hinnangu, mis on aluseks Luminori sisereitingule. Sisemine reiting kajastab vastaspoole krediitdivõimelisust, mis on tuletatud makromajanduslikest teguritest ja vastaspoole enda maksejõulisuse ja likviidsuse teguritest koos tema kvalitatiivsete mitterahaliste kohandustega. Pankade ja riikide sisemine riskiklass ja maksejõuetuse tõenäosus põhinevad reitinguagentuuride Moody's, Standard & Poor's ja Fitchi olemasolevatel riskiklassidel.

Kõik vastaspoolte ja riikide limiidid vaadatakse üle vähemalt kord aastas eesmärgiga hinnata vastaspoole krediitdivõimet, vaadata üle riskiklass ja olemasolevad limiidid. Kõiki välishinnanguga vastaspooli ja riike jälgitakse kvartaalselt. Varajase hoiatussignaali jälgimine, mis võib potentsiaalselt näidata olulist muutust vastaspoolte krediidiriskis, on osapoolte regulaarse jälgimise oluline osa.

(c) Võlakirjad

Luminor investeerib kauplemisportfelli ja pangaportfelli võlaväärtpaberitesse. Kauplemisportfelli võlaväärtpaberid liigitatakse kauplemiseks hoitavateks. Investeeringud tehakse kooskõlas kauplemisportfelli strateegiaga ning neid kasutatakse järelturu likviidsuse tagamiseks kohalikele investoritele ja Luminori klientide teenindamiseks.

Pangaportfellis olevad võlakirjad on üldiselt lunastustähtajani hoitavad ja need liigitatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (määratud või kohustuslikus korras hoitavad), muu koondkasumi või korrigeeritud soetusmaksumuse instrumentideks sõltuvalt ärimudelilt või muudest IFRS 9s sätestatud asjakohastest kriteeriumidest. Pangaportfelli võlaväärtpaberite investeeringuid tehakse kooskõlas Luminori sisemiste investeerimis- ja riskistrateegiatega.

Võlaväärtpaberite investeerimine toimub vastavalt Luminori juhatuse ja nõukogu kehtestatud piirangutele.

Riskilimiidi kontrollimise ja maandamise põhimõtted

(a) Kontsentratsioonirisk

Luminor piirab klientide ja sektorite riskipositsiooni, et juhtida oma kontsentratsiooniriski. Luminori portfelli, kus on omavahel seotud laenuvõtjate rühmadele või üksikutele laenuvõtjatele antud laenudest tuleneva krediidiriskiga tooted, on väga mitmekesine. Laenude absoluutne juriidiline laenuliimit vastavalt kapitalinõuete määrusele (CRR) ei tohi ületada 25% kõlblikust kapitalist. Luminori siseselt kehtestatud riskivalmiduse limiidi puhul peab 10 suurima kliendi riskipositsioon olema 70% väiksem kui Luminori omakapital kokku. Lisaks sätestab üks nominaalne kontsentratsioonipiirang (v.a riigi ja omavalitsuse risk), et maksimaalne riskipositsioon ühele kliendirühmale peaks olema alla 150 miljoni euro (praegu ~10% aktsepteeritud kapitalist).

Luminor piirab majandussektorite kontsentratsiooni. Kinnisvarasektoris on juriidilistele isikutele laenude andmise piirmääraks 35%, ehitussektoris on piirmääraks 10% ja teistes sektorites 20%. Luminori laenuportfell oli 2020. ja 2021. aasta lõpus ja jooksul majandussektorite lõikes hästi hajutatud ning ühtegi kehtestatud piirmäära ei ületatud.

Majandussektori limiit (% laenudest ettevõtetele)

	Limiit seisuga 31. detsember 2021 ¹	Tegelik	
		31. detsember 2020 ¹	31. detsember 2021 ¹
Kinnisvara sektori limiit,	35%	29.3%	29.6%
sh. Kinnisvara sektori limiit pooleliolevatele projektidele	10%	3.5%	3.1%
Ehitussektori limiit	10%	5.8%	5.7%
Jaekaubandus	20%	3.0%	2.6%
Hulgimüük	20%	15.0%	14.4%
Toiduaine tööstus	20%	1.8%	2.1%
Puidu- ja metallitööstus	20%	5.6%	5.5%
Muu tootmine	20%	3.3%	4.4%
Muud sektorid	20%	<10% ²	<10% ²

¹ Samu limiite kasutati kogu aruandeperioodi jooksul ning neid ei ületatud kordagi. Juriidilistele isikutele kehtestatud limiidid on pärit juriidiliste isikute konsolideeritud laenuportfelli (EAD).

² V.a põllumajandus, metsandus ja kalandus, mis oli 10.2% 2020. aasta lõpus ja 10.1% 2021. aasta lõpus.

Geograafilise kontsentratsiooni riski ei peeta Luminori äritegevuses oluliseks, kuna järgitakse kohalikele klientidele keskendumise põhimõtet.

(b) Tagatis

Luminor maandab krediidiriski läbi tagatiste. Tagatise liigi määramisel arvestatakse laenu lõpptähtaegadega. Pikaajaline finantseerimine ja äriklientidele laenu andmine on tavaliselt tagatud. Pikaajalised laenud tagatakse eelistatavalt pikaajalise kinnisvaraga. Eraisikutele antavad uuenevad laenud ja tarbimislaenud on tavaliselt tagatiseta.

Tagatise hindamine

Klientidele antud laenu esmasel kajastamisel määratakse tagatise õiglane väärtus. Kinnisvara puhul kasutatakse välishindajate poolt hinnatud turuväärtust või ostuhinda, olenevalt sellest, kumb on madalam, samas kui vallasvara puhul kasutatakse tavaliselt raamatupidamislikku väärtust. Elamukinnisvara statistiline ümberhindamine toimub perioodiliselt, kohaldades asjakohaseid kinnisvaraindekseid. Pärast lepingu sõlmimist korrigeeritakse renditud varade turuväärtust vallasvara amortiseerimise kaudu. Tagatise realiseerimisväärtuse arvutamisel kohaldatakse tagatise väärtuse vähendamist (allahindlust). See, kui suur on allahindlus, sõltub erinevatest teguritest, nt tagatise tüübist, eeldatavast realiseerimisaegadest ja turutingimustest.

(c) Tuletisinstrumentid

Luminori vastaspoole krediidirisk kujutab endast võimalikku kulu tuletislepingute asendamiseks, kui vastaspoole ei täida oma kohustisi. Luminor hindab vastaspooli, et kontrollida võetud krediidiriski taset. Vastaspoole krediidiriski hallatakse peamiselt iga vastaspoolega seotud riskipositsioonide piiramise, riskipositsioonide regulaarse hindamise ja nende tagamise kaudu.

Tuletisinstrumente kajastatakse algselt ja hiljem nende õiglases väärtuses. Need hinnatakse ümber vähemalt kord kuus. Õiglane väärtus saadakse noteeritud turuhindadest, diskonteerides vajaduse korral rahavooge, ning kolmandatelt pooltelt. Börsiväliste tuletisinstrumentide puhul võetakse kasutusele täiendavad õiglase väärtuse korrigeerimised, et kajastada vastaspoole krediidiriski.

Klientidega sõlmitakse tagatislepingud. Krediidiinid antakse tavaliselt selleks, et nende finantsinstrumentide krediidiriski juhtida. Sularaha sissemakseid või väärtipabereid kasutatakse vahel samuti tagatisena. Tuletisinstrumente kasutatakse tavapäraest pangatoimingutest ja klientidega tehtavatest tuletistehingutest tuleneva tururiski maandamiseks.

(d) Krediidikohustised

Luminori võetud krediidikohustised toovad Luminorile kaasa sama krediidiriski nagu laenud. Eelnimetatud kohustised on üldjuhul tagatud kas Luminori kontol olevate rahaliste vahenditega, materiaalsete varadega või muude tagatistega, näiteks kolmandate isikute garantiidega.

Väärtuse languse kajastamise põhimõtted

Luminor kajastab krediidikahjumeid vastavalt IFRS 9 nõuetele. Standard rakendab tulevikku suunatud eeldatavate krediidikahjumite (ECL) meetodit.

(a) Üldised eeldatava krediidikahju hindamise põhimõtted

Luminor jälgib kolme faasi mudelit:

1. faas – portfelli osa, milles ei ole toimunud krediidikvaliteedi olulist halvenemist alates selle esmasest kajastamisest (või krediidiriski positsioon on madal) ja finantsinstrumenti ei peeta krediidikahjumiga instrumendiks (maksejõuetuks). Luminor kohaldab madala krediidiriski erandit keskvalitsuste, keskpankade, piirkondlike omavalitsuste ja kohalike asutuste ning institutsioonide suhtes, kui nende vastaspoolte krediidireiting on investeerimisjärgu krediidireitinguga. Esimese faasi finantsvarade puhul on kahjumi allahindlused võrdsed 12 kuu ECLiga.

2. faas – portfelli osa, milles on toimunud krediidikvaliteedi oluline halvenemine alates selle esmasest kajastamisest, mida kinnitab SICR-i näitaja ehk krediidiriski oluline suurenemine, ja finantsinstrumenti ei peeta krediidikahjumiga instrumendiks.

3. faas – krediidikahjumiga osa portfelist. Kõiki maksejõuetuses olevaid nõudeid käsitletakse krediidikahjumiga nõuetena ja kõiki krediidikahjumiga nõudeid käsitletakse maksejõuetuses olevate nõuetena. Teise ja kolmanda faasi finantsinstrumentide puhul arvutatakse kahjumi allahindlused eluaegse ECLi alusel.

Lisakategooria on finantsvarad, mis osteti või mis tekkisid kui krediidikahjumitega varad (POCI finantsvarad). POCI finantsvaradele kohaldatav klassifikatsioon ei muutu, st kord POCI finantsvaradena klassifitseeritud varad jäävad sellesse faasi, kuni nende kajastamine bilansis lõpetatakse. Ostetud või algselt hinnatud krediidikahjumiga (POCI) finantsvarade puhul hinnatakse ECL kehtivusaja horisondil kuni tähtaja lõpuni. Esialgsel arvele võtmisel eeldatavat kahjumit nimetatakse esialgseks väärtuse languseks. Järgnevatel perioodidel kajastatakse kehtivusaja eeldatavates krediidikahjumites ainult kumulatiivseid muutusi alates esmasest kajastamisest.

Restruktureeritud laenud

Luminor püüab alati laenu pigem restruktureerida kui tagatist omandada. Selleks muudetakse peamiselt laenuvõtjale koostatud maksegraafikut sel moel, et see vastaks laenusaja maksevõimele (nt ajutiselt vähendades põhiosa tagasimakseid, pikendades makseperioodi), või lepitakse kokku uued laenuitingimused. Pärast tingimuste kokku leppimist ei loeta laenu enam mittetöötavaks seni, kuni laenuvõtja uutest tingimustest kinni peab. Selliseid laene jälgitakse pidevalt veendumaks, et kõiki kriteeriume täidetakse ning tulevaste maksete laekumine on tõenäoline; seotud intressid ja teenustasud kogutakse ja kajastatakse samamoodi nagu teiste töötavate laenude puhul.

(b) Maksejõuetuse määratlus

Luminor käsitleb maksejõuetusena olukorda, kus klient on ületanud Luminori ees oleva mistahes varalise kohustise maksetähtpäeva enam kui 90 päeva või on ebatõenäoline, et klient tasub oma võlgnevuse Luminorile, või mõlemat. Teiste pankade maksejõuetust kajastatakse siis, kui maksete tegemine viibib enam kui seitse päeva. Kliendi viivispäevade arvutamise hakkab siis, kui kliendi maksmata summa rikub olulisuse piirmäärasid. Eraisikute puhul – suurem kui 100 eurot ja enam kui 1% krediidikohustistest Luminori ees; äriklientide puhul – suurem kui 500 eurot ja enam kui 1% krediidikohustistest Luminori ees. Maksejõuetus kajastatakse kliendi tasandil.

Ebatõenäoliselt laekuva makse indikatsioonideks on:

- Kliendi olulised rahalised raskused (olemasolevad või eeldatavad);
- Krediidikohustise erakorraline ümberstruktureerimine (makseraskuste tõttu restruktureerimine põhjustab makseviivituse);
- Spetsiifilise krediidiriskiga korrigeerimise kajastamine riskipositsiooni krediidikvaliteedi olulise halvenemise tõttu;
- Luminor müüb krediidikohustise krediidiga seotud olulise majandusliku kahjuga;
- Kliendi pankrot või sarnane kaitse;

- Tähtajaks mittelaekunud;
- Finantsvara jaoks atraktiivse turu kadumine kliendi rahaliste raskuste tõttu;
- Krediidipettus;
- Maksejõuetusele viitav välisreiting.

Maksejõuetuses mitteolevat staatust ei ole võimalik tagasi saada enne kolme kuu möödumist, kui kõik maksejõuetuse näitajad on kadunud. Selle kolmekuulise katseaja jooksul peab klient tagama maksete õigeaegse tasumise. Katseaja üldreegli juures on erandiks erakorraline ümberstruktureerimine, mille korral peab mööduma üks aasta ümberstruktureerimise meetmete võtmise hetkest ja hetkest, mil leitakse, et klient on võimeline ümberstruktureerimise järgseid tingimusi täitma.

(c) Krediidiriski märkimisväärne suurenemine ('SICR')

Finantsvara käsitletakse üldjuhul märkimisväärselt suureneneda võiva krediidiriskiga varana siis, kui vähemalt üks järgmistest krediidiriski olulise suurenemise näitajatest (*significant increase in credit risk*, SICR) tuvastatakse finantsinstrumendi esmase kajastamise järgselt ja see ei eksisteerinud selle lepingu sõlmimise ajal. Kõik SICRi näitajad kajastatakse finantsinstrumendi tasandil, et jälgida krediidiriski muutusi alates konkreetse finantsinstrumendi esmasest kajastamiskuupäevast, kuigi mõned neist viitavad kliendi omadustele.

SICRi näitajad hõlmavad järgmist:

- eluea maksejõuetuse tõenäosuse oluline kasv (*probability of default*, PD) alates kajastamisest kuni aruandekuupäevani (samal ajal 2.5 korda ja 0.6 protsendipunkti);
- riskiaste aruandekuupäeva seisuga on 9 või 10;
- maksetähtpäeva on ületatud enam kui 30 päeva (kooskõlas maksejõuetuse määratluse piirmääraga) uminorile aruandekuupäeva seisuga;
- makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded aruandekuupäeva seisuga (makseraskused ei põhjusta viivisnõudeid);
- COVID-19 muudetud riskipositsioonid – COVID-19 muudetud riskipositsioonide kollektiivne SICR-käivitaja
- aruandekuupäeva seisuga jälgimisnimekirja kantud.

Ülalt-alla meetodi kohane kollektiivne SICR-käivitaja lisati ECL-mudelisse 2021. aasta neljandas kvartalis, mis kujutab endast COVID-19 tõttu muudetud riskipositsioonide kollektiivset SICR-korreksiooni. Kõiki COVID-19 modifitseeritud positsioone käsitletakse vähemalt kui teise faasi positsioone.

Kumulatiivne eluea maksejõuetuse tõenäosus (maksejõuetuse tõenäosus finantsvara eluea jooksul) makromajanduslike stsenaariumite tingimustel arvutatakse tulevikku suunatud maksejõuetuse tõenäosuste kaalutud summana finantsinstrumendi lõpptähtajani jäänud iga aasta kohta. Kui finantsinstrumendi krediidiriski olulisest suurenemisest (*significant increase in credit risk*, SICR) on enam kui 30 päeva möödas, kasutatakse viivispäevade arvutamiseks samu põhimõtteid (arvestades olulisuse piirmääradega) nagu ka maksejõuetuse määramisel. Maksepuhkuste korral põhineb viivispäevade arvutamine korrigeeritud maksegraafikul.

Tagasipöördumine esimesse faasi on võimalik mitte varem kui kolm kuud pärast seda, kui SICR-kriteeriumi 30 päeva möödumist ei ole enam täidetud. Selle kolmekuulise katseaja jooksul peab klient maksed õigeaegselt tasuma. Muude SICRi näitajate puhul ei kohaldata teisest faasist tagasiulatuvalt ülekandmisel katseaga, sest katseag on juba integreeritud nende SICRi käivitajate tagasipööramisse, nt tähtajaliste täitvate riskipositsioonide katseag.

(d) 12 kuu ja eluea eeldatav krediidikahjum

Väärtuse langust hinnatakse kollektiivselt kõigi finantsinstrumentide puhul, mis ei ole maksejõuetud aruandluskupäeva seisuga, s.t mida liigitatakse 1. või 2. faasi instrumentideks, või ei ole maksejõuetud POCI varad.

Eeldatava kahju arvutamisel kasutatakse erinevates makromajanduslikes stsenaariumides esineda võivate kahjumite tõenäosusega kaalutud keskmist. Eeldatav kahju konkreetses makromajanduslikus stsenaariumis arvutatakse ajahetke maksejõuetuse tõenäosuse (PD), ajahetke maksejõuetusest tingitud kahjumäära (LGD), maksejõuetuses oleva riskipositsiooni (EAD) ja kumulatiivse ettemaksemäära korrutisena, mida diskonteeritakse diskontomääraga.

Makromajanduslikul stsenaariumil põhinev PD on tõenäosus, et positsioon muutub mingi perioodi jooksul maksejõuetuks, eeldusel, et see eksisteerib vastava perioodi alguses. Makromajanduslikul stsenaariumil põhinev LGD on positsiooni eeldatav osakaal, mis läheks maksejõuetuse korral lõplikult kaduma. EAD on positsioon kohustiste täitmata jätmisel, mis esindab konkreetse laenulepingu kogupositsiooni maksejõuetuse korral. Kumulatiivne ettemaksemäär kirjeldab tõenäosust, et kogu positsioon tagastatakse enne tähtaega (st suletakse enne selle lepingulist lõpptähtaega) analüüsitud perioodi lõppemisele eelnevatel perioodidel. Krediidi konverteerimistegur on protsent bilansivälise kohustise hetkel kasutamata summast, mida võiks kasutada ja mis oleks seega maksejõuetuse korral täitmata.

Diskontomäära määramine sõltub finantsinstrumendi liigist ja lepingulise maksegraafiku olemasolust. Laenude suhtes, mille lepingulised maksegraafikud on kättesaadavad, rakendatakse diskontomäärana sisemist intressimäära (*effective interest rate*, EIR) või hinnangulist intressimäära (st nominaalmäär). Lepingulise maksegraafikuta positsioonide korral, mis sisaldavad nii finantsvara kui ka bilansivälisest kirjet (nt krediitliinid, krediitkaardid), rakendatakse EIR-i parimat võimalikku asendusmäära. Lepingulise maksegraafikuta positsioonide korral, mis esindavad bilansiväliseid tooteid (garantiid, akreditiivid), rakendatakse positsiooniga seotud lepingulist määra ja kui see ei ole kättesaadav, siis vastavat turumäära.

PD, LGD ja EAD kõverad hinnatakse kõigi kuude kohta kuni laenulepingu lõpptähtajani. Kui laenuleping liigitatakse 1. faasi, on eeldatavad kahjumid hinnanguliselt kuni 12 kuud. Kui laenuleping liigitatakse 2. faasi, hinnatakse eeldatavat kahjumi perioodi jooksul kuni tehingu lõpptähtajani.

PD ja LGD kõverate hindamisel võetakse arvesse tulevikku suunatud makromajanduslikku teavet. Nende riskiparameetrite hindamise meetodika hõlmab riskiparameetrite ja makromajanduslike muutujate seose modelleerimist. Luminori makroökonoomistid koostavad erinevate stsenaariumite alusel makromajanduslike muutujate prognoosid kolme järgneva aasta kohta. Eeldatakse, et alates neljandast aastast riskiparameetrid (PD ja LGD) lähenevad oma pikaajalistele keskmistele tasemetele. Arvestatakse kolme makromajandusliku stsenaariumiga – optimistlik, baas-/realistlik ja pessimistlik. Luminori makroökonoomistid määravad samuti stsenaariumide tõenäosused, kusjuures kõrgeim kaal antakse baas-/realistlikule stsenaariumile.

Eraisikute segmendi modelleerimisse on kaasatud kolm makromajanduslikku muutujat – reaalse SKP aastane muutus, töötuse määr ja eluasemehinna aastane muutus – ja juriidiliste isikute segmendi puhul on kaasatud neist kaks – reaalse SKP aastane muutus koos töötuse määraga.

Iga Balti riigi jaoks koostatakse eraldi makromajanduslike muutujate prognoosid koos projektsioonide ja eeldustega kolme aasta kohta. Viimane ülevaade makromajanduslike muutujate prognoosidest kolme aasta jooksul ja varem täheldatud maksejõuetuse sageduse tasemetest koostati 2021. aasta neljandas kvartalis. 2021. aasta neljandas kvartalis viidi läbi ka IFRS 9 riskiparameetrite korrapärane läbivaatamine.

2021. aasta neljandas kvartalis vaadati läbi stsenaariumide tõenäosused, mille tulemusel muudeti optimistlike ja pessimistlike stsenaariumide tõenäosuskaalude eeldusi. Luminor eeldab optimistliku stsenaariumi puhul 10% (varem 30%), baasstsenaariumi puhul 60% ja pessimistliku stsenaariumi puhul 30% (varem 10%) tõenäosust. Varasemad makromajanduslikud muutujad koos prognooside ja eeldustega on esitatud Luminor Banki vahearuandes 2021. aasta kolmanda kvartali kohta. Järgnevates tabelites on esitatud makromajanduslikul modelleerimisel kasutatud parameetrid.

Järgmised tabelid näitavad stsenaariume riikide kaupa seisuga 31. detsember 2020:

Eesti

Möötüühik, %	Stsenaariumid											
	Optimistlik				Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f
Reaalne SKP ¹	-3.0	4.6	5.6	3.5	-4.0	3.7	4.8	3.3	-4.3	1.1	4.3	4.1
Töötuse määr	7.4	7.0	5.4	4.5	8.0	8.0	5.9	5.0	8.2	9.6	7.1	5.6
Elamukinnisvara hind ¹	5.7	4.1	6.7	6.2	4.5	2.2	5.0	5.8	4.1	-5.5	2.3	4.7

Läti

Möötüühik, %	Stsenaariumid											
	Optimistlik				Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f
Reaalne SKP ¹	-4.2	4.5	6.4	4.2	-4.3	3.2	5.3	4.0	-4.4	-0.2	5.8	3.9
Töötuse määr	8.2	8.1	7.3	6.6	8.3	9.1	8.1	7.3	8.4	10.2	8.4	7.6
Elamukinnisvara hind ¹	1.7	3.7	8.7	7.9	1.5	1.1	6.2	5.7	1.1	-5.6	3.3	6.0

Leedu

Möötüühik, %	Stsenaariumid											
	Optimistlik				Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f	2020f	2021f	2022f	2023f
Reaalne SKP ¹	-1.5	4.5	5.7	3.8	-1.7	2.7	4.5	3.1	-1.8	-2.5	3.5	2.6
Töötuse määr	8.6	8.3	7.1	6.9	8.8	10.0	8.4	7.5	9.0	12.5	10.3	8.5
Elamukinnisvara hind ¹	6.1	3.8	7.0	6.3	5.8	1.8	4.8	4.8	5.3	-4.0	2.0	4.8

Järgmised tabelid näitavad stsenaariume riikide kaupa seisuga 31. detsember 2021:

Eesti

Möötüühik, %	Stsenaariumid												
	2020a	Optimistlik				Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
		2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f
Reaalne SKP ¹	-3.0	9.2	5.9	5.0	3.0	9.2	4.6	3.7	3.5	9.2	-2.0	3.0	4.0
Töötuse määr	6.8	6.6	5.2	4.4	3.9	6.6	5.7	4.9	4.6	7.0	9.0	8.0	6.0
Elamukinnisvara hind ¹	4.8	14.2	12.8	8.8	4.7	14.2	8.3	6.8	5.4	14.2	-10.0	5.0	7.0

Läti

Möötüühik, %	Stsenaariumid												
	2020a	Optimistlik				Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
		2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f
Reaalne SKP ¹	-3.6	5.2	7.8	5.3	3.5	5.5	5.5	4.5	3.6	5.1	-2.0	4.0	5.0
Töötuse määr	8.1	7.6	5.8	4.7	4.5	7.6	6.5	5.6	5.2	7.9	10.0	9.0	7.0
Elamukinnisvara hind ¹	2.2	7.0	11.2	11.6	8.3	6.6	7.8	7.7	5.7	5.8	-7.0	6.0	7.0

Leedu	Stsenaariumid												
Mõõtühik,, %	Optimistlik					Baasstsenaarium (realistlik)				Pessimistlik			
	2020a	2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f	2021f	2022f	2023f	2024f
Reaalne SKP ¹	-0.9	4.5	5.7	4.7	3.5	4.5	4.1	3.7	3.0	4.4	-1.0	3.0	5.0
Töötuse määr	8.6	7.5	6.3	5.4	5.1	7.5	6.8	6.2	5.9	7.9	10.0	9.0	7.0
Elamukinnisvara hind ¹	9.4	18.0	10.0	6.0	4.0	18.0	7.0	5.0	3.0	18.0	-15.0	6.0	7.0

¹. Aastane muutus

Prognooside hiljutine läbivaatamine viidi läbi peamiselt selleks, et kajastada COVID-19-st tulenevaid väljavaateid. Need, koos samal ajal läbiviidud varem täheldatud maksejõuetuse sageduse tasemetega ülevaatega, näitasid, et võrreldes 2020. aasta lõpuga on ECLide tagasipöördumised veelgi suuremad.

Võttes arvesse COVID-19 põhjustatud enneolematut ebakindlust ja tuginedes juhatuse poolt tehtud täiendavatele analüüsidele, otsustas Luminor siiski osaliselt säilitada juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendavat allahindlust. Luminor Bank ASi 2020. aasta majandusaasta aruandes esitatud täiendava allahindluse põhjused on endiselt asjakohased, sest Luminori juhatuse arvates ei pruugi ECL-mudelid, mis põhinevad varasematel andmetel koos tulevikku suunatud kohandustega, kajastada täpselt COVID 19-ga seotud krediidiriski suurenemist. Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendava allahindluse osaliseks säilitamiseks tehtud otsuse aluseks oli mure seoses COVID-19 omikroni ja delta variantide levikuga, ebakindlus seoses vaktsiinide tõhususega uute variantide suhtes ning uued piirangud, mida kohaldatakse maailma erinevates osades. Luminori otsust säilitada juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendavat allahindlust toetab osaliselt ka see asjaolu, et praeguses kriisi ajal puuduvad tõhusad varajased näitajad krediitkvaliteedi arengu prognoosimiseks, puudub selge suundumus klientide maksepuhkusejärgse käitumise kohta ja eksisteerib inflatsioonirisk.

Olulised riskipositsioonid vaadatakse korrapäraselt läbi. Hindamise regulaarsus ja detailsus põhinevad positsiooni riskiastmel ja suurusel. Järelekontrolli eesmärk on tuvastada olukorra halvenemine ja asuda varakult Luminori positsiooni parandama ning tuvastada selliste kriteeriumide esinemist, mis indikeerivad olukorra tekkimist, kui klient tõenäoliselt ei maksa oma kohustisi (*Unlikelihood to Pay Criteria*). Krediidikahjumitega positsioonid, mis ületavad olulisuse piirmäära ja millega seoses on esinenud kahjujuhtumeid, vaadatakse üle kord kvartalis või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad. Hindamist ajakohastatakse juhul, kui rahavoogudes toimuvad olulised muutused; muudel juhtudel tehakse seda vähemalt kord aastas.

3. faasi riskipositsioonide (või maksejõuetusega POCI varade) puhul, mis liigitatakse olulisteks, hindab Luminor vara väärtuse languse summat individuaalselt (individuaalne hinnang) diskonteeritud rahavoogude meetodi alusel, kus võetakse arvesse nii kliendi tegevuse tulevasi rahavoogusid kui ka tagatise realiseerimisest tulenevaid rahavoogusid. Reeglina kasutatakse kahte stsenaariumi – baasstsenaarium ja riskistsenaarium – teatud tõenäosuskaaluga. Erandjuhtudel võib kasutada ühte stsenaariumi, mille puhul võetakse arvesse ainult tagatise realiseerimisest tulenevat rahavoogu ilma põhitegevuse rahavooluta.

2021. aasta neljandas kvartalis muutis Luminor kolmanda faasi finantsvarade riskipositsioonide (sealhulgas makseviivituses olevate POCI varade), mis on liigitatud ebaoluliseks, väärtuse languse arvutamise metoodikat, rakendades fikseeritud allahindluste asemel dünaamilisi (suurenevaid) tagatiste allahindlusi, mis põhinevad viivislaenu aastakäikudel. 2021. aasta lõpus hindas Luminor väärtuse languse summat kollektiivselt, kus kollektiivne hindamine on määratletud vara liigi, toote ja viivislaenu aastakäigu järgi. Varasemalt oli kollektiivse hindamise lähenemisviis määratletud varaliikide kaupa. Väärtuse langus arvutatakse, kohaldades tagamata osa suhtes reservimäära. Tagatiseta osa väärtuse languse arvestamisel kasutatakse tagatise väärtust, mis on piiritletud riskipositsiooni summaga ja seejärel diskonteeritud, välistades olukorrad, kus üleliigselt tagatud laenu osa on täielikult tagatud ja mille tulemuseks on null väärtuse langust. Tagatiseta osa suhtes kohaldatakse erinevaid eraldiste määrasid kolme homogeense rühma puhul, st üksik klientidele antud hüpoteeklaenud ja muud kinnisvaratagatisega laenud, tarbimislaenud ja muud üksik klientidele antud laenud (sh liising) ning äriklientidele antud laenud.

Täpsem kvantitatiivne teave Laenu klientidele kohta on toodud lisas 12.

(e) Sensitiivsusanalüüs

Eeldatavate krediikahjumite sensitiivsusanalüüsil on kolm dimensiooni: SICR-i muutuste mõju – oluline krediidiriski suurenemine – absoluutse ja suhtelise PD piirmäärad; kaalude mõju pessimistlikus ja optimistlikus makrostsenaariumis ning mõju alternatiivsetest LGD tasemetest muutustest. Alljärgnevas tabelis on tulemused välja toodud riikide ja kontserni tasandil.

Järgmises tabelis on toodud SICR-i PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2020. aasta ECL-i katteks tehtud allahindlusele. ECL-i suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluseid kui need, mida kajastatakse.

31. detsember 2020 ECL mõju €mln	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Muutus suhtelises piirmääras	Muutus absoluutses piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
Eesti	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.20	-0.15
Läti	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.02	0.00
Leedu	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.28	-0.08
Luminor	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.50	-0.24

Alljärgnevas tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2020. aasta eeldatavate krediikahjumite katteks tehtud allahindlusele. ECL-i suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluseid kui need, mida kajastatakse.

31. detsember 2020 ECL mõju €mln	Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Madalam pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kõrgem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
Eesti	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.29	0.29
Läti	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.06	0.06
Leedu	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.23	0.23
Luminor	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.58	0.58

Järgmises tabelis on toodud SICR-i PD piirmäärade muutmise mõju 31. detsembri 2021. aasta ECL-i katteks tehtud allahindlusele. ECL-i suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluseid kui need, mida kajastatakse.

31. detsember 2021 ECL mõju €mln	Kohaldatud tegelik suhteline piirmäär	Kohaldatud tegelik absoluutne piirmäär	Muutus suhtelises piirmääras	Muutus absoluutses piirmääras	Madalamad piirmäärad	Kõrgemad piirmäärad
Eesti	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.04	-0.07
Läti	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.43	-0.20
Leedu	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.25	-0.26
Luminor	2.5	60bps	-/+ 20%	-/+ 12bps	0.72	-0.53

Alljärgnevas tabelis on toodud pessimistliku ja optimistliku stsenaariumi tõenäosuse muutmise mõju 31. detsembri 2021. aasta eeldatavate krediikahjumite katteks tehtud allahindlusele. ECL-i suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluseid kui need, mida kajastatakse.

31. detsember 2021 ECL mõju €mln	Kohaldatud pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kohaldatud optimistliku stsenaariumi tõenäosus	Muutus pessimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Muutus optimistliku stsenaariumi tõenäosuses	Madalam pessimistliku stsenaariumi tõenäosus	Kõrgem pessimistliku stsenaariumi tõenäosus
Eesti	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.04	0.04
Läti	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.09	0.13
Leedu	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.18	0.18
Luminor	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0.31	0.35

Alljärgnevas tabelis on toodud LGD väärtuste muutmise mõju 31. detsembri 2021. aasta ECL-i katteks tehtud allahindlusele. ECL-i suurenemised (positiivsed summad) esindavad suuremaid allahindluseid kui need, mida kajastatakse

31. detsember 2021 ECL mõju €mln	LGD suhteline muutus	Madalama LGD mõju	Kõrgema LGD mõju	LGD suhteline muutus	Madalama LGD mõju	Kõrgema LGD mõju
Eesti	-/+ 5%	-0.45	0.53	-/+ 10%	-0.93	1.02
Läti	-/+ 5%	-0.79	0.82	-/+ 10%	-1.58	1.63
Leedu	-/+ 5%	-0.88	1.39	-/+ 10%	-2.00	2.53
Luminor	-/+ 5%	-2.12	2.74	-/+ 10%	-4.51	5.18

Võrdlusandmeid maksejõuetusest tingitud kahjumäära sensitiivsuse kohta ei ole esitatud tehniliste muudatuste tõttu arvutamismeetodis, mis ei võimalda esitada sisulisi võrdlusandmeid.

(f) Modifitseeritud finantsvarade riskihindamine

Üldiselt tuleks iga kord, kui finantsinstrumenti modifitseeritakse võlgniku finantsprobleemide tõttu, määrata uus reiting ja määrata uus PD ning laen tuleks märkida leevendusega laenuks, kui esinevad vastavad regulatiivse aruandlusnõuete juhendis toodud tingimused. Seega liigitatakse laen modifitseerimise tagajärjel 2. faasi laenuks, kui selle staatuseks on määratud „Leevendusega töötav laen“ (või 3. faasi laenuks, kui selle staatuseks on määratud „makseraskuste tõttu restruktureeritud viivisnõuded“), ja/või laen liigitatakse 2. faasi laenuks, kui PDs toimunud muutust peetakse oluliseks. Ulatusliku muutmise korral, mille tulemusena lõpetatakse vara kajastamine ja luuakse uus vara, liigitatakse uus vara kas POCI varaks (kui see on halvenenud krediitkvaliteediga) või 1. faasi varaks (kui see ei ole krediitkahjumiga).

2021. aasta neljandas kvartalis lisati ECL-mudelisse ülalt-alla meetodi kohane kollektiivne SICRI käivitamine, mis kujutab endast COVID-19 tõttu muudetud riskipositsioonide kollektiivset SICRI korrigeerimist. Seega käsitletakse praegu kõiki COVID-19 modifitseeritud positsioone vähemalt teise faasi positsioonidena.

(g) Mahakandmise põhimõtted

Luminor kannab lootusetuteks peetavad finantsvarad osaliselt või tervikuna maha. Kuid enne mahakandmisotsust hindab Luminor teatud näitajaid, veendumaks, et taastumist pole mõistlikult oodata. Hindamine hõlmab muuhulgas nõude õigusliku sissenõutavuse hindamist, vabatahtlike tagasinõudmislahenduste võimalikkuse hindamist, lähtudes kliendi soovist ja suutlikkusest nõue lahendada. Üldiselt näitab finantsvara laekumise lootusetust olukord, kui kogu tagatis (v.a eraisikute käendused) on müüdud. Mahakandmise fakt ei piira siiski Luminori poolt meetmete võtmist konkreetse kliendi suhtes. 31. detsembril 2021 lõppenud aastal maha kantud finantsvarade lepingujärgne summa oli 9.8 miljonit eurot (2020. aastal 15.3 miljonit eurot), mille suhtes tuleb endiselt kohaldada täitetoiminguid.

(h) Maksimaalne krediidiriski riskipositsioon enne hoitavat tagatist või muid krediitkvaliteeti parandavaid kokkuleppeid

Luminori maksimaalne krediidiriski riskipositsioon kajastub finantsvarade brutosummana konsolideeritud finantsseisundi aruandes. Väljastatud finantstagatiste, tegevusgarantiide, krediidi pikendamise kohustiste, kasutamata krediitliinide ja ekspordi/impordi akreditiivide puhul on krediidiriski maksimaalne riskipositsioon kohustise summa.

€mln	Lisad	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Bilansiliste varadega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust:		14,597.8	12,934.1
Raha ja nõuded keskpangale	11	4,926.5	2,494.2
Nõuded teistele krediidasutustele		103.6	64.4
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses ja FVTOCI	13	0.0	326.9
Laenud klientidele		9,567.7	10,048.6
Erakliendid	12	5,449.8	5,680.1
Äriklendid	12	3,846.9	3,983.8
Finantsasutused ja avalik sektor	12	271.0	384.7
Bilansiväliste kirjetega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust:		1,779.7	1,919.5
Laenukohustised ja muud krediidiga seotud kohustised	25	1,199.1	1,230.1
Finantsgarantiid	25	433.5	498.9
Tegevusgarantiid	25	147.1	190.5
Kokku krediidiriski positsioonid, mille puhul hinnatakse väärtuse langust		16,377.5	14,853.6
Bilansiliste varadega seotud krediidiriski positsioonid, mille puhul ei hinnata väärtuse langust:			
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad		9.1	15.5
Võlakirjad	13	9.1	15.5
Võlakirjad määratletud õiglasse väärtusse muutustega läbi kasumiaruande		275.2	265.8
Valitsused	13	251.1	242.1
Finantsasutused	13	24.1	23.7
Tuletisinstrumendid	23	43.4	75.5
Kokku krediidiriski positsioonid, mille puhul ei hinnata väärtuse langust		327.7	356.8
Kokku krediidiriski positsioonid		16,705.2	15,210.4

Eelnevas tabelis on näidatud krediidiriski positsioon 31. detsembri 2021. ja 2020. aasta seisuga ilma krediidiriski maandamise meetmeid arvestamata. ECL-hindamisele kuuluvate finantsvarade krediidikvaliteet seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2021 on avalikustatud lisades, nagu on näidatud eespool esitatud tabelis. Raha ja nõuded keskpangale ning muudelt finantsasutustelt saadavad nõuded on madala krediidiriskiga, mille puhul on loodud ebaoluline ECL ja mis on liigitatud esimesse faasi.

j) Laenutagatiste teave

Luminor võtab arvesse garantiisid, mida väljastavad riik ja teised isikud, kes väljastavad riigigarantiidega võrdsustatud garantiisid. Teiste isikute (eraisikud, juriidilised isikud) väljastatud garantiisid ja tagatise peetakse ebaolulisteks hoolimata sellest, et need riski maandavad, ning neid siinkohal ei kajastata.

Kui positsioon on tagatud mitut tüüpi tagatisega, siis kajastatakse selliseid tagatise nende likviidsuse järjekorras. Väärtpabereid, sularaha ja garantiisid käsitletakse kõige likviidsemate tagatistena. Neile järgnevad eluasemekinnisvara ja muu kinnisvara. Vallasvara nagu sõidukeid, seadmeid ja muud vara käsitletakse kõige vähem likviidsetena.

Seisuga 31. detsember 2020	Tagatiseta	Laenud tagatise tüübi järgi				Kokku
€mln		Eluaseme- kinnisvara	Muu kinnisvara	Muu	Tagatisega kokku	
Hüpoteeklaenud	56.2	4,443.30	53.8	60.9	4,558.0	4,614.2
Liising	36.9	0.0	0.0	417.4	417.4	454.3
Tarbimis- ja muud laenud	115.3	116.6	101.4	48.0	266.0	381.3
Erakliendid	208.4	4,559.9	155.2	526.3	5,241.4	5,449.8
Laenud	245.3	69.8	1,834.9	673.1	2,577.8	2,823.1
Liising	105.7	0.0	0.8	736.5	737.3	843.0
Faktooring	170.9	0.0	0.0	9.9	9.9	180.8
Ärikliendid	521.9	69.8	1,835.7	1,419.5	3,325.0	3,846.9
Finantsasutused ja avalik sektor	127.2	0.2	125.5	18.1	143.8	271.0
Kokku	857.5	4,629.9	2,116.4	1,963.9	8,710.2	9,567.7

Seisuga 31. detsember 2021	Tagatiseta	Laenud tagatise tüübi järgi				Kokku
€mln		Eluaseme- kinnisvara	Muu kinnisvara		Eluaseme- kinnisvara	Muu kinnisvara
Hüpoteeklaenud	34.6	4,757.5	41.0	0.5	4,799.0	4,833.6
Liising	37.7	0.0	0.0	417.2	417.2	454.9
Tarbimis- ja muud laenud	120.8	140.1	90.8	39.9	270.8	391.6
Erakliendid	193.1	4,897.6	131.8	457.6	5,487.0	5,680.1
Laenud	390.6	86.8	2,062.2	297.5	2,446.5	2,837.1
Liising	129.0	0.0	0.5	760.2	760.7	889.7
Faktooring	257.0	0.0	0.0	0.0	0.0	257.0
Ärikliendid	776.6	86.8	2,062.7	1,057.7	3,207.2	3,983.8
Finantsasutused ja avalik sektor	186.4	0.0	187.8	10.5	198.3	384.7
Kokku	1,156.1	4,984.4	2,382.3	1,525.8	8,892.5	10,048.6

Allpool tabelis on toodud teave ühiselt hinnatud krediidikahjumiga laenude bilansilise väärtuse kohta koos tagatisena hoitavate seotud tagatiste väärtusega. Krediidikahjumiga laenud tagatakse kõige sagedamini kinnisvara ja vallasvaraga. Sellise tagatise väärtus on võrdne selle turuväärtusega (mitte likvideerimisväärtusega), mida ajakohastatakse pärast maksejõuetuse tuvastamist.

Krediidikahjumiga laenud

Seisuga 31. detsember 2020	Bruto	Allahindlused	Neto	Tagatise õiglane väärtus
€mln				
Ärikliendid ¹	148.8	-56.2	92.6	126.8
Erakliendid	156.6	-36.1	120.5	138.8
Kokku	305.4	-92.3	213.1	265.6

Seisuga 31. detsember 2021	Bruto	Allahindlused	Neto	Tagatise õiglane väärtus
€mln				
Ärikliendid ¹	115.0	-37.7	77.3	91.2
Erakliendid	70.6	-18.9	51.7	63.6
Kokku	185.6	-56.6	129.0	154.8

¹ Äriklientide all avalikustatakse ka avaliku sektori ja finantsasutuste riskipositsioonid.

See, mil määral tagatis maandab langenud väärtusega laenude krediidiriski, on toodud allpool, avalikustades tagatise väärtused eraldi varade puhul, mille tagatise väärtus on võrdne või suurem riskipositsiooni bilansilisest maksumusest, ja nende varade puhul, mille tagatise väärtus on väiksem kui bilansiline vara väärtus.

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Ületagatud varad		Alatagatud varad	
	Vara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Vara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Ärikliendid	94.4	240.8	54.4	32.3
Erakliendid	109.9	275.4	46.7	28.9
Kokku	204.3	516.2	101.1	61.2

Seisuga 31. detsember 2021 €mln	Ületagatud varad		Alatagatud varad	
	Vara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus	Vara bilansiline väärtus	Tagatisvara väärtus
Ärikliendid	72.5	347.8	42.4	19.7
Erakliendid	52.7	158.9	18.0	10.8
Kokku	125.2	506.7	60.4	30.5

OPERATSIOONIRISK

Luminori operatsioonirisk koosneb kaheteistkümnest alariskist: õiguslik risk, vastavuskontrolli risk, väline varguse ja pettuse risk, rahapesu, terrorismi rahastamise, sanktsioonide ja massihävitusrelvade leviku rahastamise risk, käitumiskrisk, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia risk, infoturvarisk, andmehalduse ja -kaitse risk, inimrisk, kolmandate isikute ja allhankijate risk, tegevuse järjepidevuse ja vastupidavuse risk, protsesside ja aruandluse risk.

Luminori operatsiooniriski juhtimist reguleerivad operatsiooniriski juhtimise poliitika ja muud asjakohased tegevusriski juhtimise raamdokumendid. Operatsiooniriski juhtimise raamistik kehtestab nõuded tegevusriskide tuvastamiseks, juhtimiseks, hindamiseks, ravimiseks, jälgimiseks ja aruandluseks. Operatsiooniriski juhtimise ja raamistiku nõuete täitmise eest vastutavad eelkõige need äri- ja funktsionaalsed üksused, kus riskid tekivad. See hõlmab usaldusväärse riskikultuuri edendamist oma vastavas aruandlusliinis, et tagada töötajate arusaamine nende poolt teostatavatest toimingutest, nendega kaasnevatest riskidest ja nende poolt teostatavate või nende poolt juhitavate kontrollide tähtsusest.

Selle riski juhtimise üle teostab järelevalvet Operatsiooniriski osakond. See tuvastab kõik kõrvalekalded Luminori riskianalüüsi raamistikust ja tagab õigeaegselt, et kõiki kõrvalekaldeid saab tõhusalt hallata, ilma et Luminorile, tema klientidele või teistele sidusrühmadele tekiks märkimisväärset kahju.

Luminor kasutab COVID-19 reageerimissüsteemide süsteemi, mis võimaldab Luminoril kiiresti kohandada COVID-19ga seotud piiranguid vastavalt tajutud ohule ja riskitasemele. Kui asjaomase COVID-19 reageeringuga seotud riigi ja valitsuse eeskirjade või nõuannete piirangud erinevad, kehtib konservatiivsem neist kahest.

Luminori juhtkonda hoitakse operatsiooniriski olukorraga kursis perioodiliste ja jooksvalt koostatud riskiaruannete kaudu.

KAPITALI JUHTIMINE

Luminor täitis jooksva ja eelneva aruandeperioodi jooksul kapitali adekvaatsuse, regulatiivse puhvri ja likviidsuse minimaalsed nõudeid. Hallatav kapital koosneb täielikult omavahenditest. Kapitalinõuded on miinimumkapitali nõuded, muu süsteemselt

olulise ettevõtja (*Other Significant Institution, O-SII*) nõue, teise samba (Pillar 2) nõue, mille EKP sätestas oma 2019. aasta kapitali ühisotsuses, mis puudutab järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi (*Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*) ning Balti riikide järelevalveasutuste kehtestatud süsteemse riski puhvri ja vastu tsüklilise kapitalipuhvri nõuded. Üheskoos kohustavad need, et Luminori kapital oleks seisuga 31. detsember 2021 kõrgem kui 10.1% esimese taseme põhiomavahenditest, 12.0% esimese taseme omavahenditest ja 14.5% kogukapitalist (sama kehtis 31. detsembri 2020. aasta seisuga).

Meie kapitali suhtarvud on tublisti üle meie reguleerivate asutuste kehtestatud miinimumkapitali nõuete, mis alates 1. märtsist 2022 nõuavad, et esimese taseme põhikapitali suhtarv oleks üle 10,24%, esimese taseme põhiomavahendite suhtarv üle 12,2% ja kogukapitali suhtarv üle 14,7%. Need hõlmavad teise samba täiendavate omavahendite nõuet 2,2%. Me vaataskime läbi oma kapitalinõuded ja jõudsimme järeldusele, et alates 1. märtsist 2022 on meie esimese taseme põhikapitali, esimese taseme põhiomavahendite ja kogukapitali suhtarvude piirmäärad vastavalt 12,94%, 14,9% ja 17,4% REAst. Need piirangud hõlmavad teise samba suuniseid ja juhtimispuhvrid. Tegevusriski REA arvutatakse põhinäitaja meetodit (*Basic Indicator Approach*) kasutades.

Omavahendid

Seisuga 31. detsember 2021 moodustasid meie omavahendid 1,429.8 miljonit eurot (2020: 1,586.4 miljonit eurot), olles täielikult esimese taseme põhiomavahendid.

TURURISK

Luminoril on tururiski puhul madal riski-isu. Luminori sisese riskide hindamise põhjal on tururiski kõige olulisemad komponendid intressirisk, krediitmarginaali risk ja valuutarisk, mis püsisid riskivalmiduse raamistiku ja madalamate piirmäärade piires. Teised riskid on vähemolulised, kuna Luminoril puuduvad kauplemiseesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide avatud positsioonid ja kõiki kaubatehinguid klientidega maandatakse kompensatsioonitehingute kaudu. Panga- ja kauplemistegevuse liimidid kinnitavad Luminor Bank-i juhatust ja nõukogu.

Intressirisk ja krediitmarginaali risk

Intressimäärarisk võib realiseeruda tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse muutuse või netointressitulu muutuse kaudu. Luminor jälgib intressiriski tundlikkust eraldi pangandus- ja kauplemisregistrites. Pangaportfelli intressiriski mõõdetakse stressi all oleva EVE (omakapitali majanduslik väärtus) ja NII (netointressitulu) kaudu.

Kauplemisportfelli intressimäärariski mõõdetakse baaspunkti väärtuse (BPV) alusel, st netorahavoogude muutus, kui erinevate valuutade turuintressimäärad muutuvad ühe baaspunkti (0,01%) võrra paralleelselt. EUR, USD ja kõigi teiste valuutade summa.

Krediitmarginaalide risk tuleneb ainult võlaväärtpaberitest, mida hinnatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande / muu koondkasumi pangaportfelli võlakirjaportfelli ja kauplemislaenu portfelli riskipositsioonidest. Krediitmarginaalide risk on 2021. aasta lõpu seisuga olnud sisemise riskivalmiduse piires.

Tundlikkus intressiriski suhtes pangaportfellis

Pangaportfelli intressiriski tundlikkus stressi all oleva EVE/NII suhtes oli 2021. aasta lõpu seisuga sisemistes piirides.

Luminori rõhutatud EVE/NII riskipositsioon pangaportfelli tegevuste puhul, miljonit eurot	2020 ²	2021
NII (paralleelselt +200bp)	59.8	43.4
EVE (paralleelselt +200bp)	-39.6	-28.7
NII (paralleelselt -200bp1)	-10.8	-4.1
EVE (paralleelselt -200bp1)	52.1	118.3

¹ Negatiivse intressimäära stsenaariumid, mis on Euroopa Pangandusjärelevalve suuniste kohaselt -1%.

² Tulemused ei olnud kättesaadavad 2020. aasta lõpu kohta, sest 2021. aasta jooksul võeti kasutusele uus tundlikkuse meetodika. Ligikaudne lihtsustatud analüüs on tehtud 2020. aasta tundlikkusega seotud summade kohta.

Kauplemisportfelli intressimäärariski tundlikkus

Kauplemisportfelli intressiriski tundlikkus kogu BPV suhtes oli 2021. ja 2020. aasta lõpus sisemistes piirides. Tundlikkus on ebaoluline ja seda ei avalikustata, sest kauplemisportfelli instrumentide maht on ebaoluline.

Välisvaluutarisk (FX)

Luminori peamine riskipositsioon on eurodes, muude valuutade positsioonid ei ole märkimisväärsed. Luminor järgib välisvaluutariski suhtes konservatiivset lähenemisviisi. Seda mõõdetakse avatud valuutapositsioonide nominaalväärtusena, mis on ümber arvestatud eurodesse, kasutades EKP kurssi. Luminoril on nii päevasiseseid kui ka üleöö kehtestatud piiranguid. Luminor on heaks kiitnud eraldi limiidid Ameerika Ühendriikide dollarile (USD), muude valuutade summale, muude valuutade maksimummääradele ja valuutadele tervikuna.

Luminori valuutariski positsioon, €mln	2020	2021
USD	0.4	0.1
Muude valuutade maksimumsumma ¹	0.0	0.1
Muude valuutade kogusumma ²	0.3	0.3
Kokku³	0.6	0.3

¹ Muude valuutade maksimumsumma – see kujutab endast maksimaalset absoluutset kõikide välisvaluutade riskipositsioon (v.a USA dollar).

² Muude valuutade kogusumma – see kujutab endast kõikide välisvaluutade riskipositsioonide summat absoluutarvudes (v.a USD).

³ Kokku – siin kajastatakse suurim absoluutväärtus kõikide välisvaluutade avatud positsioonide positiivsete riskipositsioonide ja negatiivsete riskipositsioonide summade vahel.

Tundlikkus valuutariski suhtes

Luminor kasutab riskiväärtuse (value-at-risk, VaR) meetodit et arvutada eeldatav potentsiaalne valuutakurssidest tulenev kahjum. Valuutakursside mõistlik muutus ei avaldaks olulist mõju konsolideeritud kasumiaruandele.

LIKVIIDSUSRISK

Likviidsust hallatakse, et tagada järjepidev võime täita lepingulisi kohustisi. Luminor kasutab likviidsusriski mõõtmiseks, jälgimiseks ja kontrollimiseks mitmesuguseid likviidsusmõõdikuid, sealhulgas likviidsuskattekindajad (LCR), stabiilse netorahastamise kordaja (NSFR), rahastamise kontsentratsiooni sisemisi likviidsuslimiite ja likviidsuse stressitestimise osana ellujäämisperioodi mõõdikut.

Likviidsusriski juhtimine jaguneb päevasiseseks, lühiajaliseks (1 nädal kuni 3 kuud) ja pikaajaliseks (1 aasta) likviidsuse juhtimiseks. Päevasisese ja lühiajalise likviidsuse juhtimine tagab EKP kehtestatud reservi- ja likviidsusnõuete ning pangasiseste likviidsuspiirangute täitmise. Pikaajalise likviidsusriski juhtimist toetab hinnanguliste tulevaste rahavoogude analüüs, võttes arvesse hoiuste ja laenuportfelli kasvu ning võimalikke refinantseerimisallikaid.

Luminoril on varajase hoiatamise näitajad, et õigeaegselt tuvastada likviidsuskriisid, ning eriolukorra rahastamiskavad, et hallata Luminori likviidsust turuhäirete ajal. Likviidsusriski juhtimise strateegia vaadatakse läbi vähemalt kord aastas või pärast iga olulist muutust Luminori sise- või väliskeskkonnas. LCRI ja NSFRi suhtarvude alampiiriks on kehtestatud 100%, kuid Luminoril on märkimisväärne likviidsuspuhver ja ta säilitab kõrgemad suhtarvud, kui regulatiivsed nõuded seda ette näevad.

Luminori peamiste bilansikirjete likviidsusriski analüüs lõpptähtaegade lõikes on alljärgnev:

Bilansiline väärtus Seisuga 31. detsember 2020, €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Raha ja nõuded keskpangale	4,926.5	0.0	0.0	0.0	0.0	4,926.5
Nõuded teistele krediiasutustele	81.0	5.8	4.4	12.4	0.0	103.6
Võlakirjad	8.9	0.0	6.8	178.8	89.8	284.3
Laenud klientidele	270.2	340.5	1,658.8	3,782	3,379.3	9,430.8
Tuletisinstrumentid	19.7	3.8	4.0	15.9	0.0	43.4
Omakapitaliinstrumentid	0.0	0.1	0.0	1.5	1.2	2.8
Muud finantsvarad	10.2	0.0	0.0	0.0	0.0	10.2
Kokku finantsvarad	5,316.5	350.2	1,674	3,990.6	3,470.3	14,801.6
Krediidasutuste laenud ja hoiused	17.3	0.0	0.0	30.0	0.0	47.3
Klientide hoiused	11,101.4	214.0	451.2	49.0	6.1	11,821.7
Väljastatud võlakirjad	0.0	0.0	101.1	1,100	0.0	1,201.1
Tuletisinstrumentid	20.5	6.8	6.9	16.4	0.0	50.6
Rendikohustised	0.5	1.1	4.3	20.9	22.9	49.7
Muud finantskohustised	14.7	0.0	0.0	0.0	0.0	14.7
Kokku finantskohustised	11,154.4	221.9	563.5	1,216.3	29.0	13,185.1
Neto finantsvarad / (kohustised)	-5,837.9	128.3	1,110.5	2,774.3	3,441.3	1,616.5
Bilansivälised kohustised	1,779.7	0.0	0.0	0.0	0.0	1,779.7
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-7,617.6	128.3	1,110.5	2,774.3	3,441.3	-163.2

Bilansiline väärtus Seisuga 31. detsember 2021, €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Raha ja nõuded keskpangale	2,494.2	0.0	0.0	0.0	0.0	2,494.2
Nõuded teistele krediiasutustele	61.8	0.0	0.0	2.6	0.0	64.4
Võlakirjad	11.6	35.1	5.4	330.4	225.7	608.2
Laenud klientidele	242.1	371.4	1,634.4	4,053.9	3,644.9	9,946.7
Tuletisinstrumentid	11.8	12.7	34.4	15.5	1.1	75.5
Omakapitaliinstrumentid	0.0	0.0	0.0	0.0	3.2	3.2
Muud finantsvarad	15.3	0.0	0.0	0.0	0.0	15.3
Kokku finantsvarad	2,836.8	419.2	1,674.2	4,402.4	3,874.9	13,207.5
Krediidasutuste laenud ja hoiused	83.8	0.0	0.0	0.0	0.0	83.8
Klientide hoiused	9,818.0	195.5	248.3	37.0	6.6	10,305.4
Väljastatud võlakirjad	0.0	0.0	71.8	1,091.8	0.0	1,163.6
Tuletisinstrumentid	10.2	10.7	30.7	17.6	1.1	70.3
Rendikohustised	0.5	0.9	4.2	19.9	17.9	43.4
Muud finantskohustised	29.0	0.0	0.0	0.0	0.0	29.0
Kokku finantskohustised	9,941.5	207.1	355.0	1,166.3	25.6	11,695.5
Neto finantsvarad / (kohustised)	-7,104.7	212.1	1,319.2	3,236.1	3,849.3	1,512.0
Bilansivälised kohustised	1,919.5	0.0	0.0	0.0	0.0	1,919.5
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-9,024.2	212.1	1,319.2	3,236.1	3,849.3	-407.5

Lühiajalise otsa likviidsuslõhe on tingitud tähtajata hoiustest, millel ei ole lepingulist lõppkuupäeva, kuid mis on ajalooliselt stabiilsed.

Kohustiste lepinguliste diskonteerimata rahavoogude avalikustamine

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Krediidiasutuste laenud ja hoiused	17.3	0.0	0.0	29.8	0.0	47.1
Klientide hoiused	11,101.8	214.5	452.0	50.0	6.4	11,824.7
Väljastatud võlakirjad	0.0	0.1	107.4	1,108.9	0.0	1,216.4
Tuletisinstrumendid (nagu allpool näidatud)	5.1	6.9	11.6	20.3	2.6	46.5
Rendikohustised	0.6	1.2	5.3	24.5	25.2	56.8
Muud finantskohustised	14.7	0.0	0.0	0.0	0.0	14.7
Kokku kohustised	11,139.5	222.7	576.3	1,233.5	34.2	13,206.2

Tuletisinstrumendid Seisuga 31. detsember 2020, €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Sissevool	-130.2	-213.1	-170.4	-115.0	0.0	-628.7
Väljavool	135.0	219.7	175.7	127.3	0.0	657.7
Arveldatud brutos	4.8	6.6	5.3	12.3	0.0	29.0
Arveldatud netos	0.3	0.3	6.3	8.0	2.6	17.5
Kokku	5.1	6.9	11.6	20.3	2.6	46.5

Seisuga 31. detsember 2021 €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Krediidiasutuste laenud ja hoiused	83.8	0.0	0.0	0.0	0.0	83.8
Klientide hoiused	9,818.0	195.5	248.4	37.4	6.6	10,305.9
Väljastatud võlakirjad	0.0	0.0	75.9	1,106.9	0.0	1,182.8
Tuletisinstrumendid (nagu allpool näidatud)	10.2	10.5	30.4	14.9	1.1	67.1
Rendikohustised	0.5	1.0	4.4	21.2	19.0	46.1
Muud finantskohustised	37.5	0.0	0.0	0.0	0.0	37.5
Kokku kohustised	9,950.0	207.0	359.1	1,180.4	26.7	11,723.2

Tuletisinstrumendid Seisuga 31. detsember 2021, €mln	Kuni 1 kuu	1–3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Sissevool	-122.1	-143.7	-192.4	-128.7	0.0	-586.9
Väljavool	123.5	145.4	195.0	135.3	0.0	599.2
Arveldatud brutos	1.4	1.7	2.6	6.6	0.0	12.3
Arveldatud netos	8.8	8.8	27.8	8.3	1.1	54.8
Kokku	10.2	10.5	30.4	14.9	1.1	67.1

Likviidsuspuhver

Likviidsuspuhver koosneb saldodest keskpankades ning võlakirjade likviidsusportfellist.

Riigirisk

Riigirisk on risk, et riigisisene sündmus võib avaldada negatiivset mõju Luminorile otseselt, vähendades Luminori väärtust, või kaudselt võlgniku suutlikkuse kaudu täita oma kohustisi Luminori ees. Riigilimiidid kehtestatakse siis, kui Luminor omandab riigivõla, võtab riigi valitsuse poolt tagatud riski või kehtestab krediitlimiidid välisriikide finantseerimisasutuste suhtes. Aruandlus- ja võrdlusperioodi jooksul jäid kõik riikide riskipositsioonid piirmäärade piiridesse. Luminoril on piiratud ebaoluline riskipositsioon väljaspool Balti riikide turge asuvates riikides. Me ei kehtesta siiski riigilimiite meie koduturgudele, EL-i riikidele, mille reiting on keskmiselt BBB või parem, ega muudele riikidele, mille reiting on AA- või parem.

TEGEVUSE JÄTKUVUS

Luminori juhtkond koostas käesoleva raamatupidamise aastaaruande tegevuse jätkuvuse põhimõttel.

5. NETO INTRESSI- JA MUU SAMALAADNE TULU

€mln	2020	2021
Laenud ja nõuded klientidele korrigeeritud soetusmaksumuses	225.4	215.9
Hoiused teistes pankades	0.7	0.4
Negatiivne intress finantskohustistelt	0.5	7.2
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	226.6	223.5
Tulu kapitalirendi lepingutest	46.5	42.0
Muu intress	0.6	0.9
Muu samalaadne tulu	47.1	42.9
Intressi- ja muu samalaadne tulu	273.7	266.4
Laenud ja hoiused krediidasutustelt ¹	-15.0	-15.1
Klientide hoiused	-8.2	-1.3
Riskimaandamistegevuste mõju	-0.5	-1.2
Väljastatud võlakirjad	-9.8	-7.5
Muu ²	-13.3	-2.1
Intressi- ja muu samalaadne kulu	-46.8	-27.2
Neto intressi- ja muu samalaadne tulu	226.9	239.2
¹ Sh makstud intressid sularahasaldodelt keskpankades	-12.1	-14.7
² Sh endise emaettevõtja bilansivälise laenukohustise intressikulu	-10.6	-1.2
Intressi- ja muu samalaadse tulu jaotus tulude genereerimise riigi järgi, €mln	2020	2021
Eesti	69.5	65.8
Läti	86.8	85.0
Leedu	117.4	115.6
Kokku	273.7	266.4

6. NETO KOMISJONI- JA TEENUSTASUTULU

€mln	2020	2021
Kaardid	32.4	34.2
Krediiditooted	5.4	4.9
Arvelduspaketid	14.2	16.0
Kontod, hoiused ja sularahahaldus	16.3	16.8
Kindlustustasu	4.2	3.9
Investeeringud	3.9	5.1
Pensionid	9.8	11.5
Kaubandus	8.3	8.9
Muu komisjoni- ja teenustasutulu	1.3	0.8
Teenustasu- ja komisjonitulu	95.8	102.1
Kaardid	-17.2	-17.2
Krediiditooted	-0.2	-0.6
Kontod, hoiused ja sularahahaldus	-2.5	-2.9
Investeeringud	-1.2	-1.4
Pensionid	-0.6	-1.3
Muu komisjoni- ja teenustasukulu	-0.5	-0.2
Teenustasu- ja komisjonikulu	-22.2	-23.6
Kaardid	15.4	17.0
Krediiditooted	5.2	4.3
Arvelduspaketid	14.2	16.0
Kontod, hoiused ja sularahahaldus	13.8	13.9
Kindlustustasu	4.2	3.9
Investeeringud	2.6	3.7
Pensionid	9.1	10.2
Kaubandus	8.3	8.9
Muu neto komisjoni- ja teenustasutulu	0.8	0.6
Neto teenustasu- ja komisjonitulu	73.6	78.5
Teenustasu- ja komisjonitulu jaotus tulu genereerimise riigi järgi, €mln	2020	2021
Eesti	15.3	15.8
Läti	28.9	31.6
Leedu	51.6	54.7
Kokku	95.8	102.1

Teenustasu- ja komisjonitulu toodete ja tulude kajastamise liikide lõikes, €mln	2020			2021		
	Teenuse osutamise perioodi jooksul	Tehingu toimumise hetkel	Kokku	Teenuse osutamise perioodi jooksul	Tehingu toimumise hetkel	Kokku
Kaardid	8.9	23.5	32.4	9.3	24.9	34.2
Krediititooted	2.8	2.6	5.4	1.6	3.3	4.9
Arvelduspaketid	14.2	0.0	14.2	16.0	0.0	16.0
Kontod, hoiused ja sularahahaldus	3.1	13.2	16.3	3.0	13.8	16.8
Kindlustustasu	0.0	4.2	4.2	0.0	3.9	3.9
Investeeringud	1.7	2.2	3.9	2.1	3.0	5.1
Pensionid	9.8	0.0	9.8	11.5	0.0	11.5
Kaubandus	7.4	0.9	8.3	8.1	0.8	8.9
Muu teenustasu- ja komisjonitulu	0.2	1.1	1.3	0.0	0.8	0.8
Kokku	48.1	47.7	95.8	51.6	50.5	102.1

7. NETO FINANTSTULU

€mln	2020	2021
Neto tulu (-kulu) tuletisinstrumentidest	-9.6	23.4
Neto tulu (-kulu) valuutatehingutelt	24.1	-7.9
Neto muu finantstulu	13.2	5.4
millest Netotulu (-kulu) õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt ja kohustistelt	0.0	0.3
millest Netotulu (-kulu) õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande määratletud võlainstrumentidelt	8.4	-1.9
millest Netotulu (-kulu) kauplemiseks hoitavatelt finantsvaradelt	4.8	7.0
Kokku	27.7	20.9

Neto tulu (-kulu) valuutatehingutelt kajastab peamiselt klientide välisvaluutakohustiste ümberhindamist ja seda tasakaalustavad positiivsed tuletisinstrumentide ümberhindamised, millega me neid kliendikohustisi maandame.

8. MUUD TEGEVUSKULUD

€mln	2020	2021
Rahalised sissemaksed kriisilahendusfondidesse ja garantiiskeemidesse ¹	-6.4	-10.6
Muud kulud	0.0	-0.7
Kokku	-6.4	-11.3

¹ Makstud summade suurenemine on tingitud alusarvutuse aluste muutmisest vastavalt regulatiivsetele nõuetele.

9. PALGAD JA MUU TÖÖJÕUKULU

€mln	2020	2021
Palgakulud	-80.4	-81.7
Sotsiaalmaksukulud	-14.0	-14.1
Kaudsed personalikulud (värbamine, koolitus)	-5.5	-4.9
Sissemakse pensionifondidesse	-0.3	-0.3
Kokku	-100.2	-101.0

Sotsiaalmaksu alla kuuluvad sissemaksed riiklikesse pensionifondidesse. Luminoril ei ole õiguslikku või faktilist kohustist teha pensioni- või muid sarnaseid makseid lisaks sotsiaalmaksule.

10. MUUD ÜLDHALDUSKULUD

€mln	2020	2021
IT-kulud	-106.4	-96.8
Konsultatsiooniteenused	-19.9	-24.8
Reklaami- ja turunduskulud	-3.0	-6.5
Kinnisvaraga seotud kulud	-5.2	-3.7
Maksud ja liikmetasud	-8.1	-3.8
Muud kulud ¹	-20.5	-14.1
Kokku	-163.1	-149.7

¹ Sisaldavad peamiselt kulusid, mis on seotud võlgade sissenõudeteenuste, infoteenuste, postiteenuste, transpordi ja muude teenustega.

11. RAHA JA NÕUDED KESKPANGALE

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Sularaha	123.8	136.1
Pangakontod keskpankades	4,802.7	2,358.1
Kokku	4,926.5	2,494.2
sh kohustusliku reservi nõue	112.4	108.8

12. LAENUD KLIENTIDELE

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Erakliendid	5,391.5	5,640.0
Äriklendid	3,768.8	3,922.9
Finantsasutused ja avalik sektor	270.5	383.8
Kokku	9,430.8	9,946.7
sh panditud laenud (nagu allpool näidatud)	887.7	549.1
Panditud laenud, €mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Endise emaettevõtja rahastamise katteks	292.8	0.0
Pandikirja katteks	548.5	549.1
Muu	46.4	0.0
Kokku	887.7	549.1

¹ Lisainformatsioon avaldatud lisas 26.

Äriklientidele antud laenud majandussektorite lõikes, €mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Kinnisvaraalaane tegevus	1,161.6	1,167.8
Hulgi- ja jaekaubandus	705.8	760.8
Tootmine	456.2	503.4
Transport ja ladustamine	308.3	299.8
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	272.3	296.7
Ehitus	151.6	214.3
Kutse -, teadus - ja tehnikaalaane tegevus	179.8	124.9
Haldus - ja abiteenused	190.0	187.5
Elektri, gaasi, õhu ja kliimaseadmete tarnimine	117.9	78.4
Muud sektorid	225.3	289.3
Kokku	3,768.8	3,922.9

Klientidele antavate laenude brutosumma ja eeldatava krediidikahjumi allahindluse summa:

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Bruto	Allahindlus	Neto
Hüpoteeklaenud	4,614.2	-44.2	4,570.0
Liising	454.3	-4.1	450.2
Tarbimis- ja muud laenud	381.3	-10.0	371.3
Erakliendid	5,449.8	-58.3	5,391.5
Laenud	2,823.1	-61.7	2,761.4
Liising	843.0	-14.3	828.7
Faktooring	180.8	-2.1	178.7
Äriklendid	3,846.9	-78.1	3,768.8
Finantsasutused ja avalik sektor	271.0	-0.5	270.5
Kokku	9,567.7	-136.9	9,430.8

Seisuga 31. detsember 2021
€mln

	Bruto	Allahindlus	Neto
Hüpoteeklaenud	4,833.6	-30.4	4,803.2
Liising	454.9	-2.0	452.9
Tarbimis- ja muud laenud	391.6	-7.7	383.9
Erakliendid	5,680.1	-40.1	5,640.0
Laenud	2,837.1	-47.5	2,789.6
Liising	889.7	-11.7	878.0
Faktooring	257.0	-1.7	255.3
Ärikliendid	3,983.8	-60.9	3,922.9
Finantsasutused ja avalik sektor	384.7	-0.9	383.8
Kokku	10,048.6	-101.9	9,946.7

Seisuga 31. detsember 2020
Erakliendid

Hüpoteeklaenud, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	3,768.4	36.3	0.0	2.9	3,807.6
Mõõdukas risk	506.2	48.1	0.0	0.6	554.9
Kõrge risk	39.1	87.1	0.0	0.3	126.5
Maksejõuetus	0.0	0.0	122.3	2.9	125.2
Brutosumma	4,313.7	171.5	122.3	6.7	4,614.2
Allahindlus	-5.4	-10.9	-27.6	-0.3	-44.2
Netosumma	4,308.3	160.6	94.7	6.4	4,570.0

Liising, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	12.9	0.5	0.0	0.0	13.4
Mõõdukas risk	409.9	17.4	0.0	0.0	427.3
Kõrge risk	4.3	5.1	0.0	0.0	9.4
Maksejõuetus	0.0	0.0	4.0	0.2	4.2
Brutosumma	427.1	23.0	4.0	0.2	454.3
Allahindlus	-2.3	-0.5	-1.2	-0.1	-4.1
Netosumma	424.8	22.5	2.8	0.1	450.2

Tarbimis- ja muud laenud, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	122.0	3.4	0.0	0.5	125.9
Mõõdukas risk	148.3	31.3	0.0	0.3	179.9
Kõrge risk	26.3	21.7	0.0	0.1	48.1
Maksejõuetus	0.0	0.0	25.1	2.3	27.4
Brutosumma	296.6	56.4	25.1	3.2	381.3
Allahindlus	-1.7	-1.5	-6.3	-0.5	-10.0
Netosumma	294.9	54.9	18.8	2.7	371.3

Ärikliendid

Laenud, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	765.6	15.6	0.0	0.0	781.2
Mõõdukas risk	1,070.4	629.4	0.0	11.5	1,711.3
Kõrge risk	32.5	148.0	0.0	21.2	201.7
Maksejõuetus	0.0	0.0	118.3	10.6	128.9
Brutosumma	1,868.5	793.0	118.3	43.3	2,823.1
Allahindlus	-6.4	-5.9	-47.2	-2.2	-61.7
Netosumma	1,862.1	787.1	71.1	41.1	2,761.4

Liising, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	119.5	7.9	0.0	0.1	127.5
Mõõdukas risk	474.4	118.9	0.0	0.2	593.5
Kõrge risk	39.0	64.2	0.0	0.1	103.3
Maksejõuetus	0.0	0.0	17.5	1.2	18.7
Brutosumma	632.9	191.0	17.5	1.6	843.0
Allahindlus	-4.4	-3.7	-5.9	-0.3	-14.3
Netosumma	628.5	187.3	11.6	1.3	828.7

Faktooring, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	45.1	0.0	0.0	0.0	45.1
Mõõdukas risk	102.6	21.4	0.0	0.0	124.0
Kõrge risk	4.4	6.3	0.0	0.0	10.7
Maksejõuetus	0.0	0.0	1.0	0.0	1.0
Brutosumma	152.1	27.7	1.0	0.0	180.8
Allahindlus	-0.7	-0.5	-0.9	0.0	-2.1
Netosumma	151.4	27.2	0.1	0.0	178.7

Finantsasutused ja avalik sektor

€mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	257.7	0.0	0.0	0.0	257.7
Mõõdukas risk	9.2	1.7	0.0	0.0	10.9
Kõrge risk	0.5	1.9	0.0	0.0	2.4
Maksejõuetus	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Brutosumma	267.4	3.6	0.0	0.0	271.0
Allahindlus	-0.4	-0.1	0.0	0.0	-0.5
Netosumma	267.0	3.5	0.0	0.0	270.5

Seisuga 31. detsember 2021
Erakliendid

Hüpoteeklaenu, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	4,125.0	187.9	0.0	3.0	4,315.9
Mõõdukas risk	233.0	39.7	0.0	1.0	273.7
Kõrge risk	57.4	132.3	0.0	0.9	190.6
Maksejõuetus	0.0	0.0	52.1	1.3	53.4
Brutosumma	4,415.4	359.9	52.1	6.2	4,833.6
Allahindlus	-8.2	-8.2	-13.8	-0.2	-30.4
Netosumma	4,407.2	351.7	38.3	6.0	4,803.2

Liising, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	261.0	2.8	0.0	0.0	263.8
Mõõdukas risk	116.4	11.5	0.0	0.0	127.9
Kõrge risk	44.0	16.5	0.0	0.0	60.5
Maksejõuetus	0.0	0.0	2.7	0.0	2.7
Brutosumma	421.4	30.8	2.7	0.0	455.0
Allahindlus	-0.7	-0.7	-0.6	0.0	-2.0
Netosumma	420.7	30.1	2.1	0.0	452.9

Tarbis- ja muud laenu, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	168.5	7.7	0.0	0.3	176.5
Mõõdukas risk	132.6	20.7	0.0	0.2	153.5
Kõrge risk	15.5	31.3	0.0	0.3	47.1
Maksejõuetus	0.0	0.0	13.1	1.4	14.5
Brutosumma	316.6	59.7	13.1	2.2	391.6
Allahindlus	-1.5	-1.9	-3.8	-0.5	-7.7
Netosumma	315.1	57.8	9.3	1.7	383.9

Ärikliendid

Laenu, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	806.6	80.4	0.0	0.0	886.9
Mõõdukas risk	1,164.2	558.7	0.0	5.6	1,728.5
Kõrge risk	11.0	93.2	0.0	21.6	125.8
Maksejõuetus	0.0	0.0	93.7	2.2	95.9
Brutosumma	1,981.7	732.3	93.7	29.4	2,837.1
Allahindlus	-3.1	-12.3	-31.4	-0.7	-47.5
Netosumma	1,978.6	720.0	62.3	28.7	2,789.6

Liising, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	148.3	18.8	0.0	0.0	167.1
Mõõdukas risk	524.8	99.4	0.0	0.1	624.3
Kõrge risk	31.3	49.4	0.0	0.6	81.4
Maksejõuetus	0.0	0.0	16.7	0.2	16.9
Brutosumma	704.4	167.7	16.7	0.9	889.7
Allahindlus	-1.8	-5.2	-4.6	-0.1	-11.7
Netosumma	702.6	162.5	12.1	0.8	878.0

Faktooring, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	70.9	4.6	0.0	0.0	75.5
Mõõdukas risk	166.0	12.0	0.0	0.0	178.0
Kõrge risk	0.2	1.5	0.0	0.0	1.7
Maksejõuetus	0.0	0.0	1.8	0.0	1.8
Brutosumma	237.1	18.1	1.8	0.0	257.0
Allahindlus	-0.7	-0.1	-0.9	0.0	-1.7
Netosumma	236.4	18.0	0.9	0.0	255.3

Finantsasutused ja avalik sektor

€mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Madal risk	369.3	5.3	0.0	0.0	374.6
Mõõdukas risk	5.9	3.5	0.0	0.0	9.4
Kõrge risk	0.2	0.1	0.0	0.0	0.3
Maksejõuetus	0.0	0.0	0.4	0.0	0.4
Brutosumma	375.4	8.9	0.4	0.0	384.7
Allahindlus	-0.3	-0.2	-0.4	0.0	-0.9
Netosumma	375.1	8.7	0.0	0.0	383.8

Teave krediidikahjumite allahindluse kohta

Järgmistes tabelites on kirjeldatud allahindluse ja bruto laenujäägi muutuseid aruandeperioodi alguse ja lõpu vahel. Allpool esitatud liikumisgraafikute kohaldamisel hindab Luminor faase ainult aruandekuupäeval, mida kajastavad faaside vahel tehtud ülekanded. Faaside vahelist liikumist mõõdetakse aruandeperioodi alguses.

2020

Laenud klientidele kokku €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-16.5	-25.9	-138.9	-4.4	-185.7	9,131.1	846.1	364.9	66.1	10,408.2
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-7.8	6.4	1.4	0.0	0.0	195.2	-181.0	-14.2	0.0	0.0
Faasi 2	4.2	-7.0	2.8	0.0	0.0	-907.2	924.3	-17.1	0.0	0.0
Faasi 3	2.4	3.5	-5.9	0.0	0.0	-62.8	-74.5	137.3	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-11.6	0.0	0.0	0.0	-11.6	1,504.7	0.0	0.0	0.3	1,505.0
Tühistatud ja tagasimakstud	3.4	4.0	11.3	0.2	18.9	-1,902.7	-248.7	-121.2	-9.6	-2,282.2
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	17.1	4.3	-21.3	-0.9	-0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-12.5	-8.4	0.0	-0.1	-21.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-4.8	2.8	-11.7	-0.8	-14.5	-1,172.8	420.1	-15.2	-9.3	-777.2
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	61.5	1.8	63.3	0.0	0.0	-61.5	-1.8	-63.3

Seisuga 31. detsember 2020¹ -21.3 -23.1 -89.1 -3.4 -136.9 7,958.3 1,266.2 288.2 55.0 9,567.7

¹ Seisuga 31. detsember 2020 moodustab POCI laenude kogusummast krediitkahjumite katteks tehtud allahindlus 0.2 miljonit eurot krediitkahjumita ja 3.3 miljonit eurot krediitkahjumiga populatsiooni puhul, brutojääkmaksumus vastavat 37.8 miljonit eurot ja 17.2 miljonit eurot.

Erakliendid

Hüpoteeklaenud €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-4.1	-15.8	-35.2	-1.0	-56.1	4,340.0	207.5	132.6	9.2	4,689.3
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-5.8	4.9	0.9	0.0	0.0	93.8	-83.4	-10.4	0.0	0.0
Faasi 2	0.4	-2.3	1.9	0.0	0.0	-72.0	85.4	-13.4	0.0	0.0
Faasi 3	0.7	2.5	-3.2	0.0	0.0	-17.6	-25.5	43.1	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-1.5	0.0	0.0	0.0	-1.5	337.8	0.0	0.0	0.1	337.9
Tühistatud ja tagasimakstud	0.2	1.8	2.8	0.0	4.8	-368.3	-12.5	-22.2	-2.1	-405.1
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	7.9	0.1	-2.2	0.2	6.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-3.2	-2.1	0.0	0.0	-5.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-1.3	4.9	0.2	0.2	4.0	-26.3	-36.0	-2.9	-2.0	-67.2

Liikumised ilma allahindluse mõjuta

Mahakandmised	0.0	0.0	7.4	0.5	7.9	0.0	0.0	-7.4	-0.5	-7.9
Seisuga 31. detsember 2020	-5.4	-10.9	-27.6	-0.3	-44.2	4,313.7	171.5	122.3	6.7	4,614.2

Liising €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-3.1	-0.6	-1.2	-0.1	-5.0	491.6	36.4	5.3	0.3	533.6
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	9.4	-8.3	-1.1	0.0	0.0
Faasi 2	0.2	-0.4	0.2	0.0	0.0	-13.2	13.8	-0.6	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	-2.5	-1.9	4.4	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-1.0	0.0	0.0	0.0	-1.0	114.2	0.0	0.0	0.0	114.2
Tühistatud ja tagasimakstud	0.5	0.1	0.2	0.0	0.8	-172.4	-17.0	-3.9	-0.1	-193.4
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	2.4	0.6	-0.5	0.0	2.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-1.2	-0.3	0.0	0.0	-1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	0.8	0.1	-0.1	0.0	0.8	-64.5	-13.4	-1.2	-0.1	-79.2
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Seisuga 31. detsember 2020	-2.3	-0.5	-1.2	-0.1	-4.1	427.1	23.0	4.0	0.2	454.3

Tarbimis- ja muud laenud, €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-1.3	-2.2	-8.7	-1.2	-13.4	355.6	72.5	24.6	5.3	458.0
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.8	0.6	0.2	0.0	0.0	18.9	-17.3	-1.6	0.0	0.0
Faasi 2	0.2	-0.4	0.2	0.0	0.0	-30.3	31.6	-1.3	0.0	0.0
Faasi 3	0.4	0.5	-0.9	0.0	0.0	-6.2	-9.8	16.0	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.9	0.0	0.0	0.0	-0.9	69.6	0.0	0.0	0.1	69.7
Tühistatud ja tagasimakstud	0.4	0.1	0.9	0.1	1.5	-111.0	-20.6	-8.4	-1.4	-141.4
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	1.0	0.7	-2.1	-0.3	-0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-0.7	-0.8	0.0	0.0	-1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Kokku	-0.4	0.7	-1.7	-0.2	-1.6	-59.0	-16.1	4.7	-1.3	-71.7
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	4.1	0.9	5.0	0.0	0.0	-4.2	-0.8	-5.0
Seisuga 31. detsember 2020	-1.7	-1.5	-6.3	-0.5	-10.0	296.6	56.4	25.1	3.2	381.3

Ärikliendid

Laenud €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-4.5	-3.8	-85.3	-2.0	-95.6	2,556.1	375.7	175.4	49.2	3,156.4
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.4	0.4	0.0	0.0	0.0	45.3	-45.3	0.0	0.0	0.0
Faasi 2	1.4	-1.4	0.0	0.0	0.0	-574.4	574.5	-0.1	0.0	0.0
Faasi 3	0.7	0.3	-1.0	0.0	0.0	-25.9	-31.7	57.6	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-3.5	0.0	0.0	0.0	-3.5	540.4	0.0	0.0	0.1	540.5
Tühistatud ja tagasimakstud	1.2	1.2	5.5	0.1	8.0	-673.0	-80.2	-67.4	-5.6	-826.2
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	1.7	0.6	-13.6	-0.6	-11.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-3.0	-3.2	0.0	-0.1	-6.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-1.9	-2.1	-9.1	-0.6	-13.7	-687.6	417.3	-9.9	-5.5	-285.7
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	47.2	0.4	47.6	0.0	0.0	-47.2	-0.4	-47.6
Seisuga 31. detsember 2020	-6.4	-5.9	-47.2	-2.2	-61.7	1,868.5	793.0	118.3	43.3	2,823.1

Liising €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-3.1	-3.3	-7.3	-0.1	-13.8	944.1	117.9	24.3	2.1	1,088.4
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.6	0.4	0.2	0.0	0.0	21.8	-21.1	-0.7	0.0	0.0
Faasi 2	1.9	-2.4	0.5	0.0	0.0	-171.9	173.6	-1.7	0.0	0.0
Faasi 3	0.5	0.1	-0.6	0.0	0.0	-10.3	-4.8	15.1	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-4.2	0.0	0.0	0.0	-4.2	276.3	0.0	0.0	0.0	276.3
Tühistatud ja tagasimakstud	0.9	0.7	1.5	0.0	3.1	-427.1	-74.6	-17.0	-0.4	-519.1
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	3.3	2.4	-2.8	-0.2	2.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-3.1	-1.6	0.0	0.0	-4.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-1.3	-0.4	-1.2	-0.2	-3.1	-311.2	73.1	-4.3	-0.4	-242.8
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	2.6	0.0	2.6	0.0	0.0	-2.5	-0.1	-2.6
Seisuga 31. detsember 2020	-4.4	-3.7	-5.9	-0.3	-14.3	632.9	191.0	17.5	1.6	843.0

Faktooring	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-0.3	-0.2	-1.2	0.0	-1.7	243.0	33.3	2.2	0.0	278.5
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.5	-5.5	0.0	0.0	0.0
Faasi 2	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	-42.8	42.8	0.0	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.3	-0.8	1.1	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	22.2	0.0	0.0	0.0	22.2
Tühistatud ja tagasimakstud	0.1	0.1	0.4	0.0	0.6	-75.5	-42.1	-2.2	0.0	-119.8
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	-0.1	0.0	-0.1	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-0.4	-0.4	0.0	0.0	-0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-0.4	-0.3	0.2	0.0	-0.5	-90.9	-5.6	-1.1	0.0	-97.6
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Seisuga 31. detsember 2020	-0.7	-0.5	-0.9	0.0	-2.1	152.1	27.7	1.0	0.0	180.8

Finantsasutused ja avalik sektor

€mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	200.7	2.8	0.5	0.0	204.0
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	-0.1	-0.4	0.0	0.0
Faasi 2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-2.6	2.6	0.0	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.4	0.0	0.0	0.0	-0.4	144.2	0.0	0.0	0.0	144.2

Tühistatud ja tagasimakstud	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	-75.4	-1.7	-0.1	0.0	-77.2
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	0.9	-0.1	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	-0.9	0.0	0.0	0.0	-0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-0.3	-0.1	0.0	0.0	-0.4	66.7	0.8	-0.5	0.0	67.0
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Seisuga 31. detsember 2020	-0.4	-0.1	0.0	0.0	-0.5	267.4	3.6	0.0	0.0	271.0

2021

Laenud klientidele kokku

€mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-21.3	-23.1	-89.1	-3.4	-136.9	7,958.3	1,266.2	288.2	55.0	9,567.7
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-7.7	6.5	1.2	0.0	0.0	232.3	-222.2	-10.1	0.0	0.0
Faasi 2	3.2	-12.1	8.9	0.0	0.0	-721.9	776.2	-54.3	0.0	0.0
Faasi 3	0.7	1.3	-2.0	0.0	0.0	-19.0	-56.7	75.7	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-8.5	0.0	0.0	0.0	-8.5	1,984.9	0.0	0.0	2.8	1,987.7
Tühistatud ja tagasimakstud	2.7	3.9	9.6	0.2	16.4	-982.6	-386.1	-99.4	-16.8	-1,484.9
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	2.1	-1.9	-3.7	-0.4	-3.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	12.5	-3.2	0.0	-0.2	9.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	5.0	-5.5	14.0	-0.4	13.1	493.7	111.2	-88.1	-14.0	502.8
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	19.6	2.3	21.9	0.0	0.0	-19.6	-2.3	-21.9
Seisuga 31. detsember 2021¹	-16.3	-28.6	-55.5	-1.5	-101.9	8,452.0	1,377.4	180.5	38.7	10,048.6

¹ Seisuga 31. detsember 2021 moodustab POCI laenude kogusummast krediitkajumite katteks tehtud allahindlus 0.4 miljonit eurot krediitkajumita ja 1.1 miljonit eurot krediitkajumiga populatsiooni puhul, brutojääkmaksumus vastavat 33.6 miljonit eurot ja 5.1 miljonit eurot. 2021. aasta jooksul väljastatud või soetatud POCI-laenude esialgne krediitkajum oli 5.3 miljonit eurot, millest 3.5 miljonit eurot oli seotud ühe riskipositsiooniga, mis refinantseeriti 2021. aasta jooksul ega kuulu enam portfelli.

Erakliendid

Hüpoteeklaenu

€mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-5.4	-10.9	-27.6	-0.3	-44.2	4,313.7	171.5	122.3	6.7	4,614.2
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-4.6	3.9	0.7	0.0	0.0	69.7	-62.4	-7.3	0.0	0.0
Faasi 2	0.5	-7.3	6.8	0.0	0.0	-243.3	284.3	-41.0	0.0	0.0
Faasi 3	0.1	0.4	-0.5	0.0	0.0	-4.7	-5.0	9.7	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.9	0.0	0.0	0.0	-0.9	662.6	0.0	0.0	0.8	663.4
Tühistatud ja tagasimakstud	0.4	0.9	3.5	0.0	4.8	-382.6	-28.5	-28.6	-1.2	-440.9
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	-1.5	2.7	0.3	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	3.2	2.1	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	-2.8	2.7	10.8	0.0	10.7	101.7	188.4	-67.2	-0.4	222.5

Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	3.0	0.1	3.1	0.0	0.0	-3.0	-0.1	-3.1
Seisuga 31. detsember 2021	-8.2	-8.2	-13.8	-0.2	-30.4	4,415.4	359.9	52.1	6.2	4,833.6

Liising €mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-2.3	-0.5	-1.2	-0.1	-4.1	427.1	23.0	4.0	0.2	454.3
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	5.1	-4.7	-0.4	0.0	0.0
Faasi 2	0.3	-0.6	0.3	0.0	0.0	-28.0	29.1	-1.1	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.1	-0.1	0.0	0.0	-1.7	-0.8	2.5	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.7	0.0	0.0	0.0	-0.7	164.5	0.0	0.0	0.0	164.5
Tühistatud ja tagasimakstud	0.3	0.1	0.3	0.1	0.8	-145.6	-15.8	-2.3	-0.2	-163.9
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	0.7	-0.2	0.1	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	1.2	0.2	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	1.6	-0.2	0.6	0.1	2.1	-5.7	7.8	-1.3	-0.2	0.6
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Seisuga 31. detsember 2021	-0.7	-0.7	-0.6	0.0	-2.0	421.4	30.8	2.7	0.0	454.9

Tarbimis- ja muud laenud, €	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-1.7	-1.5	-6.3	-0.5	-10.0	296.6	56.4	25.1	3.2	381.3
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.7	0.5	0.2	0.0	0.0	21.0	-19.6	-1.4	0.0	0.0
Faasi 2	0.3	-1.5	1.2	0.0	0.0	-35.0	42.1	-7.1	0.0	0.0
Faasi 3	1.2	0.1	-1.3	0.0	0.0	-5.4	-0.9	6.3	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-1.7	0.0	0.0	0.0	-1.7	113.9	0.0	0.0	0.3	114.2
Tühistatud ja tagasimakstud	0.3	0.3	0.7	0.1	1.4	-74.5	-18.3	-9.0	-1.2	-103.0
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	0.1	-0.5	0.9	-0.2	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	0.7	0.7	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Kokku	0.2	-0.4	1.7	-0.1	1.4	20.0	3.3	-11.2	-0.9	11.2
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.8	0.1	0.9	0.0	0.0	-0.8	-0.1	-0.9
Seisuga 31. detsember 2021	-1.5	-1.9	-3.8	-0.5	-7.7	316.6	59.7	13.1	2.2	391.6

Ärikliendid

Laenud	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-6.4	-5.9	-47.2	-2.2	-61.7	1,868.5	793.0	118.3	43.3	2,823.1
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-0.7	0.7	0.0	0.0	0.0	75.1	-75.0	-0.1	0.0	0.0
Faasi 2	1.0	-1.3	0.3	0.0	0.0	-256.2	259.8	-3.6	0.0	0.0
Faasi 3	0.1	0.2	-0.3	0.0	0.0	-3.1	-33.1	36.2	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-2.5	0.0	0.0	0.0	-2.5	428.4	0.0	0.0	1.7	430.1
Tühistatud ja tagasimakstud	1.0	1.8	3.9	0.0	6.7	-131.0	-212.4	-41.4	-13.5	-398.3
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	1.4	-2.9	-3.8	-0.4	-5.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	3.0	-4.9	0.0	-0.2	-2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	3.3	-6.4	0.1	-0.6	-3.6	113.2	-60.7	-8.9	-11.8	31.8
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	15.7	2.1	17.8	0.0	0.0	-15.7	-2.1	-17.8
Seisuga 31. detsember 2021	-3.1	-12.3	-31.4	-0.7	-47.5	1,981.7	732.3	93.7	29.4	2,837.1

Liising	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-4.4	-3.7	-5.9	-0.3	-14.3	632.9	191.0	17.5	1.6	843.0
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	-1.5	1.2	0.3	0.0	0.0	56.7	-55.8	-0.9	0.0	0.0
Faasi 2	1.2	-1.5	0.3	0.0	0.0	-142.5	144.0	-1.5	0.0	0.0
Faasi 3	0.5	0.3	-0.8	0.0	0.0	-8.3	-5.2	13.5	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-3.3	0.0	0.0	0.0	-3.3	401.3	0.0	0.0	0.0	401.3
Tühistatud ja tagasimakstud	0.7	1.0	2.3	0.0	4.0	-235.7	-106.3	-11.8	-0.7	-354.5
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	1.9	-1.0	-0.9	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	3.1	-1.5	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	2.6	-1.5	1.2	0.2	2.5	71.5	-23.3	-0.7	-0.7	46.8

Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1
Seisuga 31. detsember 2021	-1.8	-5.2	-4.6	-0.1	-11.7	704.4	167.7	16.7	0.9	889.7

Faktooring	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-0.7	-0.5	-0.9	0.0	-2.1	152.1	27.7	1.0	0.0	180.8
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.3	-4.3	0.0	0.0	0.0
Faasi 2	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	-11.0	11.0	0.0	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.0	-11.4	11.4	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	115.9	0.0	0.0	0.0	115.9
Tühistatud ja tagasimakstud	0.1	0.0	0.1	0.0	0.2	-24.2	-4.9	-10.6	0.0	-39.7
Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	-0.5	-0.1	0.1	0.0	-0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	0.4	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	0.0	0.4	0.0	0.0	0.4	85.0	-9.6	0.8	0.0	76.2
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Seisuga 31. detsember 2021	-0.7	-0.1	-0.9	0.0	-1.7	237.1	18.1	1.8	0.0	257.0

Finantsasutused ja avalik sektor

€mln	Allahindlus					Bruto laenujääk				
	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	POCI	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	-0.4	-0.1	0.0	0.0	-0.5	267.4	3.6	0.0	0.0	271.0
Liikumised allahindluse mõjuga										
Liikumised faaside vahel:										
Faasi 1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	-0.4	0.0	0.0	0.0
Faasi 2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-8.1	8.1	0.0	0.0	0.0
Faasi 3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.3	0.4	0.0	0.0
Väljastatud või soetatud	-0.8	0.0	0.0	0.0	-0.8	136.3	0.0	0.0	0.0	136.3
Tühistatud ja tagasimakstud	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-20.5	-2.1	0.0	0.0	-22.6

Muutused ECL mõõtmismudeli eeldustes, faaside vahel liikumiste mõju & muu	0.0	0.1	-0.4	0.0	-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendav allahindlus	0.9	-0.2	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	0.1	-0.1	-0.4	0.0	-0.4	108.0	5.3	0.4	0.0	113.7
Liikumised ilma allahindluse mõjuta										
Mahakandmised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Seisuga 31. detsember 2021	-0.3	-0.2	-0.4	0.0	-0.9	375.4	8.9	0.4	0.0	384.7

Kapitalirendi bruto – ja netoinvesteeringud €mln	Kuni 1 aasta	2 aastat	3 aastat	4 aastat	5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020							
Brutoinvesteering	507.1	391.4	272.8	129.0	70.6	10.6	1,381.5
Tulevane kapitalitulu kapitalirendilt	-22.0	-19.7	-11.0	-5.1	-1.9	-0.3	-60.0
Kapitalirendi netoinvesteering	485.1	371.7	261.8	123.9	68.7	10.3	1,321.5
Seisuga 31. detsember 2021							
Brutoinvesteering	473.9	390.3	252.6	169.3	135.1	9.2	1,430.4
Tulevane kapitalitulu kapitalirendilt	-28.1	-20.5	-12.2	-6.7	-2.9	-0.3	-70.7
Kapitalirendi netoinvesteering	445.8	369.8	240.4	162.6	132.2	8.9	1,359.7

13. VÕLAKIRJAD

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Korrigeeritud soetusmaksumuses ¹	Määratletud FVTPL ²	Kohustuslikult mõõdetud FVTPL	Mõõdetud FVTOCI	Kokku
Keskvalitsused	0.0	251.1	2.5	0.0	253.6
Finantsinstitutsioonid	0.0	24.1	0.0	0.0	24.1
Muud finantsasutused	0.0	0.0	6.2	0.0	6.2
Ettevõtete võlakirjad	0.0	0.0	0.4	0.0	0.4
Kokku	0.0	275.2	9.1	0.0	284.3
Seisuga 31. detsember 2021 €mln	Korrigeeritud soetusmaksumuses¹	Määratletud FVTPL²	Kohustuslikult mõõdetud FVTPL	Mõõdetud FVTOCI	Kokku
Keskvalitsused	242.7	242.1	1.4	1.4	487.6
Finantsinstitutsioonid	37.4	23.7	5.2	0.0	66.3
Muud finantsasutused	0.0	0.0	7.9	0.0	7.9
Ettevõtete võlakirjad	45.4	0.0	1.0	0.0	46.4
Kokku	325.5	265.8	15.5	1.4	608.2

¹ 2021. aastal laiendas Luminor oma likviidsusportfelli investeringutega võlaväärtpaberitesse, mis liigitati korrigeeritud soetusmaksumuses hoitavaks. Investeeringud tehti kvaliteetsetesse riigivõlakirjadesse ja tagatud võlakirjadesse, mida saab vajaduse korral EKP-le pantida, et saada täiendavat likviidsust.

² Osa likviidsuse eesmärgil hoitavatest võlaväärtpaberite portfelist määratleti õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks arvestusliku mittevastavuse tõttu. Luminor ostab tuletisinstrumente (intressimäära vahetuslepinguid), et maandada majanduslikult õiglast väärtust mõjutavate võlaväärtpaberite intressiriski. Tuletisinstrumente kajastatakse kauplemisportfellis õiglase väärtuse muutustega läbi kasumiaruande, nii et vältida või oluliselt vähendada arvestuslikku mittevastavust, on võlaväärtpaberid määratletud õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande.

Võlakirjade õiglase väärtuse muutus aasta jooksul oli 2021. aastal 2.2 miljonit eurot (kahjum) (2020. aastal: 3.5 miljonit eurot (kasum)). Õiglase väärtuse muutustest tulenev krediidirisk oli mõlemal aastal nullilähedane. Lisateave on esitatud lisas 27.

Korrigeeritud soetusmaksumuses ja FVTOCI-sse liigitatud võlaväärtpaberite investeerimisportfell koosneb suures osas investeringutest ELi valitsuste ja tagatud võlakirjade emissioonidesse, mistõttu neid peetakse madala riskiga investeringuteks. Kogu portfell on liigitatud esimesse tasemesse kuuluvaks ja 2021. aastal kajastatud eeldatava krediidikahjumi kogusumma oli 0.3 miljonit eurot (2020: 0 miljonit eurot).

14. Investeeringud sidusettevõtetesse ja tütarettevõtetesse

14.1 INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE

€mln	2020	2021
Jääkmaksumus aasta alguses	5.6	5.3
Aruandeperioodi kasumiosa	1.0	1.8
Dividendid	-0.7	-0.7
Võimalik ettevõtte tulumaks tulevastelt dividendidelt (eelmised perioodid)	-0.6	-0.0
Jääkmaksumus aasta lõpus	5.3	6.4

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Riik	Omakapital	Aruandeperioodi kasum (kahjum) ¹	% aktsiakapit alist	Arvestuslik väärtus
UAB ALD Automotive	Leedu	7.3	0.5	25.0	1.8
ALD Automotive Eesti AS	Eesti	6.6	0.4	25.0	1.4
SIA ALD Automotive	Läti	9.7	0.5	25.0	2.0
SIA Kreditingformācijas Birojs	Läti	0.3	0.0	22.6	0.1
Kokku					5.3

Seisuga 31. detsember 2021 €mln	Riik	Omakapital	Aruandeperioodi kasum (kahjum) ¹	% aktsiakapit alist	Arvestuslik väärtus
UAB ALD Automotive	Leedu	8.7	0.5	25.0	2.3
ALD Automotive Eesti AS	Eesti	7.9	0.4	25.0	1.7
SIA ALD Automotive	Läti	10.8	0.6	25.0	2.3
SIA Kreditingformācijas Birojs	Läti	0.6	0.0	19.8	0.1
Kokku					6.4

¹ Luminori osa sidusettevõtte kasumist.

14.2 INVESTEERINGUD TÜTARETTEVÕTETESSE

Nimi	Riik	Tegevusala	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Luminor Liising AS	Eesti	Liising, faktooring	100%	100%
Luminor Pensions Estonia AS	Eesti	Pensionifondide haldamine	100%	100%
Luminor Līzings SIA	Läti	Liising, faktooring	100%	100%
Luminor Līzings Latvija SIA	Läti	Liising, faktooring	100%	100%
Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS	Läti	Pensionifondide haldamine	100%	100%
Luminor Asset Management IPAS	Läti	Vara haldamine	100%	100%
Luminor Lizingas UAB	Leedu	Liising, faktooring	100%	100%
Intractus UAB	Leedu	Enda kinnisvara ostmise ja müümine	100%	100%
Luminor Investicijų Valdymas UAB	Leedu	Pensionifondide haldamine	100%	100%

31. detsembril 2021 likvideeritavad tütarettevõtted

Nimi	Riik	Tegevusala	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Promano Lat SIA	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%
Salvus SIA	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%
Salvus 3 SIA	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%
Salvus 4 SIA	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%
Industrius UAB	Leedu	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%
PROMANO LIT UAB	Leedu	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	100%

2021. aastal likvideeritud tütarettevõtted

Nimi	Likvideerimise kuupäev	Riik	Tegevusala	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Promano Est OÜ	3. märts 2021	Eesti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Luminor Finance SIA	16. august 2021	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Realm SIA	18. august 2021	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Salvus 2 SIA	28. juuli 2021	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Salvus 6 SIA	22. september 2021	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Trioleta SIA	16. august 2021	Läti	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%
Baltic Īpašums SIA	12. august 2021	Läti	Enda või renditud kinnisvara üürimine ja haldamine	100%	0%
RECURSO UAB	30. juuli 2021	Leedu	Enda kinnisvara ostmine ja müümine	100%	0%

15. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

€mln	Kokku ²
Soetusmaksumus 1. jaanuar 2020 seisuga	32.5
Lisandumised	1.7
Mahakandmised	-1.0
Soetusmaksumus 31. detsember 2020 seisuga	33.2
Lisandumised ¹	6.7
Mahakandmised	-0.5
Soetusmaksumus 1. jaanuar 2021 seisuga	39.4
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 1. Jaanuar 2020 seisuga	-24.4
Amortisatsioon	-2.2
Mahakandmised	0.6
Väärtuse langus aasta jooksul	-0.5
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2020 seisuga	-26.5
Amortisatsioon	-3.1
Mahakandmised	0.5
Väärtuse langus aasta jooksul	-0.3
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus 31. detsember 2021 seisuga	-29.4
Jääkväärtus 31. detsember 2020 seisuga	6.7

Jääkväärtus 31. detsember 2021 seisuga**10.0**¹ 2021. aastal kapitaliseeriti arenduskulusid 0,6 mln eurot (2020: 0 mln eurot).² Immateriaalne põhivara koosneb peamiselt arvutitarkvarast ja firmaväärtusest (0,4 mln eurot).

Firmaväärtuse allahindlust ei kajastatud.

16. MATERIAALNE PÕHIVARA JA KASUTUSÕIGUSE VARA

€mln	Kinnisvara	Seadmed	Kasutusõiguse vara ¹	Kokku
Soetusmaksumus 1. jaanuar 2020 seisuga	4.2	29.7	60.0	93.9
Lisandumised	0.9	3.3	0.9	5.1
Mahakandmised	-3.9	-4.7	-2.1	-10.7
Soetusmaksumus 31. detsember 2020 seisuga	1.2	28.3	58.8	88.3
Lisandumised	0.0	1.1	0.2	1.3
Mahakandmised	-0.3	-13.0	-2.2	-15.5
Soetusmaksumus 31. detsember 2021 seisuga	0.9	16.4	56.8	74.1
Akumuleeritud kulum 1. jaanuar 2020 seisuga	-1.2	-19.6	-5.7	-26.5
Kulum	-0.1	-3.8	-6.0	-9.9
Mahakandmised	0.9	4.3	-0.5	4.7
Akumuleeritud kulum 31. detsember 2020 seisuga	-0.4	-19.1	-12.2	-31.7
Kulum	0.0	-3.5	-5.5	-9.0
Mahakandmised	0.2	12.0	1.4	13.6
Akumuleeritud kulum 31. detsember 2021 seisuga	-0.2	-10.6	-16.3	-27.1
Jääkväärtus 31. detsember 2020 seisuga	0.8	9.2	46.6	56.6
Jääkväärtus 31. detsember 2021 seisuga	0.7	5.8	40.5	47.0

¹ Enamus kasutusõiguse varadest on seotud peakorterite rendilepingutega Eestis, Lätis ja Leedus.

Allpool on välja toodud rendikohustiste jääkväärtused ja liikumised aruandeperioodi jooksul:

€mln	2020
Seisuga 31. detsember 2019	57.0
Rentide modifitseerimised	-0.2
Intress	1.0
Tagasimaksed	-8.1
Seisuga 31. detsember 2020	49.7
€mln	2021
Seisuga 31. detsember 2020	49.7
Rentide modifitseerimised	-0.4
Lepingute lõpetamine	-0.8
Uued rendilepingud	0.1
Intress	1.0
Tagasimaksed	-6.2
Seisuga 31. detsember 2021	43.4

Rendikohustiste lõpptähtaja analüüs on avalikustatud lisa 4 jaotises Likviidsusrisk. Lühiajalised rendilepingud, väheväärtuslikud rendilepingud, muutuvrendimaksed ja tulu allrendilepingutest on ebaolulised ja seetõttu neid ei avalikustata.

17. MUUD VARAD

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Mitte-finantsvarad		
Tagasinõutad käibemaks ja muud maksud	1.3	2.1
Nõuded	12.0	6.2
Viitlaekumised	9.3	6.3
Ettemakstud kulud	9.5	15.5
Ülevõetud varad ¹	1.3	1.8
Muu	10.0	2.6
Finantsvarad		
Maksed teel	10.2	15.3
Kokku	53.6	49.8

¹ Liisingulepingute lõpetamise tõttu konfiskeeritud varad realiseeritakse koostööpartnerite kaudu

18. KLIENTIDE HOIUSED

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Tähtajalised hoiused	1,087.0	888.5
Nõudmiseni hoiused	10,734.7	9,416.9
Kokku	11,821.7	10,305.4
Klientide hoiused kliendiliikide lõikes, €mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Erakliendid	4,509.4	4,788.6
Äriklendid	4,272.9	4,044.8
Finantsasutused	345.0	246.9
Avalik sektor	2,694.4	1,225.1
Kokku	11,821.7	10,305.4

19. VÕLAKIRJADE EMITEERIMINE

€mln	Tagasikutsumis kuupäev	Lõpptähtaeg	Nimiväärtus	Bilansiline jääkmaksumus	
				31. detsember 2020	31. detsember 2021
1.5% kõrgema klassi võlakiri ¹		Oktoober 2021	99.2	100.1	0.0
1.375% kõrgema klassi võlakiri ²		Oktoober 2022	71.5	301.6	71.8
0.792% kõrgema klassi võlakiri	Detsember 2023	Detsember	300.0	297.5	298.3

		2024			
0.539% kõrgema klassi võlakiri	September 2025	September 2026	300.0	0.0	298.9
0.01% pandikiri		Märts 2025	500.0	502.0	494.6
Kokku			1,270.7	1,201.2	1,163.6

¹ Esialgne nimiväärtus oli 300 miljonit eurot, mis vähenes 2020. aasta detsembri tagasiostu tulemusena

² Esialgne nimiväärtus oli 300 miljonit eurot, mis vähenes 2021. aasta septembri tagasiostu tulemusena

Võlakirjade bilansilise jääkmaksumuse muutused

€mln	Kokku
Seisuga 31. detsember 2019	651.7
Uued emiteerimised	800.0
Kontsernisisesed tehingud	-0.5
Preemia	4.8
Kogunenud intress	9.5
Makstud intress	-10.0
Tehingukulude amortisatsioon, allahindlused	-1.5
Tagasiost	-250.8
Riskimaandamise efekt	-2.0
Seisuga 31. detsember 2020	1,201.2

€mln	Kokku
Seisuga 31. detsember 2020	1,201.2
Uued emiteerimised	300.0
Lunastamine	-99.2
Kontsernisisesed tehingud	0.0
Preemia	-0.7
Kogunenud intress	7.5
Makstud intress	-7.9
Tagasiost	-228.5
Riskimaandamise efekt	-8.8
Seisuga 31. detsember 2021	1,163.6

20. MUUD KOHUSTISED

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Mitte-finantsilised kohustised		
Viitvõlad	43.3	46.9
Laekunud ettemaksed	2.2	3.6
Muud kohustised	14.6	9.3
Muud maksukohustised	1.8	1.4
Käibemaksu kohustised	2.3	1.7
Finantskohustised		
Maksed teel	14.4	27.8
Muu	0.3	1.2
Kokku	78.9	91.9

21. ERALDISED

Muutused eraldistes olid järgmised:

€mln	Laenukohustised ja garantiid	Juriidilised vaidlused	Restruktureerimine	Muu	Kokku
31. detsember 2019 seisuga	3.5	0.1	0.6	0.2	4.4
Aasta jooksul tekkinud	10.45	0.3	0.0	0.1	10.8
Muud liikumised	-7.2	-0.1	-0.6	2.0	-5.9
31. detsember 2020 seisuga	6.7	0.3	0.0	2.3	9.3

€mln	Laenukohustised ja garantiid	Juriidilised vaidlused	Restruktureerimine	Muu	Kokku
31. detsember 2020 seisuga	6.7	0.3	0.0	2.3	9.3
Aasta jooksul tekkinud	13.6	0.4	0.0	2.8	16.8
Muud liikumised	-15.2	-0.3	0.0	-1.5	-17.0
31. detsember 2021 seisuga	5.1	0.4	0.0	3.6	9.1

Kohtuvaidlused

Tavapärase äritegevuse käigus on Luminor osalenud mitmetes kohtumenetlustes, et nõuda tagasi tasumata krediidi jääke ja säilitada tagatisi. Luminori juhtkond usub, et pooleli olevad kohtumenetlused, mille jaoks ei ole seisuga 31. detsember 2021 eraldisi loodud, ei too Luminorile kaasa materiaalselt kahju.

Laenukohustised ja garantiid:

€mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
31. detsember 2019 seisuga	1.6	0.4	1.5	3.5
Aasta jooksul tekkinud	10.4	0.0	0.0	10.4
Kajastamise lõpetamised ja muud liikumised ¹	-8.4	2.1	-0.9	-7.2
31. detsember 2020 seisuga	3.6	2.5	0.6	6.7

€mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
31. detsember 2020 seisuga	3.6	2.5	0.6	6.7
Aasta jooksul tekkinud	13.6	0.0	0.0	13.6
Kajastamise lõpetamised ja muud liikumised ¹	-15.2	-0.2	0.2	-15.2
31. detsember 2021 seisuga	2.0	2.3	0.8	5.1

¹Suurem osa liikumistest koosnes kajastamise lõpetamisest, ECL-i mõõtmismudeli eelduste muutmise efekt oli minimaalne.

Laenukohustiste ja garantiide krediitkvaliteet

31. detsember 2020 seisuga, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
Madal risk	566.6	20.5	0.0	587.1
Mõõdukas risk	809.5	255.2	0.0	1,064.7
Kõrge risk	35.6	70.0	0.0	105.6
Maksejõuetus	0.0	0.0	22.3	22.3
Kokku	1,411.7	345.7	22.3	1,779.7
Eraldised	-3.6	-2.5	-0.6	-6.7

31. detsember 2021 seisuga, €mln	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
Madal risk	721.5	37.6	0.0	759.1
Mõõdukas risk	891.1	219.0	0.0	1,110.1
Kõrge risk	14.7	22.3	0.0	37.0
Maksejõuetus	0.0	0.0	13.3	13.3
Kokku	1,627.3	278.9	13.3	1,919.5
Eraldised	-2.0	-2.3	-0.8	-5.1

22. EMITEERITUD KAPITAL

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Aktsiakapital (€mln)	34.9	34.9
Aktsia ülekurs (€mln)	1,412.2	1,412.2
Kokku aktsiakapital ja ülekurs (€mln)	1,447.1	1,447.1
Aktsiate arv	3 491 223	3 491 223
Aktsia nimiväärtus (EUR)	10	10

Kõik aktsiad on emiteeritud ja täielikult tasutud.

23. TULETISINSTRUMENDID

31. detsember 2020 seisuga

€mln	Nominaal- väärtused	Õiglased väärtused	
		Varad	Kohustised
Intressimääraga seotud lepingud	2,879.4	13.1	11.5
Valuutaga seotud lepingud	1,147.1	28.8	37.6
Kaubaga seotud lepingud	12.8	1.5	1.5
Kokku	4,039.3	43.4	50.6

31. detsember 2021 seisuga

€mln	Nominaal- väärtused	Õiglased väärtused	
		Varad	Kohustised
Intressimääraga seotud lepingud	2,023.7	7.6	10.0
Valuutaga seotud lepingud	1,351.3	22.8	15.5
Kaubaga seotud lepingud	170.1	45.1	44.8
Kokku	3,545.1	75.5	70.3

Kaubavahetuslepingute portfelli on 2021. aasta jooksul klientide aktiivsuse tulemusena kasvanud. Kõik klientidega sõlmitud kaubavahetuslepingud on peegeldatud samaväärsete tehingutega.

RISKIMAANDAMISTEGEVUSED

Õiglase väärtuse riskimaandamine

Järgmises tabelis on toodud kokkuvõtte riskimaandamisinstrumentidest (intressimäärade vahetustehingud) ja nendega seotud maandatavatest objektidest:

€mln	Riskimaandamise objekt ja intressimäär	Jõustumis- kuupäev	Lõpptähtaeg	Kupongiintress	Nominaalväärtus	
					31. detsember 2020	31. detsember 2021
	1.375% võlakiri ¹	Juuni 2019	Oktoober 2022	6 kuu EURIBOR + 1.732%	300.0	0.0
	0.792% võlakiri	Detsember 2020	Detsember 2023	6 kuu EURIBOR + 1.289%	300.0	300.0
	0.01% pandikiri	Märts 2020	Märts 2025	6 kuu EURIBOR + 0.289%	500.0	500.0
Kokku					1 100.0	800.0

¹Eelnev Intressimäärade vahetusleping – 300 miljonit eurot – suleti 2021. aasta septembris võlakirja tagasiostu tehingu raames.

Maandatud kirje ja maandamisinstrumentide vahel on majanduslik suhe, kuna intressimäärade vahetuslepingute tingimused vastavad fikseeritud intressimäärade laenu tingimustele (st eeldatav väärtus, tähtaeg, makse ja korrigeerimise kuupäevad). Luminor on kehtestanud maandamissuhete jaoks maandamissuhtarvu 1 : 1, kuna intressimäärade vahetuslepingute alusrisk on maandatud riskikomponendiga identne. Maandamise efektiivsuse kontrollimiseks kasutab Luminor hüpoteetilise tuletisinstrumenti meetodit ja võrdleb riskimaandamisinstrumenti õiglases väärtuses toimunud muutusi maandatava objekti õiglases väärtuses toimunud muutustega, mis tulenevad maandatavast riskist. 2021. aasta riskimaandamistegevuse kogutulemust mõjutas ühe maandatava objekti tagasiost ja sellega seotud riskimaandamisinstrument arveldati enne tähtaega (Lisa 5). See ei ole muutnud maandamise efektiivsuse järeldust.

Intressimäära vahetuslepingud, €mln

	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Nominaalväärtus	1,100.0	800.0
Bilansiline väärtus (Tuletisinstrumentid, varad/ -kohustised)	5.3	-3.5

24. TULUMAKS

€mln

	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Aasta jooksev tulumaksukulu	-8.1	-6.8
Varasemate aastate jooksva tulumaksu korrigeerimine	-0.8	-0.2
Edasilükkunud tulumaksu liikumine	6.2	-0.7
Kokku	-2.7	-7.7
Kasum enne maksustamist	35.8	82.4
Edasilükkunud tulumaksuga seotud liikumised	6.3	-0.7
Välisriikide maksumäärade mõju	-8.4	-9.1
Mittemahaarvatavate kulude/mittemaksustatava tulu mõju	0.6	2.3
Tulumaks dividendidelt	-0.4	0.0
Jooksva tulumaksukulu korrigeerimine eelmiste aastate eest	-0.8	-0.2
Aruandeaasta tulumaksukulu	-2.7	-7.7
Efektiivne maksumäär	8%	9%
Edasilükkunud tulumaksu vara finantsseisundi aruandes		
Algsaldo, edasilükkunud tulumaksu vara	3.0	9.4
Kajastatud läbi muu koondkasumiaruande	0.0	0.0
Muud edasilükkunud tulumaksu ajutised muudatused	1.3	-2.0
Edasikantud maksustatav kahjum	5.1	1.3
Muu	0.0	0.0
Lõppsaldo, edasilükkunud tulumaksu vara	9.4	8.7
Lõppsaldo, edasilükkunud tulumaksu kohustis	-0.1	0.0

Luminori jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2021 oli 97.9 miljonit eurot (31. detsember 2020 seisuga 215.1 miljonit eurot). Jaotamata kasumi jaotamine dividendidena omanikele maksustatakse tulumaksuga maksimaalselt 20/80 netodividendina väljamakstud summalt. Seega, arvestades regulatiivseid nõudeid neto-omavahenditele ja kapitalile, on aruandekuupäeval olemasolevast jaotamata kasumist võimalik aktsionäridele dividendidena välja maksta 97.0 miljonit eurot ning sellele vastav tulumaks oleks 16.0 miljonit eurot. Võimalike maksumõjude hinnang on tehtud, võttes arvesse Leedu maksurežiimi, kus tulumaksu makstakse raamatupidamise kasumilt. Seisuga 31. detsember 2020 on neto-omavahendite ja -kapitali regulatiivseid nõudeid arvesse võttes võrdluseks 172.1 miljonit eurot ja vastav tulumaks moodustaks 43.0 miljonit eurot. Juhime tähelepanu sellele, et praegune tulumaksuarvestus ei võta arvesse ettemakstud avansilist tulumaksu ega ka tuletatud dividende, mis on osalusvabastuse režiimi aluseks.

25. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Antud laenukohustised	1,199.1	1,230.1
Finantsgarantiid	433.5	498.9
Tegevusgarantiid	147.1	190.5
Kokku	1,779.7	1,919.5

Kõik bilansivälised kirjed on lühiajalise tähtajaga. Kõikidel riskipositsioonidel on nõudmisel või vähem kui 1-kuuline arveldus.

26. FINANTSVARADE JA FINANTSKOHUSTISTE SALDEERIMINE

Saldeeritavad finantsinstrumendid, täitmisele pööratavad põhitasaarvelduskokkulepped ja muud sarnased kokkulepped on seisuga 31. detsember 2020 alljärgnevad ning lisaks välja toodud lisas 21:

€mln	Brutosummad enne saldeerimist finantsseisundi aruandes	Finantsseisundi aruandes saldeeritud brutosummad	Netosumma pärast saldeerimist finants-seisundi aruandes	Summad, mille suhtes kohaldatakse saldeerimist ja muid sarnaseid kokkuleppeid, mida ei ole finantsseisundi aruandes saldeeritud			Riski- positsiooni netosumma
				Finants- instrumendid	Saadud sularaha-tagatis	Panditud sularaha- tagatis	
Varad							
Tuletis- instrumendid	43.4	0.0	43.4	0.0	3.9	0.0	39.5
Laenud klientidele	548.5	0.0	548.5	502.0	0.0	0.0	46.5
Kokku	591.9	0.0	591.9	502.0	3.9	0.0	86.0
Kohustised							
Tuletis- instrumendid	50.6	0.0	50.6	0.0	0.0	33.0	17.6
Väljastatud võlakirjad	502.0	0.0	502.0	502.0	0.0	0.0	0.0
Kokku	552.6	0.0	552.6	502.0	0.0	33.0	17.6

Saldeeritavad finantsinstrumendid, täitmisele pööratavad põhitasaarvelduskokkulepped ja muud sarnased kokkulepped on seisuga 31. detsember 2021 alljärgnevad:

€mln	Brutosummad enne saldeerimist finantsseisundi aruandes	Finantsseisundi aruandes saldeeritud brutosummad	Netosumma pärast saldeerimist finants-seisundi aruandes	Summad, mille suhtes kohaldatakse saldeerimist ja muid sarnaseid kokkuleppeid, mida ei ole finantsseisundi aruandes saldeeritud			Riski- positsiooni netosumma
				Finants- instrumendid	Saadud sularaha-tagatis	Panditud sularaha- tagatis	
Varad							
Tuletis- instrumendid	75.5	0.0	75.5	0.0	62.0	0.0	137.5
Laenud klientidele	549.1	0.0	549.1	494.6	0.0	0.0	54.5
Kokku	624.6	0.0	624.6	494.6	62.0	0.0	192.0

Kohustised							
Väljastatud võlakirjad	494.6	0.0	494.6	494.6	0.0	0.0	0.0
Kokku	494.6	0.0	494.6	494.6	0.0	0.0	0.0

Panditud sularaha tagatis ja saadud sularaha tagatis moodustab osa Nõuded teistele krediidasutustele ja Krediidasutuste laenuid ja hoiused kirjetest. Sularaha tagatiste saldod on seotud tuletisinstrumentide positsioonidega ja sõltuvad teatud osapoolte riskipositsioonidest.

27. FINANTSVARADE- JA KOHUSTISTE ÕIGLANE VÄÄRTUS

FINANTSINSTRUMENTIDE ÕIGLASE VÄÄRTUSE HIERARHIA

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse määrtmine 31. detsembri 2020 seisuga oli järgmine:

Seisuga 31. detsember 2020 €mln	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku	Bilansiline maksumus
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varad, mille õiglase väärtus on avalikustatud					
Sularaha	123.8	0.0	0.0	123.8	123.8
Nõuded keskpangale	0.0	4,802.7	0.0	4,802.7	4,802.7
Nõuded teistele krediidasutustele	0.0	103.6	0.0	103.6	103.6
Laenuid klientidele	0.0	0.0	9,107.0	9,107.0	9,430.8
Muud finantsvarad	0.0	0.0	10.2	10.2	10.2
Finantsvarad õiglases väärtuses					
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad					
Võlakirjad	2.9	0.0	6.2	9.1	9.1
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande					
Omakapitaliinstrumendid	0.0	2.7	0.0	2.7	2.7
Võlakirjad määratletud FVTPL-i					
Valitsused	251.1	0.0	0.0	251.1	251.1
Finantsinstitutsioonid	24.1	0.0	0.0	24.1	24.1
Tuletisinstrumendid	0.0	42.7	0.7	43.4	43.4
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande					
Omakapitaliinstrumendid	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1
Kokku	401.9	4,951.7	9,124.2	14,477.8	14,801.6
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustised, mille õiglase väärtus on avalikustatud					
Krediidasutuste laenuid ja hoiused	0.0	47.3	0.0	47.3	47.3
Klientide hoiused	0.0	10,734.7	1,087.0	11,821.7	11,821.7
Väljastatud võlakirjad	499.2	701.0	0.0	1,200.2	1,201.2
Muud finantskohustised	0.0	0.0	14.7	14.7	14.7
Finantskohustised õiglases väärtuses					
Tuletisinstrumendid	0.0	49.3	1.3	50.6	50.6
Kokku	499.2	11,532.3	1,103.0	13,134.5	13,135.5

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse mõõtmine 31. detsembri 2021 seisuga oli järgmine:

Seisuga 31. detsember 2021 €mln	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku	Bilansiline maksumus
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varad, mille õiglase väärtus on avalikustatud					
Sularaha	136.1	0.0	0.0	136.1	136.1
Nõuded keskpangale	0.0	2,358.1	0.0	2,358.1	2,358.1
Nõuded teistele krediitiasutustele	0.0	64.4	0.0	64.4	64.4
Võlakirjad	314.4	6.9	0.0	321.3	325.5
Laenud klientidele	0.0	0.0	9,740.6	9,740.6	9,946.7
Muud finantsvarad	0.0	15.3	0.0	15.3	15.3
Finantsvarad õiglases väärtuses					
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad					
Võlakirjad	2.3	6.3	6.9	15.5	15.5
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande					
Omakapitaliinstrumendid	0.0	2.7	0.0	2.7	2.7
Võlakirjad määratletud FVTPL-i					
Valitsused	242.1	0.0	0.0	242.1	242.1
Finantsinstitutsioonid	23.7	0.0	0.0	23.7	23.7
Tuletisinstrumendid	0.0	74.9	0.6	75.5	75.5
Finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande					
Võlakirjad	0.0	1.4	0.0	1.4	1.4
Omakapitaliinstrumendid	0.0	0.0	0.5	0.5	0.5
Kokku	718.6	2,530.0	9,748.6	12,997.2	13,207.5
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustised, mille õiglase väärtus on avalikustatud					
Krediitiasutuste laenud ja hoiused	0.0	83.8	0.0	83.8	83.8
Klientide hoiused	0.0	9,416.9	888.5	10,305.4	10,305.4
Väljastatud võlakirjad	0.0	1,106.4	0.0	1,106.4	1,163.6
Muud finantskohustised	0.0	29.0	0.0	29.0	29.0
Finantskohustised õiglases väärtuses					
Tuletisinstrumendid	0.0	70.3	0.0	70.3	70.3
Kokku	0.0	10,706.4	888.5	11,594.9	11,652.1

Võlakirjainstrumentide muutus tasemel 3:

€mln	2020	2021
Algsaldo	12.9	6.2
Müügid	-7.2	0.0
Aruandeperioodi lõpus hoitavate varade realiseerimata kasumid/kahjumid	0.5	0.7
Lõppsaldo	6.2	6.9

28. SEOTUD OSAPOOLED

Seotud osapoolte määramine ja identifitseerimine üldpõhimõtted on esitatud lisas 1. Kõik tehingud seotud osapooltega toimuvad tavapärase äritegevuse käigus ja õiglastel turutingimustel. Seotud osapooltel ei ole olnud faas 3 liigitatud võlgnevusi seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020.

Emaettevõtte ja lõplikku kontrolli omav ettevõtte

2021. aastal maksis Luminor oma emaettevõttele dividende 191.0 miljonit eurot (2020: 0 miljonit eurot).

Olulist mõju omavad ettevõtted

€mln	2020	2021
Intressikulu	-11.1	-7.9
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	-0.1	-0.2
Neto muu finantstulu	-26.8	27.0
Muud üldhalduskulud	-14.4	-4.0
Muud tulud ja kulud	-1.4	0.4
Kokku	-53.8	15.3

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Nõuded teistele krediitiasutustele	59.2	11.5
Tuletisinstrumentid	18.7	54.8
Muud varad	0.1	0.3
Kokku varad	78.0	66.6
Krediitiasutuste laenu ja hoiused	3.1	63.1
Tuletisinstrumentid	41.3	21.2
Muud kohustised	4.4	0.0
Kokku kohustised	48.8	84.3

Muutused kasumi- või kahjumikirjetes ja bilansipositsioonides seoses olulise mõjuga üksustega tulenevad suures osas tuletisinstrumentidest ja nendega seotud sularahatagatise positsioonidest vastavate pooltega.

Juhtkonna võtmeisikud

Juhatuse ja teiste juhtorganite liikmete suhtes kehtib töösuhte lõppemisel 6 kuni 12 kuu pikkune konkurentsipiirang. Lisaks riskiga korrigeeritud tulemuspõhisele muutuvtasule ei kohaldata teisi lühi- ega pikaajalisi hüvitisi.

€mln	2020	2021
Püsivad ja muutuvad töötasud	-2.8	-2.7

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Laenu klientidele	1.0	0.1
Klientide hoiused	1.1	0.9

Sidusettevõtted

ALD Automotive (3 ettevõtet),

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Laenud klientidele	11.2	5.9
Klientide hoiused	0.8	0.5

29. SEGMENTIARUANDLUS

€mln	2020				2021			
	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku
Neto intressi- ja muu samalaadne tulu	114.2	123.2	-10.5	226.9	110.2	125.8	3.2	239.2
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	49.2	24.3	0.1	73.6	52.8	25.3	0.4	78.5
Neto muu finantstulu	6.1	8.0	13.6	27.7	7.2	9.7	4.0	20.9
Muud tulud	0.9	0.9	-1.8	0.0	0.3	0.3	-10.3	-9.7
Kokku tegevustulud	170.4	156.4	1.4	328.2	170.5	161.1	-2.7	328.9
Kokku tegevuskulud	-173.7	-96.1	-5.6	-275.4	-170.3	-89.9	-2.6	-262.8
Allahindlus krediitkahjumite katteks	5.4	-24.0	1.0	-17.6	11.6	2.5	0.7	14.8
Muu	0.1	0.1	0.4	0.6	-0.1	1.7	-0.1	1.5
Kasum (-kahjum) enne maksustamist	2.2	36.4	-2.8	35.8	11.7	75.4	-4.7	82.4

Komisjoni- ja teenustasutulu segmentide lõikes

€mln	2020				2021			
	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku
Kaardid	27.4	5.0	0.0	32.4	29.1	5.1	0.0	34.2
Krediititooted	0.9	4.6	-0.1	5.4	0.5	4.2	0.2	4.9
Arvelduspaketid	13.9	0.2	0.1	14.2	15.3	0.3	0.4	16.0
Kontod, hoiused ja sularahahaldus	8.3	7.4	0.6	16.3	8.5	8.1	0.2	16.8
Kindlustustasu	2.9	1.2	0.1	4.2	3.0	0.9	0.0	3.9
Investeeringud	1.9	1.1	0.9	3.9	2.8	1.6	0.7	5.1
Pensionid	9.7	0.0	0.1	9.8	11.3	0.2	0.0	11.5
Kaubandus	0.1	8.0	0.2	8.3	0.1	8.8	0.0	8.9
Muu komisjoni- ja teenustasutulu	0.7	0.5	0.1	1.3	0.5	0.3	0.0	0.8
Kokku	65.8	28.0	2.0	95.8	71.1	29.5	1.5	102.1

Seisuga 31. detsember 2020, €mln	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku
Laenud klientidele ¹	5,251.8	4,307.8	31.9	9,591.5
Klientide hoiused	5,743.1	6,024.8	53.8	11,821.7
Seisuga 31. detsember 2021, €mln	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Muu	Kokku
Laenud klientidele ¹	5,436.5	4,627.9	19.3	10,083.7
Klientide hoiused	6,066.3	4,196.8	42.3	10,305.4

¹ Segmentiaruandluse summad ei sisalda allahindlusi ja kogunenud intresse.

Alljärgnevas tabelis on toodud seos laenude kogusumma, mida kajastatakse aruantavate segmentide all ning konsolideeritud finantsseisundi aruandes toodud neto bilansilise väärtuse vahel:

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Segmentiaruandlus kokku	9,591.5	10,083.7
Kogunenud intress	20.5	9.4
Allahindlus	-136.9	-101.9
Esialgne väärtuse langus	-18.7	-15.7
Amortiseeritud tasu	-25.6	-28.8
Bilansiline väärtus	9,430.8	9,946.7

30. RIIGIPÕHINE ARUANDLUS

ELi kapitalinõuete direktiivi IV (CRD IV) artikkel 89 nõuab, et ELi krediitiasutused ja investeerimisühingud, kes on reguleeritud CRD IV alusel, samuti nende tütarettevõtjad ja filiaalid esitavad igal aastal teatavaid andmeid liikmesriikide ja kolmandate riikide kaupa, kus neil on tegevuskoht. Kohalikul tasandil rakendab seda nõuet Eesti krediitiasutuste seaduse § 92 „Aruannete ja muu teabe avalikustamine“ lõige 8, mis kohustab krediitiasutust avalikustama majandusaasta aruandes või majandusaasta aruande avalikustamise kuupäeval ja kohas lepinguriikide ja kolmandate riikide kaupa, kus krediitiasutusel on tegevuskoht, järgmise teabe: geograafiline asukoht, ärinimi ja tegevuse laad; käive või müügitulu; töötajate arv täistööaja arvestuse alusel; maksustamiseelne kasum või kahjum; tulumaks või muu kasumilt või kahjumilt tasumisele kuuluv maks; saadud riikliku toetuse summa.

Luminori põhitegevus, olenemata riigist, hõlmab finantsteenuseid. Luminor Bank tegutseb Eestis oma peakontori kaudu (Luminor Bank AS) ning Lätis ja Leedus oma vastavate filiaalide kaudu (Luminor Bank AS Latvijas filiāle ja Luminor Bank AS Lietuvos skyris). Luminor on esindatud ka mitmete tütarettevõtete kaudu. Teave iga tütarettevõtte geograafilise asukoha, ärinime ja äritegevuse olemuse kohta on esitatud lisas 14.2 „Investeeringud tütarettevõtetesse“. Riiklikku toetust ei ole saadud.

2020, €mln	Eesti	Läti	Leedu	Kokku
Müügitulu ¹	84.8	115.7	169.0	369.5
Kasum enne maksustamist	-72.0	61.4	46.4	35.8
Tulumaks või muu kasumilt või kahjumilt tasumisele kuuluv maks	-5.5	0.0	8.2	2.7
Töötajate arv täistööaja arvestuse alusel	594	823	961	2,378

2021, €mln	Eesti	Läti	Leedu	Kokku
Müügitulu ¹	81.6	116.6	170.3	368.5
Kasum enne maksustamist	-73.0	64.6	90.8	82.4
Tulumaks või muu kasumilt või kahjumilt tasumisele kuuluv maks	-1.3	0.0	9.0	7.7
Töötajate arv täistööaja arvestuse alusel	549	802	911	2,262

¹ Müügitulu, mis on määratletud kui intressi- ja muude samalaadsete tulude ning teenustasude ja komisjonitasude summa pärast kontsernisisesed elimineerimisi.

31. SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDLUSPERIOODI

Alates 1. jaanuarist valiti Ottar Ertzeid nõukogu liikmeks ning seejärel nõukogu auditi-, töötasu- ja riskikomiteesse. Ottar Ertzeid on töötanud pangandussektoris üle 30 aasta. Viimati oli ta DNB ASA ja DNB Bank ASA finantsjuht ning kontserni juhatuse liige. Enne seda oli ta DNB investeerimispanganduse üksuse DNB Markets juht.

31. jaanuaril 2022 allkirjastasime lepingu 99% ulatuses Maksekeskuse ehk Baltikumi juhtiva e-kaubanduse makseteenuste pakkuja omandamiseks. Omandamine toetab meie strateegilisi eesmärke ning edendab meie digitaalset ümberkujundamist ja tugevdab meie kohalolekut kiiresti kasvaval e-kaubanduse maksete turul. Tehing sõlmitakse eeldatavasti lähikuudel ja see eeldab Eesti ametiasutuste heakskiitu.

Oleme lõpetanud esialgse kõrgetasemelise hinnangu Ukraina sissetungi võimalike tagajärgede kohta meie krediidiportfellile. Oleme hinnanud klientide omandistruktuure, müügiturgusid, hanketurgusid, tootmisüksuste/tegevuse asukohta ja energiamahukust. Oleme jõudnud järeldusele, et meie klientide riskipositsioon on piiratud ja meie klientide (juriidiliste isikute) arv, kellel on omandiõiguslikud sidemed mõjutatud piirkonnaga, on samuti piiratud. Valgevenes, Venemaale või Ukrainasse suunduvad ja sealt tulevad maksed moodustavad vähem kui 2% meie klientide maksevoogudest. Riskid, mis on seotud materjalide hankimise ning tootmisüksuste/tegevuse asukohaga, on enamasti maandatud. Enamiku klientide müügiturul on mitmekesised. Samas märgime ka, et olukord on ettearvamatu, näiteks seoses võimalike energjavoogude vähendamise või sanktsioonidega, ning seetõttu ei ole võimalik anda lõplikku hinnangut.

32. LUMINOR BANK AS-I ERALDISEISVAD KONSOLIDEERIMATA PÕHIARUANDED

Luminor Bank'i konsolideerimata põhjaruanded on koostatud vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele ning nende näol ei ole tegemist Luminor Bank AS-i konsolideerimata finantsaruannetega standardi IAS 27 «Konsolideerimata finantsaruanded» mõistes.

LUMINOR BANK AS-I KASUMI- JA MUU KOONDKASUMIARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	2020	2021
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	250.5	238.0
Muu samalaadne tulu	0.6	0.9
Intressikulu ja samalaadne kulu	-46.7	-27.1
Neto intressi- ja muu samalaadne tulu	204.4	211.8
Komisjoni- ja teenustasutulu	82.6	87.3
Komisjoni- ja teenustasukulu	-21.6	-21.7
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	61.0	65.6
Neto tulu (-kulu) tuletisinstrumentidest	-9.6	23.4
Neto tulu (-kulu) valuutatehingutelt	21.6	-7.9
Neto muu finantstulu	15.7	5.0
Dividenditulu	47.7	6.5
Muud tegevustulud	6.8	6.4
Muud tegevuskulud	-6.4	-10.8
Neto muu tegevustulu	75.8	22.6
Tegevustulud kokku	341.2	300.0
Palgad ja muu tööjõukulu	-95.3	-96.4
Muud üldhalduskulud	-158.7	-146.8
Kulum ja amortisatsioon	-11.5	-11.4
Tegevuskulud kokku	-265.5	-254.6
Allahindlus krediitkahjumite katteks, välja arvatud bilansivälised kohustised	-10.8	11.0
Allahindlus bilansiväliste kohustiste krediitkahjumite katteks	-2.6	1.8
Muud põhitegevusega mitte seotud kulud	-0.2	1.8
Kasum enne tulumaksu	62.1	60.0
Tulumaksukulu	-1.8	-6.7
Aruandeperioodi kasum	60.3	53.3
Aruandeperioodikoondkasum	60.3	53.3

LUMINOR BANK AS–I FINANTSSEISUNDI ARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2021

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Varad		
Raha ja nõuded keskpangale	4,926.5	2,494.2
Nõuded teistele krediidasutustele	103.6	64.4
Võlakirjad	284.3	608.2
Laenud klientidele	9,305.3	9,827.0
Tuletisinstrumentid	43.4	75.5
Omakapitaliinstrumentid	0.1	0.5
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetes	260.8	226.8
Immateriaalne põhivara	4.5	8.4
Materiaalne põhivara	54.8	45.3
Tulumaksu vara	0.5	2.6
Edasilükkunud tulumaksu vara	9.4	8.7
Muud varad	46.1	38.9
Varad kokku	15,039.3	13,400.5
Kohustised		
Krediidasutuste laenud ja hoiused	47.3	83.8
Klientide hoiused	11,963.7	10,442.6
Väljastatud võlakirjad	1,201.2	1,163.6
Tuletisinstrumentid	50.6	70.3
Maksukohustised	0.2	0.0
Rendikohustised	49.7	43.4
Muud kohustised	71.8	79.8
Eraldised	9.0	8.9
Kohustised kokku	13,393.5	11,892.4
Omakapital		
Aktsiakapital ja ülekurs	1,447.1	1,447.1
Jaotamata kasum	195.7	57.2
Muud reservid	3.0	3.8
Omakapital kokku	1,645.8	1,508.1
Kohustised ja omakapital kokku	15,039.3	13,400.5

LUMINOR BANK AS-I OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	Aktiikapital ja ülekurs	Jaotamata kasum	Muud reservid	Omakapital kokku
Saldo seisuga 1. jaanuar 2020	1,447.1	137.1	1.2	1,585.4
Aruandeperioodi kasum	0.0	60.3	0.0	60.3
Kokku koondkasum	0.0	60.3	0.0	60.3
Ülekanne kohustuslikku reservi	0.0	-1.7	1.7	0.0
Muu	0.0	0.0	0.0	0.0
Saldo seisuga 31. detsember 2020	1,447.1	195.7	2.9	1,645.7
Saldo seisuga 31. detsember 2020	1,447.1	195.7	3.0	1,645.8
Aruandeperioodi kasum	0.0	53.3	0.0	53.3
Kokku koondkasum	0.0	53.3	0.0	53.3
Ülekanne kohustuslikku reservi	0.0	-0.8	0.8	0.0
Muu	0.0	0.0	0.0	0.0
Dividendid	0.0	-191.0	0.0	-191.0
Saldo seisuga 31. detsember 2021	1,447.1	57.2	3.8	1,508.1

€mln	31. detsember 2020	31. detsember 2021
Emaettevõtte eraldiseisev omakapital	1,645.7	1,508.1
Tütarettevõtete bilansiline väärtus emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes (miinus)	-260.8	-226.8
Tütarettevõtete bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	280.2	265.9
Kokku	1,665.1	1,547.2

LUMINOR BANK AS–I RAHAVOOGUDE ARUANNE 31. DETSEMBRIL 2021 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

€mln	2020	2021
Kasum enne maksustamist	62.1	60.0
Kirjete korrigeerimine:		
Allahindlus krediidikahjumite katteks	13.5	-12.8
Põhivara kulum ja amortisatsioon	11.5	11.4
Muud mitterahalised kirjed	-2.7	-1.8
Intressi- ja muu samalaadne tulu	-251.1	-238.9
Intressi- ja muu samalaadne kulu	46.7	27.1
Äritegevuse varade ja kohustiste muutus:		
Laenud klientidele suurenemine(-)/vähenemine (+)	688.3	-522.1
Muude varade suurenemine (-)/vähenemine (+)	-42.3	-311.1
Klientide hoiuste suurenemine (+)/vähenemine (-)	715.0	-1,483.3
Muude kohustiste suurenemine (+)/vähenemine (-)	-47.5	25.9
Saadud intressid	241.0	249.0
Makstud intressid	-46.0	-27.4
Makstud tulumaks	-10.1	-8.3
Dividenditulu	-47.7	-6.5
Neto rahavoog äritegevusest	1,330.7	-2,238.8
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	-4.4	-7.1
Laekumised materiaalse ja immateriaalse põhivara võõrandamisest	3.5	0.3
Laekumised kinnisvarainvesteeringute võõrandamisest	1.5	0.0
Laekumised tütarettevõtete võõrandamisest	0.0	35.8
Saadud dividendid	47.7	6.5
Neto rahavoog investeerimistegevusest	48.3	35.5
Väljastatud võlakirjad	802.8	299.3
Tagasiostetud võlakirjad	-254.9	-235.5
Võlakirjade tagasimaksmine lunastustähtajal	0.0	-100.8
Rendikohustise põhiosa tagasimaksed	6.1	-6.2
Makstud dividendid	0.0	-191.0
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	554.0	-234.2
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus	1,933.0	-2,437.5
Raha ja raha ekvivalendid aasta algul	2,948.7	4,884.7
Valuutakursside mõju rahale ja raha ekvivalentidele	3.1	0.0
Neto raha ja selle ekvivalentide muutus	1,932.9	-2,437.5
Raha ja selle ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	4,884.7	2,447.2
Raha ja raha ekvivalendid koosnevad:		
Sularaha	123.8	136.1
Nõuded keskpangale ilma kohustusliku reservita	4,690.3	2,249.3
Likviidsed hoiused teistes krediidasutustes tähtajaga kuni 3 kuud	70.6	61.8
Kokku	4,884.7	2,447.2

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Luminor Bank AS-i aktsionärile

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Luminor Bank AS-i (*Pank*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2021 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 1. märtsil 2022 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruannet 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2021;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

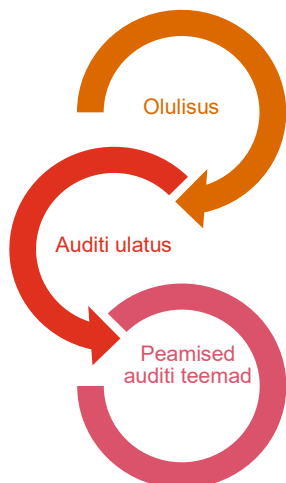
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

[Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Pangale ja selle emaettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigi kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt perioodi 1. jaanuar 2021 - 31. detsember 2021 jooksul Pangale ja selle emaettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 10.8 miljonit eurot, mis on määratud kui 0.7% kontserni konsolideeritud omakapitalist seisuga 31. detsember 2021.
- PwC Eesti või teised PwC võrgustikku kuuluvad firmad, tuginedes meie poolt antud instruktsioonidele, viisid läbi täismahus auditi Kontserni üksuste osas, mis katsid enamuse konsolideeritud varadest ja tuludest. Ülejäänud kirjete osas viisime läbi valitud auditiprotseduurid veendumaks, et oleme omandanud piisavalt auditi tõendusmaterjali, et avaldada arvamust Kontserni raamatupidamise aruande kui terviku kohta.
- Peamine auditi teema oli klientidele antud laenude väärtuse langus.

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamise mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	10.8 miljonit eurot
Kuidas me selle määrasime	0.7% kontserni konsolideeritud omakapitalist seisuga 31. detsember 2021
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes konsolideeritud omakapitalist, kuna see on meie hinnangul peamiseks Kontserni tulemuslikkuse hindamise mõõdikuks nii juhatuse ja nõukogu kui ka järelevalve asutuste jaoks.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
Klientidele antud laenude väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 1 „Olulised arvestuspõhimõtted“, lisas 2 „Olulised raamatupidamisarvestuslikud otsused ja hinnangud“, lisas 4 „Üldised riskijuhtimispõhimõtted“ ja lisas 12 „Laenud klientidele“). Seisuga 31. detsember 2021 moodustas klientidele antud laenude neto bilansiline maksumus kokku 9 947 miljonit eurot, mis sisaldas nende väärtuse langusest tulenevat allahindlust summas 102 miljonit eurot. 2021. aastal kajastas Kontsern klientidele antud laenude väärtuse languse vähenemisest tulenevat netotulu summas 13 miljonit eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab eeldatavate krediidikahjumite (ECL) kajastamise ajastuse ja allahindluse summade hindamisel subjektiivsete sisenditega kompleksseid mudeleid. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist sisaldavad: krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3;	Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude väärtuse languse arvutamise osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Hindasime ECL arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust, sealhulgas: - üldised kontrollid asjakohaste IT süsteemide üle; - laenude saldodega ja võlgnevuses oldud päevade infoga seotud IT süsteemide rakenduslikud kontrollid; - faaside automaatne määramine; - ECL automaatsed kalkulatsioonid faaside 1 ja 2 puhul; - ECL automaatsed kalkulatsioonid faasi 3 kollektiivselt hinnatud väheoluliste saldode puhul; - klientide krediidireitingute üle vaatamine ja kinnitamine; - tagatiste väärtuste üle vaatamine ja uuendamine;

- ECL arvutamise mudelite koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste ja modelleerimise eelduste hindamine;
- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite modelleerimine ja arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse;
- eelpool nimetatud indikaatorite usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks kolme erineva stsenaariumi puhuks (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium) ning erinevate stsenaariumite tõenäosuste hindamine;
- ECL-i prognoosimine baas- ja riskistsenaariumi puhul faas 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele ja nende stsenaariumite tõenäosuste hindamine; ja
- juhtkonna poolt märkimisväärsete hinnangute rakendamine täiendava allahindluse määramisel (näiteks ECL mudeli poolt kalkuleeritud tulemuste kohandamised, arvestades ECL mudeli sisemisi piiranguid ja/ või arenguid trendides).

- klientide regulaarsed ülevaatused;
- individuaalselt oluliste laenude laenukahjumite arvestus ja üle vaatamine (faas 3).

Viisime läbi detailsed auditi protseduurid testimaks järgmisi valdkondi:

- ECL arvutussüsteemis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine;
- ECL arvutussüsteemides kasutatavate oluliste sisendite vastavus IFRS 9 metodoloogiale;
- laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus (sealhulgas olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite ning kohustuse täitmata jätmise definitsiooni korrektne rakendamine);
- äriklientidest laenusaaajatele sisemiste krediidiiretingute määramine, mis on sisendiks nende laenude ECL mudelis;
- tagatiste ja nende väärtuste kohta sisalduva informatsiooni korrektsus laenusüsteemis, mida kasutatakse sisendina ECL mudelites; ja
- faas 3 laenude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.

Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete eelduste mõistlikkust, nagu näiteks erinevate stsenaariumite osakaalud, hinnangud äriklientide laenude hetke PD osas, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.

Lisaks oleme hinnanud 31. detsembri 2021 seisuga juhtkonna hinnangu alusel moodustatud täiendava allahindluse usaldusväärset ja mõistlikkust.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad mitmed Eestis, Lätis ja Leedus tegutsevad ettevõtted (vaata täiendavat informatsiooni Kontserni struktuuri kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisast 14). Vastavalt meie riski ja olulisuse hinnangutele määrasime kindlaks, milliseid ettevõtteid on vaja auditeerida täies mahus, võttes arvesse iga ettevõtte suuruselt tulenevat suhtelist mõju Kontsernile ning seda, kuidas on kaetud kõik olulised konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kirjed. PwC Eesti või teised PwC võrgustikku kuuluvad firmad, tuginedes meie poolt antud instruktsioonidele, viisid läbi täismahus auditi Kontserni üksuste osas, mis katsid enamuse konsolideeritud tuludest ja varadest.

Seal, kus töö oli teostatud komponendi audiitorite poolt, hindasime, millises mahus on vajalik meie osalemine nende ettevõtete auditites veendumaks piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali olemasolus, et avaldada arvamust Kontserni raamatupidamise aastaaruande kohta tervikuna. Kontserni tasandil auditeerisime ka konsolideerimise protsessi ja viisime läbi valitud auditi protseduurid ülejäänud saldodele veendumaks, et saime piisavalt auditi tõendusmaterjali, et avaldada arvamust Kontserni raamatupidamise aastaaruande kohta tervikuna.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab Sissejuhatust, Tegevusaruannet, Sõnastikku ja Kontaktandmeid (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

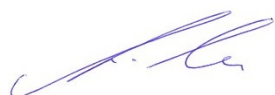
Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt Luminor Bank AS-i audiitoriks 31. mail 2018, 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta suhtes ja meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood Luminor Bank AS-ile on kokku 4 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitorteenuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi Luminor Bank AS-i audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2027 lõppeva majandusaastani ning peale uute pakkumiskonkursside korraldamist veel kuni 31. detsembril 2037 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 325

1. märts 2022
Tallinn, Eesti

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Kooskõlas auditeeritud finantstulemustega soovib juhatus aktsionäride korralisele üldkoosolekule Luminori 2021 puhaskasum summas 74.7 miljonit eurot ja eelmiste majandusaastate jaotamata kasum summas 23.2 miljonit eurot, s.t kokku 97.9 miljonit eurot, jaotada järgmiselt:

€mln

31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta puhaskasum	74.7
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	23.2
Jaotamata kasum kokku	97.9
Makstakse välja dividendidena	0.0
Jaotamata kasumi jääk	97.9

JUHATUSE ALLKIRJAD 2021 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Luminor Bank AS-i juhatus on heaks kiitnud 2021. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande.

Juhatuse koostatud aastaaruanne koosneb konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruandest, konsolideeritud finantsseisundi aruandest, konsolideeritud omakapitali muutuste aruandest, konsolideeritud rahavoogude aruandest ja konsolideeritud finantsaruande lisadest, kasumi jaotamise ettepanekust ja audiitori aruandest. Luminor Bank AS-i nõukogu on aastaaruande läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

1. märtsil 2022

Peter Bosek
Juhatuse esimees

Georg Jürgen Kaltenbrunner
Juhatuse liige

Palle Nordahl
Juhatuse liige

Mari Möis
Juhatuse liige

Ilja Sovetov
Juhatuse liige

Andrius Načajus
Juhatuse liige

Kerli Vares (previously Gabrilovica)
Juhatuse liige

SÕNASTIK

Kulude ja tulude suhe

Tegevuskulude kogusumma kui protsent tegevustulude kogusummast.

Kulude ja tulude suhe ilma erakorraliste kuludeta

Tegevuskulude kogusumma, millest on maha arvatud erakorralised kulud, protsendina äritegevuse kogutuludest.

CET 1 (esimese taseme põhiomavahendite) suhtarv

Omakapital, mille suhtes kohaldatakse regulatiivseid kohandusi, protsendina riskipositsiooni kogusummast.

Erakorralised kulud

Kulud, mis on seotud konkreetsete projektidega, mis on oma olemuselt ajutised ja mille nõukogu on meie finantskava raames heaks kiitnud. Nende hulka kuuluvad investeeringud IT-operatsioonidesse osana meie digitaalsest ümberkujundamisest, krediidiriski analüüsist ja äritegevuse arendamisest.

Finantsvõimenduse suhtarv

Esimese taseme põhiomavahendid protsendina varade kogusummast ja bilansivälistest kirjetest, mille suhtes kohaldatakse regulatiivseid kohandusi.

Likviidsuskattekindluse kordaja

Kvaliteetne likviidne vara protsentuaalselt järgmise 30 kalendripäeva prognoositavast netoliikviidsuse väljavoolust.

Stabiilse netorahastamise kordaja

Saadaoleva stabiilse rahastamise summa ja vajamineva stabiilse rahastamise summa suhtarv üheaastase perioodi jooksul.

Viivislaenu suhtarv

Kolmanda faasi laenu bilansiline brutoväärtus kui protsent kogu laenu bilansilisest brutoväärtusest.

POCI laenu

Laenu, mis olid ostmise või väljastamise ajal krediitkahjumiga.

Omakapitali tootlus

Aruandeperioodi kasum (aastapõhiselt) protsendina kõnealuse perioodi keskmisest omakapitalist. Keskmine omakapital arvutatakse perioodi alg- ja lõppsaldode alusel.

Omakapitali tootlus ilma erakorraliste kuludeta

Perioodi kasum (aastapõhine), välja arvatud maksudega korrigeeritud erakorralised kulud, võrreldes kõnealuse perioodi keskmise omakapitaliga.

KONTAKTANDMED

Luminor Bank AS

Registreeritud riik:	Eesti Vabariik
Põhitegevus:	Krediidiasutus
Registrikood:	11315936
Telefon:	+372 628 3300
SWIFT/BIC:	RIKOE22
E-mail:	info@luminor.ee
Investorite suhted:	ir@luminorgroup.com
Bilansikuupäev:	31. detsember 2021
Aruandeperiood:	1.01.2021–31.12.2021
Aruande valuuta:	euro

A woman with shoulder-length brown hair and a young boy with short blonde hair are posed in a studio. The woman is standing behind the boy, her hands resting on his shoulders. Both are wearing dark clothing. The boy is seated and looking directly at the camera. The woman is looking slightly off-camera. The background is a dark, textured studio backdrop. A metal stand with a horizontal arm is visible on the left side of the frame.

Luminor

Luminor Bank AS
Liivalaia 45
10145 Tallinn
Estonia
www.luminor.ee

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediidiasutused (pangad)	64191	300002959	100.00%	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6283300
Faks	+372 6283201
E-posti aadress	info@luminor.ee
Veebilehe aadress	www.luminor.ee